

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

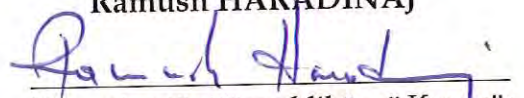
Nr. 05/103
Datë: 14.05.2019

Në mbështetje të nenit 92 paragrafi 4. dhe të nenit 93 paragrafi (4) të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, duke u bazuar në nenin 4 të Rregullores Nr. 02/2011 për Fushat e Përgjegjësisë Administrative të Zyrës së Kryeministrit dhe Ministrive, e ndryshuar dhe e plotësuar me Rregulloren Nr. 15/2017, me Rregulloren Nr. 16/2017, me Rregulloren Nr. 07/2018, me Rregulloren Nr. 26/2018 dhe me Rregulloren Nr. 30/2018, në pajtim me nenin 19 të Rregullores së Punës së Qeverisë së Republikës së Kosovës Nr. 09/2011, Qeveria e Republikës së Kosovës, në mbledhjen e mbajtur më 14 maj 2019, nxjerr këtë:

V E N D I M

1. Aprovohet Koncept Dokumenti për Fushën e Konkurrencës.
2. Obligohet Ministria e Tregtisë dhe Industrisë dhe institucionet tjera kompetente për zbatimin e këtij vendimi, në pajtim me Rregulloren e Punës së Qeverisë.
3. Vendimi hyn në fuqi ditën e nënshkrimit.

Ramush HARADINAJ

Kryeministër i Republikës së Kosovës

Iu dërgohet:

- Zëvendëskryeministrave
- të gjitha ministrive (ministrave)
- Sekretarit të Përgjithshëm të ZKM-ës
- Arkivit të Qeverisë

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada – Government

Ministria e Tregtisë dhe Industrisë - Ministarstvo Trgovine i Industrije - Ministry of Trade and Industry

KONCEPT DOKUMENTI PËR FUSHËN E KONKURRENCËS

Përgatitur nga **Ministria e Tregtisë dhe Industrisë**
Shkurt, 2019

PËRMBAJTJA

HYRJE	5
KAPITULLI 1: PËRKUFIZIMI I PROBLEMIT	7
1.1 Analiza e Transpozimit të <i>Acquis</i> së BE-së.....	8
1.1.1 Zbatimi i Marrëveshjes së Stabilizim Asociimit	8
1.1.2 Raporti për Vlerësimin e Zbrazëtirave nga Kapitulli i 8 i <i>Acquis</i> – ‘ <i>Gap Assessment Report on Chapter 8</i> ’	9
1.1.3 Vlerësimi i Ndikimeve në Nivel të BE-së.....	23
1.2 Hulumtimi dhe Identifikimi i Monopoleve	23
1.3 Çështja e Projektligjit për Organizimin dhe Funksonimin e Administratës Shtetërore dhe Agjencive të Pavaruara.....	27
1.4 Dokumentet relevante	27
1.5 Problemi kryesor	34
1.6 Palët e Interesuara	44
KAPITULLI 2: OBJEKTIVAT	46
KAPITULLI 3: OPSIONET	47
3.1 Opsioni 1 – Asnjë ndryshim.....	48
3.2 Opsioni 2 – Hartimi i Ligjit të ri për Mbrojtjen e Konkurrencës	48
3.3 Opsioni 3 – Ngritja e kapaciteteve profesionale të AKK-së.....	56
KAPITULLI 4: IDENTIFIKIMI DHE VLERËSIMI I NDIKIMEVE TË ARDHSHE	56
4.1: Sfidat gjatë mbledhjes së të dhënave	58
KAPITULLI 5: KOMUNIKIMI DHE KONSULTIMI	59
KAPITULLI 6: KRAHASIMI I OPSIONEVE	61
6.1: Planet e zbatimit për opsionet e ndryshme	62
6.2: Tabela e krahasimit me të tre opsionet	70
KAPITULLI 7: KONKLuzionET DHE HAPAT E ARDHSHEM	71
Kapitulli 7.1: Dispozitat për monitorimin dhe vlerësimin	72
Shtojca 1: Forma e vlerësimit për ndikimin ekonomik	73
Shtojca 2: Forma e vlerësimit për ndikimet shoqërore.....	77
Shtojca 3: Forma e vlerësimit për ndikimet mjedisore.....	83
Shtojca 4: Forma e vlerësimit për ndikimin e të drejtave themelore.....	86
Shtojca 5: Takimi publik me palët e interesit.....	90

INFORMACIONET E PËRGJITHSHME	
Titulli	Koncept Dokumenti për fushën e Konkurrencës
Ministria bartëse	Ministria e Tregtisë dhe Industrisë
Personi kontaktues	Bleron Menzelxhiu, Udhëheqës i Divizionit për Koordinim të Politikave në Departamentin e Integritimit Evropian dhe Koordinim të Politikave; bleron.menzelxhiu@rks-gov.net
PVPQ	Ndërlidhet me Objektivin e 1 (Ritja e efikasitetit të mbikëqyrjes së tregut dhe mbrojtjes së konsumatorit), Aktiviteti 1.1 (Përmirësimi i rregullatorit të tregut) të PVPQ 2019. Gjithashtu ky dokument është pjesë e listës së Koncept Dokumenteve për vitin 2019 si dhe në mënyrë indirekte ndihmon në përmbushjen e veprimeve që ndërlidhen me zhvillimin e afarizmit dhe tregut të lirë.
Prioriteti strategjik	1. Strategjia Kombëtare për Zhvillim 2016-2021 (Shtylla 2, Shtylla 3) 2. Agjenda për Reforma Evropiane 2016 (ERA -e1, e2) 3. Marrëveshja e Stabilizim Associmit (Kapitulli 8 – Politikat e Konkurrencës)

VENDIMI	
Çështja kryesore	Përafrimi i pjesshëm i Ligjit për Mbrojtjen e Konkurrencës me rregullat e BE-së, përmbajtja e rregullave kontradiktore, mos përcaktimi i kriterëve specifikë, si dhe prezenca e dispozitave të panevojshme kanë ndikuar në efikasitetin e Autoritetit në implementimin e ligjit, rrjedhimisht duke vështirësuar funksionimin e lirë të tregut dhe konkurrencës.
Përmbledhje e konsultimeve	Gjatë hartimit të Koncept Dokumentit në Fushën e Konkurrencës, grupi punues ka mbajtur takimin publik me palët e interesit ku morën pjesë 33 përfaqësues të bizneseve, shoqërisë civile dhe institucioneve. Shumica e pjesëmarrësve rekomanduan që pragu i përqindjes së pozitës dominuese të rritet nga 25% sa është me ligjin aktual në 40%, të shkurtohen afatet procedurale për vendimmarrje në AKK, të shikohet mundësia e krijimit të dyshkallshmërisë në këtë institucion dhe që anëtarët e Komisionit të vazhdojnë punën deri në përzgjedhjen e anëtarëve të ri të Komisionit nga Kuvendi i Kosovës, me qëllim që të mos bllokohet puna e AKK-së. Konsultimet ndërministrare janë mbajtur nga data 12.12.2018 deri më 08.01.2019, me ç'rast janë pranuar komente nga Agjencia për Barazi Gjinore dhe Sekretariati Koordinues i Qeverisë, në kuadër të Zyres së Kryeministrit lidhur me çështjet që kanë të bëjnë me: terminologjinë e përdorur në përcaktimin e çështjes kryesore dhe termave juridik të përdorur në ligj, aspektet teknike rreth KD dhe përputhshmërisë me Udhëzuesin e Koncept Dokumenteve, rekomandime për pragu që përcakton pozitën dominuese, si dhe komente në lidhje me kapitullin e identifikimit dhe vlerësimit të ndikimeve të ardhshëm.

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

	Pas përfundimit të konsultimeve ndërministrrore, grupi punues ka zhvilluar konsultimet publike përmes platformës online. Megjithatë gjatë periudhës prej 12.12.2018 deri më 08.01.2019 sa ka qëndruar dokumenti në platformën e konsultimeve publike, nuk është pranuar asnjë kontribut nga palët.
Opsioni i propozuar	Hartimi i Ligjit të ri për Mbrojtjen e Konkurrencës

NDIKIMET KRYESORE TË PRITSHME	
Ndikimet buxhetore	Zbatuar sipas tavanit aktual të buxhetit. Opsionet e shqyrtuara mbulohen nga Buxheti aktual.
Ndikimet ekonomike	Ndikim në tregun e lirë dhe konkurrencë
Ndikimet shoqërore	Nuk do të ketë ndikim të drejtpërdrejtë
Ndikimet mjedisore	Nuk do të ketë ndikim të drejtpërdrejtë
Ndikimet e të drejtave themelore	Nuk do të ketë ndikim të drejtpërdrejtë
Ndikimet ndër-sektoriale	Nuk do të ketë ndikim të drejtpërdrejtë
Ngarkesat administrative për kompanitë	Nuk krijohen ngarkesa administrative për kompanitë

HAPAT E ARDHSHEM	
Afatshkurtër	Pas aprovimit të Koncept Dokumentit, do të formohet ekipi i ri nga Ministria e Tregtisë dhe Industrisë, në bashkëpunim me të gjitha palët e interesit për të filluar punën drejt zbatimit të opsionit të rekomanduar të këtij Koncept Dokumenti.
Afatmesëm	Me rastin e aprovimit të Koncept Dokumentit për fushën e Konkurrencës, pas një viti pritët të hartohet Ligji i ri për Mbrojtjen e Konkurrencës dhe të hyjë në fuqi me 1 Janar 2020. Nga dy deri në pesë vitet e ardhshme, do të sigurohet zbatimi i plotë i Ligjit të Ri nëpërmjet mekanizmave adekuate dhe akteve nënligjore.

HYRJE

Me Ligjin Nr. 03/L-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës përcaktohen rregullat dhe masat për mbrojtjen e konkurrencës së lirë dhe efektive në treg, kompetencat, organizimi i Autoritetit për mbrojtjen e konkurrencës si dhe procedurat për zbatim të këtij ligji. Ky ligj zbatohet për të gjitha format e parandalimit, kufizimit ose keqpërdorimit të konkurrencës nga ndërmarrjet, në territorin e Republikës së Kosovës ose jashtë territorit të Kosovës, nëse këto veprime kanë efekte në Kosovë:

- Marrëveshjet e ndaluara në formën e karteleve;
- Abuzimi me pozitën dominuese;
- Përqendrimet/Bashkimet e ndërmarrjeve.

Vendosja e konkurrencës së lirë dhe mbrojtja e saj janë një segment i rëndësishëm për ekzistimin e ekonomisë së tregut dhe konkurrenca zë vend të rëndësishëm në politikat ekonomike. Autoriteti Kosovar i Konkurrencës (AKK) e koncepton funksionimin e tij si nxitës dhe “avokat” i konkurrencës dhe i interesave të konsumatorit dhe bizneseve, me synim final që tregu të gjenerojë zhvillim.

Ministria e Tregtisë dhe Industrisë (MTI) është përgjegjëse për hartimin e kornizës ligjore për fushën e Konkurrencës. Në kuadër të strukturës organizative të MTI-së është Departamenti për Integritet Evropian dhe Koordinim të Politikave, që është përgjegjës për hartimin e Koncept Dokumenteve.

Në bashkëpunim me Autoritetin Kosovar të Konkurrencës, ministritë relevante dhe palët e interesit, është arritur në përfundim se Ligji Nr. 03/L-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës ka nevojë për ndryshime, në mënyrë që të përmirësoj efikasitetin e Autoritetit dhe të adresojë më mirë nevojat e tregut në fushën e konkurrencës. Andaj, me datë 15 maj 2018, me numër të protokollit 853, Sekretari i Përgjithshëm i MTI-së ka formuar grupin punues për hartimin e draftit fillestar të Koncept Dokumentit në Fushën e Konkurrencës. Gjithashtu, Koncept Dokumenti në Fushën e Konkurrencës është përfshirë edhe në listën e Koncept Dokumenteve për vitin 2018 dhe 2019. Qëllimi i këtij Koncept Dokumenti është që të propozojë opsionin më

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

adekuat për të adresuar problemin kryesor që ka të bëjë me vështirësitë në funksionimin e lirë të tregut dhe mbrojtjen e konkurrencës.

Andaj, bazuar në udhëzuesin dhe doracakun për hartimin e koncept dokumenteve është hartuar ky dokument i cili do të propozojë opsionin e rekomanduar nga grupi punues bazuar në analizën lidhur me legjislacionin në fuqi për mbrojtjen e konkurrencës në tregun e Kosovës.

Figura 1: Tabela me informacione të përgjithshme për koncept dokumentin

Titulli	Koncept Dokumenti për fushën e Konkurrencës
Ministria bartëse	Ministria e Tregtisë dhe Industrisë, Departamenti për Integritet Evropian dhe Koordinim të Politikave, Divizioni për Koordinim të Politikave
Personi kontaktues	Bleron Menzelxhiu, bleron.menzelxhiu@rks-gov.net
PVPQ	Nuk ndërlidhet me ndonjë obligim specifik në PVPQ, por në mënyrë indirekte ndihmon në përmbushjen e veprimeve që ndërlidhet me sundimin e ligjit, zhvillimin e afarizmit, luftës kundër infomalitetit dhe tregut të lirë.
Prioriteti strategjik	1. Strategjia Kombëtare për Zhvillim 2016-2021 (Shtylla 2, Shtylla 3) 2. Agjenda për Reforma Evropiane 2016 (ERA -E1, E2) 3. Marrëveshja e Stabilizim Associmit (Kapitulli 8 – Politikat e Konkurrencës)
Grupi punues	1. Bleron Menzelxhiu - Udhëheqës i Divizionit për Koordinim të Politikave (MTI) - Kryesues 2. Rexhep Bllaca - Drejtor i Departamentit Ligjor (MTI) - anëtar 3. Valon Prestreshi - Kryetar i AKK-se, anëtar 4. Ahmet M. Krasniqi - Zv. Kryetar i AKK-se - anëtar 5. Fatime S. Haziri - Komisionere e AKK-se - anëtare 6. Remzije Hajdari - Udhëheqëse e Divizionit për Hartimin dhe Harmonizimin e Legjislacionit, Departamenti Ligjor (MTI) - anëtare 7. Muhamet Hashani - Zyrtar i Lartë për Hulumtim, Monitorim dhe Analiza të Politikave Industriale (MTI) - anëtar 8. Besmire Shabanhaxhaj - Zyrtare e Lartë për Masat Mbrojtëse dhe Vlerësim të Dëmit, Departamenti i Tregtisë (MTI) - anëtare 9. Sanie Ahmeti - Analiste e Buxhetit, (MTI) - anëtare 10. Shkurte Krasniqi - Koordinatorë për politika ekonomike (SQK) – anëtare 11. Rajmonda Kukalaj - Bruçaj – Udhëheqëse e divizionit për Tregun e Brendshëm, Ministria për Integritet Evropian - anëtare 12. Merlinda Ramaj - Zyrtare Ligjore (MTI) - anëtare 13. Alba Boshnjaku - Zyrtare e Lartë Ligjore (MIE) - anëtare
Informata shtesë	Nuk ka informata shtesë

KAPITULLI 1: PËRKUFIZIMI I PROBLEMIT

AKK është institucion publik, i pavarur në kryerjen e detyrave të veta të përcaktuara në këtë ligj, për të cilat i përgjigjet Kuvendit të Republikës së Kosovës. Autoriteti është person juridik me seli në Prishtinë. Brenda Autoritetit ekziston dhe Komisioni për Mbrojtjen e Konkurrencës i cili është organ kolegjal që menaxhon me punën e Autoritetit, përbëhet nga pesë (5) anëtarë, njeri prej të cilëve është kryetar i Komisionit. Kryetari udhëheq, organizon dhe drejton punën dhe veprimtarinë e Autoritetit dhe është përgjegjës për punën profesionale të këtij organi. Kryetarin dhe anëtarët e tjerë të Komisionit i zgjedh Qeveria përmes konkursit të hapur dhe ia dërgon Kuvendit të Kosovës për emërim.

Funksioni i AKK-së është i rregulluar me Ligjin 03/-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës. Ky Ligj së bashku me infrastrukturën ligjore (Udhëzimet Administrative dhe Rregulloret) definon hapësirën e veprimit të Autoritetit dhe instrumentet për mbrojtjen e konkurrencës në Republikën e Kosovës. Nisur nga kjo, çdo mangësi e identifikuar nga Autoriteti dhe grupet e interesit në kuadrin ekzistues ligjor në respekt me institucionet e tjera, tregun e lirë, dhe *Acquis* të BE-së, shkakton mos efikasitet në funksionin e Autoritetit si dhe cenon konkurrencën e lirë në tregun e Kosovës. Andaj, përkufizimi i problemit në këtë Koncept Dokument do të mbështetet në këto tre dimensionet.

Në përkufizimin e problemit janë konsultuar inputet nga: konsultimet publike me palët e interesit, ligjet, aktet nënligjore dhe raportet e ndryshme që e kanë analizuar këtë institucion më herët, këtu përfshihen:

- Raporti Vjetor i AKK 2017¹
- Raporti për Përformancën e Autoriteti të Konkurrencës (GLPS)²
- Raporti "GAP Assessment" kapitullit të 8-të të *Acquis*-së,
- Raporti i Komisionit Evropian për Vendin 2018³ (), dhe
- Analiza e Grupit Punues për hartimin e Koncept Dokumentit në fushën e Konkurrencës.⁴

¹ https://ak.rks-gov.net/assets/cms/uploads/files/Raporti%20i%20Punes%202017_FINAL_AKK.pdf

² <http://www.legalpoliticalstudies.org/E9311B63-3FDE-4A84-A059-2C3BD35C0CB9/FinalDownload/DownloadId-B2C06533CAE100109E2CC51E6CD8F5C6-E9311B63-3FDE-4A84-A059-2C3BD35C0CB9/wp-content/uploads/2018/09/GLPS-Policy-Report-04-2018.pdf>

³ <http://www.mci-ks.net/sq/raporti-i-progresit-585>

1.1 Analiza e Transpozimit të *Acquis* së BE-së

1.1.1 Zbatimi i Marrëveshjes së Stabilizim Asociimit

Përkufizimi i problemit fillon me një analizë të përgjithshme bazuar në Marrëveshjen e Stabilizim Asociimit (MSA) dhe Programin Kombëtar për Zbatimin e Marrëveshjes së Stabilizim Asociimit (PKZMSA) 2018-2022.

Sa i përket politikave të konkurrencës, dispozitat e MSA-së kërkojnë që Republika e Kosovës të zbatojë rregullat e konkurrencës dhe gradualisht të përafroj legjislacionin e saj me legjislacionin e BE-së duke filluar nga hyrja në fuqi e Marrëveshjes (nenet 74, 75 të MSA-së). Më konkretisht, neni 75 "*Konkurrenca dhe Dispozitat tjera*" definon përgjegjësitë e Autoritetit të Konkurrencës dhe ofron kornizën për funksionimin e marrëveshjes në lidhje me tregtinë mes BE-së dhe Kosovës në të gjitha marrëveshjet midis ndërmarrjeve, vendimet nga grupe ndërmarrjesh dhe praktikat e bashkërenduara midis ndërmarrjeve që parandalojnë, kufizojnë ose çrregullojnë konkurrencën.

Në PKZMSA, përkatësisht në bllokun tre: "*Standardet Evropiane – Përafrimi i Legjislacionit të Kosovës me *acquis* së BE-së në kapitullin 8 - Politikat e Konkurrencës*", AKK ka listuar një numër masash afatshkurtër dhe afatmesme të cilat duhet të realizohen në periudhën e paraparë në MSA.

Kosova obligohet të përafroj legjislacionin vendor me *Acquis* të BE-së. Sa i përket legjislacionit të BE-së, duke u bazuar në kapitullin e 8-të të *Acquis*- politika e konkurrencës është një nga parimet bazë të tregut të brendshëm të BE-së. *Acquis* në fushën e konkurrencës përfshin anti-trustin dhe politikat e kontrollit të ndihmës shtetërore. Kapitulli përmban legjislacion, rregulla dhe procedura për sjelljen jo-konkurruese të ndërmarrjeve siç janë marrëveshjet e ndaluara ndërmjet ndërmarrjeve dhe abuzimi me pozitën dominuese në treg. Këtu gjithashtu përfshihen edhe analizat e bashkimit të ndërmarrjeve dhe funksioni parandalues i institucioneve shtetërore në dhënien e ndihmës shtetërore që çrregullon konkurrencën në treg. Legjislacioni i BE-së në fushën e konkurrencës buron nga Traktati për

⁴ <http://konsultimet.rks-gov.net/>

Funksionimin e BE-së (TFBE). Më konkretisht, neni 37 i TFBE rregullon monopolet shtetërore të karakterit komercial, nenet 101-105 kanë të bëjnë me rregullat e zbatueshme për ndërmarrjet, neni 106 me ndërmarrjet publike dhe ndërmarrjet me të drejta të veçanta ose ekskluzive, dhe nenet 107-109 të traktatit kanë të bëjnë me rregullat e zbatueshme për ndihmën shtetërore. Përveç kësaj, politikat e konkurrencës janë një ndër prioritetet e Agjendës për Reforma Evropiane (ERA), përkatësisht: “*Konkurrueshmëria dhe Klima e Investimeve*” ku janë vendosur masat që duhet të realizohen në një afat të caktuar.

1.1.2 Raporti për Vlerësimin e Zbrazëtirave nga Kapitulli i 8 i Acquis - ‘*Gap Assessment Report on Chapter 8*’

Ministria e Integrimit Evropian (MIE) në bashkëpunim me Projektin e Binjakëzimit të BE-së⁵, dhe institucionet e tjera relevante, ka përgatitur *Raportin për vlerësimin e zbrazëtirave (hendekut) nga Kapitulli 8* (“*Gap assessment Report on Chapter 8*”⁶). Në këtë Raport paraqitet vlerësimi i nivelit të transpozimit të Kapitulli 8 të *acquis* të BE-së në legjislacionin vendor.

Raporti është i ndarë në dy pjesë: *konkurrenca* dhe *ndihma shtetërore*. Sa i përket pjesës së konkurrencës, Raporti liston të gjithë legjislacionin relevant që duhet të transpozohet në proces të përafrimit të legjislacionit vendor me atë të BE-së.⁷ Nga kjo listë, Raporti gjithashtu paraqet aktet më të rëndësishme të *acquis* relevante për këtë fazë të integrimit të Republikës së Kosovës, dhe nivelin aktual të transpozimit të tyre në legjislacionin vendor.

⁵ Twinning Project KS 14 IPA OT 02 16 “Support to Kosovo Institutions on SAA implementation”

⁶ GAP ASSESSMENT REPORT ON CHAPTER 8 – COMPETITION AND STATE AID

⁷ Lista e plotë është përfshirë në Shtojcën 5 të këtij Koncept Dokumenti

Figura 2 Lista e akteve më të rëndësishme të *acquis* nga fusha e Konkurrencës dhe niveli i transpozimit

Nr.	Dispozitat e Traktatit / Rregulloret / Direktivat / Legjislacioni dytësor	Përmbajtja dhe qëllimi	Legjislacioni vendor që transponon <i>acquis</i> të BE-së dhe niveli i përputhshmërisë
1	Neni 101 dhe 102 i TFBE-së ⁸	Synon të sigurojë konkurrencë të lirë dhe efektive përmes dispozitave që ndër të tjera kanë për qëllim ndalimin e marrëveshjeve dhe kartelave anti-konkurruese dhe abuzimin me pozitë dominuese.	Ligji Nr. 03/L-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës, 2010; Ligji Nr. 04/L-226 për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit Nr. 03/L-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës, 2014. <i>Pjesërisht e transpozuar.</i>
2	Rregullorja e Këshillit (KE) Nr. 1/2003 e datës 16 dhjetor 2002 mbi zbatimin e rregullave të konkurrencës të përcaktuara në nenet 81 dhe 82 të Traktatit me amendamente (OJ L 1, 04.01.2003, f. 1-25) ⁹	Siguron rregulla për procedurat për të siguruar një zbatim efektiv të rregullave të konkurrencës së BE-së. Në të njëjtën kohë, respekton të drejtat themelore të mbrojtjes dhe rregullon barrën e provës sipas nenit 101 dhe 102 të TFBE-së.	Ligji Nr. 03/L-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës, 2010; Ligji Nr. 04/L-226 për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit Nr. 03/L-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës, 2014. <i>Pjesërisht e transpozuar.</i>

⁸ Traktati mbi Funkcionimin e Bashkimit Evropian, version në gjuhën shqipe: https://www.mci-ks.net/repository/docs/Traktati_i_Lisbones_-_Verzioni_i_Konsoliduar.pdf

⁹ Rregullorja e Këshillit (KE) Nr. 1/2003 [Council Regulation (EC) No 1/2003 of 16 December 2002 on the implementation of the rules on competition laid down in Articles 81 and 82 of the Treaty with amendments (OJ L 1, 04.01.2003, p. 1-25)] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003R0001&from=en>

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

Nr.	Dispozitat e Traktatit / Rregulloret / Direktivat / Legjislacioni dytësor	Përmbajtja dhe qëllimi	Legjislacioni vendor që transponon <i>acquis</i> të BE-së dhe niveli i përputhshmërisë
3	Rregullorja e Komisionit (KE) Nr. 773/2004 e datës 7 prill 2004 në lidhje me zhvillimin e procedurave nga Komisioni në përputhje me nenet 81 dhe 82 të Traktatit të KE-së (OJ L 123, 27.04.2004, f. 18-24) ¹⁰	Kjo rregullore fuqizon Komisionin për të rregulluar disa aspekte të procedurave siç janë trajtimi i ankesave, ushtrimi i së drejtës për t'u dëgjuar dhe qasja në dosje.	Ligji Nr. 03/L-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës, 2010; Ligji Nr. 04/L-226 për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit Nr. 03/L-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës, 2014. <i>Pjesërisht e transpozuar.</i>
4	Udhëzime për mënyrën e përcaktimit të gjobave të shqiptuara në pajtim me nenin 23 (2) (a) të Rregullores nr. 1/2003 (OJ C 210, 1.09.2006, f. 2-5) ¹¹	Vendosja e një metode për përcaktimin e gjobave që do t'u shqiptohen sipërmarrjeve ose shoqatave të ndërmarrjeve për të garantuar transparencën dhe paanshmërinë e vendimit për gjobën.	Ligji Nr. 03/L-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës, 2010; Ligji Nr. 04/L-226 për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit Nr. 03/L-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës, 2014. <i>Pjesërisht e transpozuar.</i>
5	Njoftimi i Komisionit për	Rregullon se në cilat	Ligji Nr. 03/L-229 për

¹⁰ Rregullorja e Komisionit (KE) Nr. 773/2004 [Commission Regulation (EC) No 773/2004 of 7 April 2004 relating to the conduct of proceedings by the Commission pursuant to Articles 81 and 82 of the EC Treaty (OJ L 123, 27.04.2004, p. 18-24)] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004R0773&from=EN>

¹¹ Udhëzime praktike [Guidelines on the method of setting fines imposed pursuant to Article 23(2)(a) of Regulation No 1/2003 (OJ C 210, 1.09.2006, p. 2-5)] [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52006XC0901\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52006XC0901(01)&from=EN)

	imunitetin nga gjobat dhe zvogëlimi i gjobave në rastet e kartelit (OJ C 298, 8.12.2006, fq. 17), i ndryshuar nga një Njoftim i vitit 2015 (OJ C 256, 5.8.2015, f. 1) ¹²	rrethana dhe sipas të cilave procedura, ndërmarrjet mund të shpërblehen me imunitet të plotë ose t'i zvogëlohen gjobat për bashkëpunimin e tyre në hetimin e autoritetit.	Mbrojtjen e Konkurrencës, 2010; Ligji Nr. 04/L-226 për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit Nr. 03/L-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës, 2014. <i>Pjesërisht e transpozuar.</i>
Nr.	Dispozitat e Traktatit / Rregulloret / Direktivat / Legjislacioni dytësor	Përmbajtja dhe qëllimi	Legjislacioni vendor që transponon <i>acquis</i> të BE-së dhe niveli i përputhshmërisë
6	Njoftimi i Komisionit mbi përcaktimin e tregut relevant për qëllimet e ligjit të konkurrencës së Komunitetit (OJ C 372, 9.12.1997, f. 5-13) ¹³	Qëllimi i këtij njoftimi është të ofrojë udhëzime se si Komisioni zbaton konceptin e tregut relevant të produktit dhe gjeografik në zbatimin e tij të vazhdueshëm të ligjit të konkurrencës. Përkufizimi është një mjet për të identifikuar dhe përcaktuar kufijtë e konkurrencës ndërmjet	Udhëzim Administrativ Nr. 02/2011 për mënyrën dhe Kriteret për Përcaktimin e Tregut Relevant. <i>Pjesërisht e transpozuar.</i>

¹² Njoftimi i Komisionit [Commission Notice on immunity from fines and reduction of fines in cartel cases (OJ C 298, 8.12.2006, p. 17)] [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52006XC1208\(04\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52006XC1208(04)&from=EN) amended with a Notice in 2015 (OJ C 256, 5.8.2015, p. 1) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:02006XC1208\(04\)-20150805&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:02006XC1208(04)-20150805&from=EN)

¹³ Njoftimi i Komisionit, [Commission Notice on the definition of relevant market for the purposes of Community competition law (OJ C 372, 9.12.1997, p. 5-13)] [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31997Y1209\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31997Y1209(01)&from=EN)

		ndërmarrjeve.	
Nr.	Dispozitat e Traktatit / Rregulloret / Direktivat / Legjislacioni dytësor	Përmbajtja dhe qëllimi	Legjislacioni vendor që transponon <i>acquis</i> të BE-së dhe niveli i përputhshmërisë
7	Njoftimi i Komisionit mbi praktikatat më të mira për zhvillimin e procedurave në lidhje me nenet 101 dhe 102 TFEU (OJ C 308, 20.10.2011, f. 6-32) ¹⁴	Qëllimi kryesor i këtij njoftimi është të sigurojë transparencë me anë të udhëzimeve praktike për zhvillimin e procedurave para Autoritetit të Konkurrencës. Ky udhëzim kërkon të rrisë kuptueshmërinë e procesit të hetimit.	Rregullore Nr. 01/ 2017 për Procedurën Hetimore të Autoritetit Kosovar të Konkurrencës. <i>Pjesërisht e transpozuar.</i>
8	Komunikimi nga Komisioni - Njoftimi për marrëveshjet me rëndësi të vogël që nuk e kufizojnë ndjeshëm konkurrencën sipas nenit 101 (1) të Traktatit për Funkcionimin e Bashkimit Evropian (Njoftimi De Minimis) (OJ C 291, 30.08.2014, f. 1-4) ¹⁵	Njoftimi tregon, me ndihmën e pragjeve të pjesëmarrjes në treg, se në cilat rrethana marrëveshjet që konsiderohen të kenë si efekt parandalimin, kufizimin ose shtrembërimin e konkurrencës brenda tregut të brendshëm nuk përbëjnë një kufizim të	Udhëzim Administrativ Nr. 05/2012 për Kriteret dhe Kushtet për Përcaktimin e Marrëveshjeve me Vlerë të Vogël. <i>Pjesërisht e transpozuar.</i>

¹⁴ Njoftimi i Komisionit [Commission Notice on the best practices for the conduct of proceedings concerning Articles 101 and 102 TFEU (OJ C 308, 20.10.2011, p. 6-32)]

¹⁵ Komunikatë nga Komisioni [Communication from the Commission — Notice on agreements of minor importance which do not appreciably restrict competition under Article 101(1) of the Treaty on the Functioning of

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

Nr.	Dispozitat e Traktatit / Rregulloret / Direktivat / Legjislacioni dytësor	Përmbajtja dhe qëllimi	Legjislacioni vendor që transponon <i>acquis</i> të BE-së dhe niveli i përputhshmërisë
9	Rregullorja e Komisionit (BE) 330/2010 e datës 20 prill 2010 mbi zbatimin e nenit 101 (3) të Traktatit për Funksionimin e Bashkimit Evropian në kategoritë e marrëveshjeve vertikale dhe praktikave të bashkërenduara (OJ L 102, 23.04.2010, f. 1-7) ¹⁶	Rregullorja përcakton kategoritë e marrëveshjeve vertikale dhe praktikave të bashkërenduara të cilat mund të konsiderohen se normalisht plotësojnë kushtet e përcaktuara në nenin 101 (3) të Traktatit, pasi që disa lloje të marrëveshjeve vertikale mund të përmirësojnë efikasitetin ekonomik brenda një zinxhiri prodhimi ose shpërndarjeje duke lehtësuar më mirë koordinimi midis ndërmarrjeve pjesëmarrëse	Udhëzim Administrativ Nr. 03/2017 për Përjashtimet Grupore të Marrëveshjeve Vertikale ndërmjet Ndërmarrësve. <i>Pjesërisht e transpozuar.</i>

the European Union (De Minimis Notice) (OJ C 291, 30.08.2014, p. 1-4)] [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0830\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0830(01)&from=EN)
¹⁶ Rregullorja e Komisionit (BE) 330/2010 [Commission Regulation (EU) 330/2010 of 20 April 2010 on the application of Article 101(3) of the Treaty on the Functioning of the European Union to categories of vertical agreements and concerted practices (OJ L 102, 23.04.2010, p. 1-7)] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010R0330&from=EN>

Nr.	Dispozitat e Traktatit / Rregulloret / Direktivat / Legjislacioni dytësor	Përmbajtja dhe qëllimi	Legjislacioni vendor që transponon <i>acquis</i> të BE-së dhe niveli i përputhshmërisë
10	Rregullorja e Komisionit (BE) Nr. 461/2010 e 27 majit 2010 mbi zbatimin e nenit 101 (3) të Traktatit për Funksionimin e Bashkimit Evropian në kategoritë e marrëveshjeve vertikale dhe praktikave të bashkërenduara në sektorin e automjeteve motorike (OJ L 129, 28.05.2010, f. 52-57) ¹⁷	Ky përjashtim nga grupi i sektorit përfshin marrëveshjet vertikale për blerjen, shitjen ose rishitjen e automjeteve të reja, marrëveshjet vertikale për blerjen, shitjen ose rishitjen e pjesëve rezervë për mjetet motorike dhe marrëveshjet vertikale për ofrimin e shërbimeve të riparimit dhe mirëmbajtjes për këto automjete, kur këto marrëveshje janë lidhur midis ndërmarrjeve jo-konkurruese, midis konkurrentëve të caktuar ose disa shoqatave të shitësve me pakicë ose riparuesish.	Udhëzim Administrativ Nr. 06/2017 për Përjashtimet Grupore të Marrëveshjeve për Distribimin dhe Servisimin e Automjeteve Motorike. <i>Pjesërisht e transpozuar.</i>
11	Udhëzime mbi zbatueshmërinë e nenit 101	Përcakton parimet për vlerësim sipas nenit 101 të	Udhëzim Administrativ Nr. 02/2017 për Përjashtimet

¹⁷ Rregullorja e Komisionit (BE) Nr. 461/2010 [Commission Regulation (EU) No 461/2010 of 27 May 2010 on the application of Article 101(3) of the Treaty on the Functioning of the European Union to categories of vertical agreements and concerted practices in the motor vehicle sector (OJ L 129, 28.05.2010, p. 52-57)] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010R0461&from=EN>

	të Traktatit për Funksionimin e Bashkimit Evropian në marrëveshjet e bashkëpunimit horizontal (OJ C 11, 14.01.2011, f. 1-72) ¹⁸	TFBE-së të marrëveshjeve midis ndërmarrjeve, vendimeve të shoqatave të ndërmarrjeve dhe praktikave të përbashkëta që kanë të bëjnë me bashkëpunimin horizontal. Bashkëpunimi është i një "natyre horizontale" në qoftë se lidhet një marrëveshje ndërmjet konkurrentëve aktual ose potencialë. Përveç kësaj, këto udhëzime gjithashtu mbulojnë marrëveshjet horizontale të bashkëpunimit midis jo-konkurrentëve, për shembull, midis dy kompanive që veprojnë në tregjet e njëjta produkti, por në tregje të ndryshme gjeografike pa qenë konkurrentë të mundshëm.	Grupore për Marrëveshjeve Horizontale ndërmjet ndërmarrësve. <i>Pjesërisht e transpozuar.</i>
Nr.	Dispozitat e Traktatit / Rregulloret / Direktivat / Legjislacioni dytësor	Përmbajtja dhe qëllimi	Legjislacioni vendor që transponon <i>acquis</i> të BE-së dhe niveli i përputhshmërisë

¹⁸ Udhëzime Praktike, [Guidelines on the applicability of Article 101 of the Treaty on the Functioning of the European Union to horizontal cooperation agreements (OJ C 11, 14.01.2011, p. 1-72)] [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011XC0114\(04\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011XC0114(04)&from=EN)

12	Rregullorja e Komisionit (BE) Nr. 267/2010 e 24 marsit 2010 mbi zbatimin e nenit 101 (3) të Traktatit për Funksionimin e Bashkimit Evropian në disa kategori të marrëveshjeve, vendimeve dhe praktikave të bashkërenduara në sektorin e sigurimeve (OJ L 83, 30.03.2010, f. 1-7) ¹⁹	Aplikimi i nenit 101 (3) të TFBE për kategori të caktuara të marrëveshjeve, vendimeve dhe praktikave të bashkërenduara në sektorin e sigurimeve të cilat kanë si objekt bashkëpunimin në lidhje me: vendosjen e tarifave të përbashkëta të primit të rrezikut bazuar në statistikën kolektive të konstatuara ose numrin e kërkesave; krijimin e kushteve të përbashkëta të politikave standard; mbulimin e përbashkët të llojeve të caktuara të rreziqeve; zgjidhjen e kërkesave; testimin dhe pranimin e pajisjeve të sigurisë; regjistrat dhe informatat për rreziqet e rënda.	Udhëzim Administrativ Nr. 05/2017 për Përjashtimet Grupore në Sektorin e Sigurimeve. <i>Pjesërisht e transpozuar.</i>
13	Rregullorja e Këshillit (KE) Nr. 169/2009 e datës 26 shkurt 2009 që zbaton	Jep shpjegime se cilat lloje të marrëveshjeve, vendimeve dhe praktikave	Udhëzim Administrativ Nr. 04/2017 për Përjashtimet Grupore të Marrëveshjeve

¹⁹ Rregullore e Komisionit Nr. 267/2010 [Commission Regulation (EU) No 267/2010 of 24 March 2010 on the application of Article 101(3) of the Treaty on the Functioning of the European Union to certain categories of agreements, decisions and concerted practices in the insurance sector (OJ L 83, 30.03.2010, p. 1-7)] <https://eur-lex.europa.eu/lexUriServ/lexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:083:0001:0007:EN:PDF>

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

	regullat e konkurrencës për transportin hekurudhor, rrugor dhe të brendshëm ujor (OJ L 61, 5.03.2009, f. 1) ²⁰	të bashkërenduara në sektorin e transportit janë të përjashtuara nga zbatimi i nenit 101 (1) TFBE. Ato nuk janë të ndaluara vetëm kur objekti dhe efekti i këtyre praktikave është zbatimi i përmirësimeve teknike ose arritja e bashkëpunimit teknik, ato nuk janë të ndaluara pasi ato kontribuojnë në përmirësimin e produktivitetit.	në sektorin e Transportit. <i>Pjesërisht e transpozuar.</i>
Nr.	Dispozitat e Traktatit / Rregulloret / Direktivat / Legjislacioni dytësor	Përmbajtja dhe qëllimi	Legjislacioni vendor që transponon <i>acquis</i> të BE-së dhe niveli i përputhshmërisë
14	Rregullorja e Këshillit (KE) Nr. 139/2004 e datës 20 janar 2004 mbi kontrollin e përqendrimeve ndërmjet ndërmarrjeve (Rregullorja e BE-së për Përqendrimet) (OJ L 24, 29.01.2004, f. 1-22), ndryshuar me Rregulloren	Lejon kontroll efektiv të të gjitha përqendrimeve në kuptim të efektit të tyre në strukturën e konkurrencës në Komunitet dhe të jetë i vetmi instrument i zbatueshëm për përqendrime të tilla. Kontrollohet sipas zonës	Ligji Nr. 03/L-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës, 2010; Ligji Nr. 04/L-226 për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit Nr. 03/L-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës, 2014;

²⁰ Rregullorja e Komisionit 169/2009 [Council Regulation (EC) No 169/2009 of 26 February 2009 applying rules of competition to transport by rail, road and inland waterway (OJ L 61, 5.03.2009, p. 1)] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009R0169&from=EN>

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

	e zbatuese të Komisionit Nr. 1269/2013 ²¹	gjeografike të veprimtarisë së ndërmarrjeve në fjalë dhe kufizohet me kufijtë sasiore për të mbuluar ato përqendrime që kanë një dimension të mjaftueshëm për të shtrembëruar konkurrencën.	Udhëzim Administrativ Nr. 06/2012 për mënyrën e paraqitjes së Kërkesës dhe Kriteret për Konstatimin e Përqendrimit të Ndërmarrjeve. <i>Pjesërisht e transpozuar.</i>
Nr.	Dispozitat e Traktatit / Rregulloret / Direktivat / Legjislacioni dytësor	Përmbajtja dhe qëllimi	Legjislacioni vendor që transponon <i>acquis</i> të BE-së dhe niveli i përputhshmërisë
15	Rregullorja e Komisionit (KE) Nr. 802/2004 e 21 prillit 2004 që zbaton Rregulloren e Këshillit (EC) Nr. 139/2004 të datës 20 janar 2004 mbi kontrollin e përqendrimeve ndërmjet ndërmarrjeve (OJ L 133, 30.04.2004, f. 1-39) ndryshuar me Rregulloren nr. 1348/2015. ²²	Për të thjeshtuar dhe përshpejtuar ekzaminimin e njoftimeve dhe të parashtresave të arsyetuara të bashkimeve, është e dëshirueshme të përshkruhen standarde të caktuara. Meqenëse njoftimi vë në lëvizje afatet ligjore sipas Rregullores (KE) Nr. 139/2004, atëherë	Ligji Nr. 03/L-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës, 2010 Ligji Nr. 04/L-226 për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit Nr. 03/L-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës, 2014; Udhëzim Administrativ Nr. 07/2012 mbi Kriteret për Lirimin ose Uljen e Masave

²¹ Rregullorja e Komisionit 139/2004 [Council Regulation (EC) No 139/2004 of 20 January 2004 on the control of concentrations between undertakings (the EC Merger Regulation) (OJ L 24, 29.01.2004, p. 1-22), amended by Commission Implementing Regulation No 1269/2013] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004R0139&from=EN>

²² Rregullorja e Komisionit 802/2004 [Commission Regulation (EC) No 802/2004 of 21 April 2004 implementing Council Regulation (EC) No 139/2004 of 20 January 2004 on the control of concentrations between undertakings (OJ L 133, 30.04.2004, p. 1-39)²², amended by Regulation No 1348/2015.] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004R0802&from=EN>

	përcaktohen kushtet që rregullojnë afatet e tilla dhe koha kur ato hyjnë në fuqi. Rregullat përcaktohen në interes të sigurisë juridike për llogaritjen e afateve të parashikuara në Rregulloren (KE) Nr. 139/2004. Në veçanti, fillimi dhe mbarimi i periudhave kohore dhe rrethanat që përzullojnë funksionimin e këtyre periudhave përcaktohen në lidhje me kërkesat që rezultojnë nga korniza kohore jashtëzakonisht e ngushtë në dispozicion për procedurat.	Administrative. <i>Pjesërisht e transpozuar.</i>
--	--	--

Raporti gjithashtu thekson tri akte të *acquis* të konkurrencës, të cilat në bazë të analizës nuk janë transpozuar ende dhe rekomandohet të transpozohen gjatë procesit të integrimit, në legjislacionin vendor. Këto akte janë:

- a) Rregullorja e Komisionit (BE) Nr. 316/2014** e 21 marsit 2014 mbi zbatimin e nenit 101 (3) të Traktatit për Funksionimin e Bashkimit Evropian për kategoritë e marrëveshjeve të transferimit të teknologjisë (OJ L 93, 28.03.2014, f. 17-23)²³; Përfshihet marrëveshjet e licencës në mes të kompanive që kanë fuqi të kufizuar

²³ Rregullorja e Komisionit (BE) Nr. 316/2014 [Commission Regulation (EU) No 316/2014 of 21 March 2014 on the application of Article 101(3) of the Treaty on the Functioning of the European Union to categories of

në treg (p.sh. pjesa e tregut nën 20% për marrëveshjet midis konkurrentëve dhe 30% për marrëveshjet ndërmjet jo-konkurrentëve) dhe që përmbushin kushte të caktuara. Këto nuk konsiderohen të kenë efekte anti-konkurruese ose nëse kanë, atëherë efektet pozitive i tejkalojnë ato negative dhe kështu nuk bien ndesh me rregullat e konkurrencës së BE-së. Rregullorja zbatohet vetëm për marrëveshjet për kërkim dhe zhvillim (R & D) nëse nuk zbatohen rregulloret specifike të përjashtimit nga grupi për marrëveshjet e R & D dhe mbi marrëveshjet e specializimit. Zbatohet vetëm për marrëveshjet dypalëshe; udhëzimet gjithashtu mbulojnë grumbullimin (pool) e patentave.

b) Direktiva e BE-së 2014/104/BE e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 26 nëntor 2014 për rregulla të caktuara që rregullojnë veprimet për dëmet e ligjit kombëtar për shkeljet e dispozitave të ligjit të konkurrencës të Shteteve Anëtare dhe të Bashkimit Evropian (OJ L 349 , 5.12.2014.):²⁴

Kjo Direktivë përcakton rregulla të nevojshme për të siguruar që secili që ka pësuar dëmin e shkaktuar nga një shkelje e ligjit të konkurrencës nga një ndërmarrje ose nga një shoqatë sipërmarrjesh, në mënyrë efektive mund të ushtrojë të drejtën për të kërkuar kompensim të plotë për atë dëm nga ajo ndërmarrje ose shoqatë. Rregullorja përcakton rregullat që nxisin konkurrencën e pandërprerë në tregun e brendshëm dhe heqjen e pengesave për funksionimin e tij të duhur, duke siguruar mbrojtje ekuivalente në të gjithë bashkimin për të gjithë ata që kanë pësuar një dëm të tillë

c) Propozim për një Direktivë për fuqizimin e autoriteteve të konkurrencës të Shteteve Anëtare për të qenë zbatues më efektiv dhe për të siguruar funksionimin e duhur të tregut të brendshëm.²⁵ Më 22 mars 2017, Komisioni paraqiti një propozim për të fuqizuar autoritetet e konkurrencës së Shteteve Anëtare për të qenë zbatues më efektiv (ECN +). Propozimi synon të sigurojë që kur zbatohet baza e njëjtë ligjore -

technology transfer agreements (OJ L 93, 28.03.2014, p. 17-23)] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0316&from=EN>

²⁴ Direktiva e BE-së 2014/104/BE [EU Directive 2014/104/EU of the European Parliament and of the Council of 26 November 2014 on certain rules governing actions for damages under national law for infringements of the competition law provisions of the Member States and of the European Union (OJ L 349, 5.12.2014.)] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0104&from=EN>

²⁵ 'Fuqizimi i Autoriteteve Kombëtare të Konkurrencës' <http://ec.europa.eu/competition/antitrust/nea.html>

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

rregullat anti-trust të BE-së - autoritetet kombëtare të konkurrencës kanë mjetet e duhura të zbatimit me qëllim që të sjellin një fushë të vërtetë të zbatimit të konkurrencës së përbashkët. Për këtë qëllim, propozimi parashikon garanci dhe standarde minimale për të fuqizuar autoritetet kombëtare të konkurrencës për të arritur potencialin e tyre të plotë.

Raporti gjithashtu paraqet rekomandime specifike për ndryshime në legjislacionin primar dhe sekondar për mbrojtjen e Konkurrencës në mënyrë që të rritet niveli i transpozimit. Të gjeturat e Raportit janë konkretizuar në përkufizimin e problemit në këtë Kapitull dhe si rrjedhojë rekomandimet janë përfshirë në Opsionin 2 të Koncept Dokumentit - në formë të propozimeve për adresimin e shkaktarëve të problemit kryesor. Raporti sugjeron miratimin e Ligjit të ri për Konkurrencën, që është gjithashtu opsion i rekomanduar nga ky Koncept Dokument.

Pjesa e dytë e raportit analizon ndihmën shtetërore, e cila është pjesë integrale e politikave të konkurrencës. Ndihmë shtetërore konsiderohet *“çdo shpenzim aktual apo shpenzim i mundshëm, apo reduktim i të ardhurave të shtetit, e dhënë në çfarëdo forme nga ana e dhënësit ose që mund t'i atribuohen shtetit, e cila drejtpërdrejtë apo në mënyrë të tërthortë shtrembëron ose rrezikon ta shtrembërojë konkurrencën duke favorizuar përfitues të caktuar të ndihmës shtetërore ose prodhime të mallrave dhe shërbimeve të caktuara, dhe që bie ndesh me obligimet ndërkombëtare të Republikës së Kosovës.”*²⁶ Neni 107 dhe neni 108 i Traktatit mbi Funksionimin e Bashkimit Evropian janë baza ligjore për rregullimin e ndihmës shtetërore në nivel të BE-së. Raporti ofron analizë mbi kornizën ligjore në Kosovë e cila është pjesërisht në përputhje me rregullat dhe normat e BE-së, duke identifikuar mangësitë dhe ofruar rekomandime për adresimin e tyre. Mirëpo, pasi që Ndihma Shtetërore në Kosovës është e rregulluar me ligj të veçantë si dhe departamenti i Ndihmës Shtetërore është rialokuar nën ombrellën e Ministrisë së Financave, politika e propozuar nuk analizon fushën e ndihmës shtetërore.

²⁶ Ligji Nr. -5/L-100 për Ndihmën Shtetërore, Neni 3, paragrafi 1, pika 1.1, e qasshme në: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=13270>

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

1.1.3 Vlerësimi i Ndikimeve në Nivel të BE-së

Për qëllim të hartimit të këtij Koncept Dokumenti, janë analizuar vlerësimet e ndikimeve në nivel të BE-së, si në vijim:

- Komunikimi: Korniza e Ligjit të ardhshëm për Konkurrencën që aplikohet në sektorin e mjeteve motorike;
- Komunikimi nga Komisioni - Udhëzime mbi zbatueshmërinë e nenit 101 të Traktatit për Funksionimin e Bashkimit Evropian në marrëveshjet e bashkëpunimit horizontal, dhe
- Vlerësimi i Ndikimit të Rregullores së Komisionit për zbatimin e nenit 101 (3) të Traktatit për Funksionimin e Bashkimit Evropian për kategoritë e marrëveshjeve vertikale dhe praktikave të bashkërenduara.

Konstatimi i grupit punues, pas analizës, është se këto janë shumë specifike për sektor të caktuar dhe nuk mund të ndërlidhen në këtë pikë me analizën e përgjithshme që po i bëhet fushës së Konkurrencës në Kosovë.

1.2 Hulumtimi dhe Identifikimi i Monopoleve

Gjithashtu, AKK ka bërë hulumtimin edhe identifikimin e monopoleve në Republikën e Kosovës për 14 tregje dhe njëkohësisht ka nxjerrë informata mbi strukturën e tregut të ndërmarrjeve dhe pozitën e tyre dominuese të përcaktuar. Këto të gjetura janë publikuar në një Raport në vitin 2017²⁷.

Tregjet e hulumtuara nga AKK janë:

- Tregu i telekomunikacionit;
- Tregu i energjisë;
- Tregu i sigurimeve;
- Tregu i derivateve të naftës;
- Tregu i produkteve farmaceutike
- Tregu i transportit;
- Tregu i mediave dhe produksioneve kinematografike;

²⁷ Raporti mbi realizimin e detyrave të cilat dalin nga Agjenda për Reforma Evropiane, Dhjetor 2017. Autoriteti Kosovari i Konkurrencës. https://ak.rks-gov.net/assets/cms/uploads/Files/Raportet/Raporti%20mbi%20ARE_FINAL.pdf

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

- Prokurimi;²⁸
- Tregu i sektorit bankar;
- Tregu i pajisjeve fiskale;
- Tregu i lojërave te fatit;
- Tregu i minierave;
- Tregu i mbeturinave, dhe
- Tregu i furnizimit me ujë.

Të gjeturat e raportit tregojnë se, në tregjet e cekura si më lartë, gjithsej 44 ndërmarrje janë në pozitë dominuese dhe 16 kanë monopol (2 prej tyre monopol natyror). Nga 44 ndërmarrje që janë në pozitë dominuese, 20 ndërmarrje janë në përqindjen e pozitës dominuese në mes të 25 deri 40%.

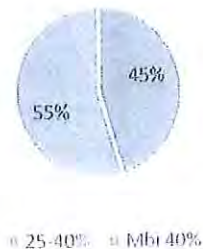
Figura 3. Tregjet e Hulumtuara

²⁸ Treg nuk mund të konsiderohet Prokurimi. Por Autoriteti Kosovar i Konkurrencës ka bashkëpunuar për së afërmi me KRPP-në rreth tenderimeve që behën nga Organizatat Buxhetore, dhe marrjen e informacioneve të kompanive të cilat kanë fituar në Tenderët Publike.

Figura 4. Ndërmarrjet në pozitë dominuese nga 13 tregjet e hulumtuara

Ndërmarrjet në pozitë dominuese nga 13 tregjet e hulumtuara

Në tregun e telekomunikacionit, janë identifikuar gjithsej 6 ndërmarrje në pozitë dominuese: 1 në sektorin e shërbimeve fikse, 2 në sektorin e shërbimeve mobile, 2 në sektorin e ofrimit të internetit, dhe 1 në sektorin e ofrimit të shërbimeve postare. Vetëm 2 nga 6 ndërmarrjet janë në mes të 25 % deri 40 %.

Në tregun e energjisë, është identifikuar 1 ndërmarrje në pozitë dominuese në sektorin e prodhimit (95% të tregut), dhe 3 tjera të cilat kanë monopol në sektorët e shpërndarjes dhe furnizimit, furnizimit dhe transmissioinit.

Në tregun e sigurimeve janë gjithsej 2 ndërmarrje të cilat kanë pozitë dominuese në sektorin e sigurimeve të jetës. Njëra ka pozitë dominuese prej 64.6 %, ndërsa tjetra 29.1%.

Në tregun e importit të naftës, është identifikuar 1 ndërmarrje në pozitë dominuese në sektorin e shitjes me shumicë (25.36%) dhe 2 ndërmarrje në përpunimin e produkteve të naftës, të dyja mbi 40%.

Në tregun e produkteve farmaceutike, është identifikuar në pozitë dominuese 1 ndërmarrje në sektorin e barnatoreve (30.43%), 1 në tregtinë me pakicë të artikujve ortopedikë dhe mjekësore në dyqane të specializuara (67.98%) dhe 1 në prodhimin e produkteve bazë farmaceutike (99%).

Në tregun e transportit, sa i përket transportit ajror është identifikuar 1 ndërmarrje që ka monopol në shërbimet e aeroportit, 1 tjetër në pozitë dominuese në tregun e kontraktimeve të

avio-kompanive (87.73%) dhe gjithashtu 1 në pozitë dominuese në tregun e shitjeve të biletave turistike ajrore (37.46%).

Ndërsa, sa i përket transportit hekurudhor 1 ndërmarrje ka monopol në sektorin e shërbimeve të transportit hekurudhor – pasagjerët, gjithashtu 1 ndërmarrje ka monopol në tregun e shërbimit të hekurudhave dhe 2 ndërmarrje janë në pozitë dominuese në sektorin e shërbimeve të transportit hekurudhor – mallra (33.02% dhe 66.98%).

Më tutje në tregun e transportit rrugor, për sektorin e transportit të udhëtarëve me autobus, 1 ndërmarrje ka pozitë dominuese në regjionin e Gjilanit (68.68%) dhe 1 ndërmarrje në rajonin e Ferizajt (34.17%). Në sektorin e shërbimeve të taksit, 1 ndërmarrje ka pozitë dominuese në rajonin e Gjilanit (81.86%), 1 ndërmarrje në regjionin e Pejës (46.65%) dhe 1 ndërmarrje në regjionin e Gjakovës (49.76%). Gjithashtu, në sektorin e kontrolleve teknike, 1 ndërmarrje është në pozitë dominuese në rajonin e Prishtinës (40.96%), 2 ndërmarrje në rajonin e Mitrovicës (44.36% dhe 27.41%), 1 ndërmarrje në rajonin e Prizrenit (31.63%), 1 ndërmarrje në rajonin e Pejës (84.84%), 2 ndërmarrje në rajonin e Ferizajt (33.33 dhe 25.11%) dhe 1 ndërmarrje në rajonin e Gjakovës (30.49%). Përfundimisht në tregun e homologimit të automjeteve, 1 ndërmarrje ka monopol.

Në tregun e lojërave të fatit, nuk ka ndërmarrje në pozitë dominuese. Në tregun e mediave dhe produksioneve kinematografike, në sektorin e mediave – televizionet, 1 ndërmarrje ka pozitë dominuese (26.81%), gjithashtu një në sektorin e web portaleve dhe publikim të gazetave (26.28%), si dhe 1 ndërmarrje në sektorin e printimit të gazetave (55.38%), 1 ndërmarrje në sektorin e krijimtarisë artistike (30.23%) dhe 1 ndërmarrje në sektorin e incizimit të zërit (59.96%).

Në tregun financiar dhe bankar, në sektorin banka dhe shërbime, 1 ndërmarrje është në pozitë dominuese (25.49%), dhe 1 ndërmarrje në sektorin e institucioneve financiare jo bankare (40.94%).

Në tregun e minierave dhe mineraleve, 1 ndërmarrje është në pozitë dominuese në sektorin e shfrytëzimit (42.96%) dhe 1 ndërmarrje në sektorin e hulumtimit (37.53%).

Në tregun e pajisjeve fiskale, 2 ndërmarrje kanë pozitë dominuese në sektorin e pajisjeve elektronike fiskale (58.28% dhe 25.84%).

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

Në tregun e mbeturinave, 1 ndërmarrje ka pozitë dominuese (30.58%) dhe në tregun e furnizimit me ujë, 9 ndërmarrje kanë monopol në rajone dhe sektor të caktuar.

1.3 Çështja e Projektligjit për Organizimin dhe Funkzionimin e Administratës Shtetërore dhe Agjencive të Pavaruara

Një çështje me rëndësi e konstatuar nga grupi punues për hartimin e Koncept Dokumentit në fushën e konkurrencës, ka të bëjë me miratimin e *Projektligjit për Organizimin dhe Funkzionimin e Administratës Shtetërore dhe Agjencive të Pavarura*, nga ana e Qeverisë. Ky Projektligj në Nenin 13, parasheh që Agjencitë Regullatore, duke përfshirë edhe AKK-në, themelohen për të kryer funksione administrative brenda fushës së përgjegjësisë shtetërore të një ministrie. Grupi punues ka konstatuar se ky Nen cenon pavarësinë e institucionit duke rënë ndesh me Nenin 24 të *Ligjit për ndryshimin dhe plotësimin e ligjit nr. 03L-229 për mbrojtjen e konkurrencës* që i jep Autoritetit statusin e personit juridik me autorizime publike të pavarur në kryerjen e detyrave të veta. Gjithashtu, ky Projektligj bie ndesh edhe me Nenin 75, paragrafi 3 të *Marrëveshjes së Stabilizim Asociimit (MSA)* që detyron palët kontraktuese të sigurojnë një autoritet me funksione të pavarura në fushën e konkurrencës. Andaj, grupi punues sugjeron që kjo çështje të shikohet me kujdes gjatë hartimit të ligjit të ri në fushën e konkurrencës duke vazhduar të ruhet pavarësia e institucionit në përputhje me obligimet që dalin nga MSA.

1.4 Dokumentet relevante

Në vijim janë paraqitur dokumentet relevante të politikave, ligjeve dhe akteve nënligjore që ndërlidhen me fushën e konkurrencës:

Figura 5: Dokumentet përkatëse të politikave, ligjet dhe aktet nënligjore

Dokument i politikave, ligj ose akt nën-ligjor	Lidhja me politikën apo dokumentin planifikues përmes internetit ose me aktet ligjore në Gazetën Zyrtare	Institucioni(-et) shtetëror (e) përgjegjës(e) për zbatim	Roli dhe detyrat e Institucionit(-eve)
1. Agjenda për	Ministria e	Autoriteti Kosovar i	Harmonizimin e

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

Reforma Evropiane 2016 (ERA – Kapitulli 2, Pika 2, Paragrafi e);	Integrimëve Evropiane (http://www.mci-ks.net/sq)	Konkurrencës	legjislacionit, përmirësimin e kapaciteteve të organeve të konkurrencës dhe ndihmës shtetërore, dhe sigurimin që të fillojnë të zbatojnë mandatet e tyre
2. Marrëveshja e Stabilizim Asocimit (Kapitulli 8 – Politikat e Konkurrencës)	Ministria e Integrimëve Evropiane (http://www.mci-ks.net/sq)	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës; Ministria e Tregtisë dhe Industrisë	E para, zbatimi i Agjendës për Reforma Evropiane (ERA-s) dhe e dyta, zbatimi i obligimeve të dala nga MSA .
3. Raporti i Punës i AKK-së 2017	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës	Raportimi i rregullt në lidhje me përmbushjen e objektivave strategjike të Autoritetit Kosovar të Konkurrencës të cilat fokusohen në: organizimin dhe ngritjen e brendshme të Autoritetit Kosovar të Konkurrencës, kompletimin me legjislacionin sekondar në fushën e konkurrencës në përputhje me direktivat

			Evropiane, monitorimin dhe fillimin e procedurave investiguese për shkelësit e konkurrencës, si dhe avokimin, organizimin e trajnimeve në fushën e konkurrencës me akte të ndryshëm të shoqërisë.
4. Ligji Nr. 03/L-229 për mbrojtjen e konkurrencës	Gazeta Zyrtare Nr. 88/25 nëntor 2010 (https://gzk.rks- gov.net/)	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës; Ministria e Tregtisë dhe Industrisë	Zbatimi dhe implementimi i ligjeve dhe akteve nënligjore nga AKK; MTI është sponsor i kornizës ligjore.
5. Ligji Nr.. 04/L-226 për ndryshimin dhe plotësimin e ligjit nr. 03/l-229 për mbrojtjen e konkurrencës	Gazeta Zyrtare Nr. 88/25 Nëntor 2010 -PN. Nr. 17/10 Mars 2014 (https://gzk.rks- gov.net/)	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës; Ministria e Tregtisë dhe Industrisë	Zbatimi dhe implementimi i ligjeve dhe akteve nënligjore nga AKK; MTI është sponsorizues i kornizës ligjore.
6. Udhëzim administrativ nr. 04/2012 për formën dhe përmbajtjen e legjitimacionit	Gazeta Zyrtare (https://gzk.rks- gov.net/)	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës; Ministria e Tregtisë dhe Industrisë	Zbatimi dhe implementimi i ligjeve dhe akteve nënligjore nga AKK; MTI është sponsorizues i kornizës ligjore.

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

7. Udhëzim administrativ nr. 05/2012 për kriteret dhe kushtet për caktimin e marrëveshjeve me vlerë të vogël	Gazeta Zyrtare (https://gzk.rks-gov.net/)	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës; Ministria e Tregtisë dhe Industrisë	Zbatimi dhe implementimi i ligjeve dhe akteve nënligjore nga AKK; MTI është sponzorues i kornizës ligjore.
8. Udhëzim administrativ nr. 06/2012 për mënyrën e paraqitjes së kërkesës dhe kriteret për konstatimin e përqendrimit	Gazeta Zyrtare (https://gzk.rks-gov.net/)	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës; Ministria e Tregtisë dhe Industrisë	Zbatimi dhe implementimi i ligjeve dhe akteve nënligjore nga AKK; MTI është sponzorizues i kornizës ligjore.
9. Udhëzim administrativ nr. 07/2012 mbi kriteret për lirimin ose uljen e masës administrative	Gazeta Zyrtare (https://gzk.rks-gov.net/)	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës; Ministria e Tregtisë dhe Industrisë	Zbatimi dhe implementimi i ligjeve dhe akteve nënligjore nga AKK; MTI është sponzorizues i kornizës ligjore.
10. Statuti i AKK nr.04- V-312	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës	Zbatimi dhe implementimi
11. Udhëzimi Administrativ nr.02/2011 Mbi mënyrën dhe kriteret për	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës	Zbatimi dhe implementimi

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

konstatimin E tregut përkatës-relevant			
12. Udhëzimi Administrativ nr.03/2011 mbi kriteret për shqiptimin e masës se sanksioneve administrative,	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës	Zbatimi dhe implementimi
13. Rregullore nr.01/2016 mbi kushtet dhe Rregullat e përdorimit të automjeteve zyrtare,	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës	Zbatimi dhe implementimi
14. Rregullore nr.02/2016 e punës se Komisionit të Autoritetit Kosovare të të Konkurrencës,	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës	Zbatimi dhe implementimi
15. Rregullore 01/2017 për procedurat hetimore të AKK,	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës	Zbatimi dhe implementimi
16. Udhëzimi Administrativ nr.02/2017 për përjashtimin grupor të Marrëveshjeve horizontale	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës	Zbatimi dhe implementimi

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

ndërmjet Ndërmarrësve,			
17. Udhezimi Administrativ nr.03/2017 mbi përfjashtimet grupore të marrëveshjeve vertikale të ndërmarrësve,	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës	Zbatimi dhe implementimi
18. Udhezimi Administrativ nr.04/2017 për përfjashtimet grupore të Marrëveshjeve ne sektorin e transportit,	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës	Zbatimi dhe implementimi
19. Udhezimi Administrativ nr.05/2017 për përfjashtimet grupore të Marrëveshjeve ne sektorin e sigurimeve,	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës	Zbatimi dhe implementimi
20. Udhezimi Administrativ nr. 06/2017 për përfjashtimin grupor të Marrëveshjes për	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës	Zbatimi dhe implementimi

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

distribuim dhe servisim të Automjeteve motorike,			
21. Kodi i mirësjelljes për Autoritetin Kosovar të konkurrencës,	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës	Zbatimi dhe implementimi
22. Rregullore nr.03.20189 për org.e brendeshem, sis.e vendeve të punës dhe përshkrimin e detyrave të punës ne Sekretariatit e AKK	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës	Zbatimi dhe implementimi

1.5 Problemi kryesor

Në këtë nën-kapitull është paraqitur pema e problemit që përmban problemin kryesor, shkaqet dhe efektet e tij. Të njëjtat gjithashtu janë analizuar në pjesën narrative si më poshtë.

Figura 6: Pema e problemit, që paraqet problemin kryesor, shkaqet e tij dhe efektet

EFEKTET	RREGULLAT JANË TË PËRKOMPLETUARA
	1. Krijohen vakume ligjore dhe institucionale të cilat ndikojnë në vendimmarrje dhe punën AKK-së
	2. Çrregullim i tregut të lirë duke dëmtuar konsumatorin dhe funksionin e ndërmarrjeve
	3. Krijohen konfuzitete, pasiguri juridike dhe dublifikim i vendimeve
	4. Krijohen vakume institucionale në pozita të cilat ndikojnë në funksionimin e AKK-së
	5. Zvarritja e lëndëve nëpër gjykata, zvogëlon rolin ekzekutiv të autoritetit, cenon konkurrencën dhe tregun e lirë.
	6. Mos efikasitet në zhvillimin e procedurave hetimore
PROBLEMI KRYESOR	RREGULLAT NUK JANË MË TË NEVOJSHME
	7. Krijohen paqartësi sa i përket kompetencave institucionale.
SHKAQET	<i>Vështirësi në funksionimin e lirë të tregut dhe mbrojtjen e konkurrencës.</i>
	RREGULLAT JANË TË PËRKOMPLETUARA
	1. Mungesë e definimit ose përcaktimit të kriterëve për përjashtime grupore
	2. Mospërputhja me fuqinë ekonomike të tregut dhe operatoreve në tregjet përkatëse (definimi i pozitës dominuese nga 25% në 40 %)
	3. Jo harmonizimi i ligjit për Mbrojtjen e Konkurrencës me Ligjet relevante në fuqi.
	4. Mungesa e qartësisimit të dispozitave që rregullojnë mandatin e pozitave dhe funksionimin në tërësi të Autoritetit
	5. Vendimet e AKK nuk kanë efekt ekzekutues në rast të inicimit konfliktit administrativ.
	6. Procedurat hetimore janë të pa qarta
	RREGULLAT NUK JANË MË TË NEVOJSHME
	7. Ndihma Shtetërore tashmë është e rregulluar me një Ligj të Veçantë dhe nuk është më kompetencë e AKK-së.

Më poshtë janë zhvilluar shtatëmbëdhjetë analiza të cilat i referohen shkaqeve dhe efekteve të paraqitura në Figurën 6. Secila analizë e më poshtme është adresuar nga grupi punues me rekomandime të veçanta në Kapitullin 3.

Analiza 1 – Mungesa e përcaktimit të kritereve për marrëveshje horizontale dhe vertikale krijon vakume ligjore dhe institucionale, e të cilat ndikojnë në efektivitetin e punës së AKK-së

- Neni 5, 6 dhe 7 janë nene të bartura nga Ligji 2004/36, mirëpo me avancimin e legjislacionit të BE-së si dhe praktikave në shtetet e rajonit, është konsideruar si e pa nevojshme për arsye se shumë prej këtyre marrëveshjeve që i plotësojnë kushtet mund të përjashtohen në grup pa ndonjë procedurë të stërzgatur, si nga aplikantët që aplikojnë ashtu edhe nga administrata e Konkurrencës.

- Nenet 5 dhe 6 të Ligjit Nr. 03/L-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës rregullojnë përjashtimin e marrëveshjeve horizontale dhe vertikale të cilat rregullohen më tej me legjislacion të veçantë sekondar (udhëzimet administrative). Këtu theksi vihet në efikasitetin ekonomik me disa objektiva specifike dhe kushtet e marrëveshjeve.

Duke pasur parasysh se kjo është elaboruar më tutje në legjislacionin sekondar, do të ishte mirë që së pari të shpjegohet në këto dispozita nëse këto janë të gjitha kushtet të cilat duhet të përmbushen për çdo lloj marrëveshjeje ose nëse është çështje që dallon nga rasti në rast.

Poashtu, këto dispozita pjesërisht transpozojnë dispozitat e Rregullores së Komisionit 3301/2010 mbi aplikimin e nenit 101, paragrafi 3 të TFBE-së për kategoritë e marrëveshjeve vertikale dhe udhëzimet e Komisionit për aplikimin e nenit 101, paragrafi 3 të TFBE-së për kategoritë e marrëveshjeve horizontale.

Analiza 2 – Mungesa e specifikimit të marrëveshjeve që përjashtohen në grup, krijon vakume ligjore dhe institucionale, e të cilat ndikojnë në efektivitetin e punës dhe vendimarrjen e AKK-së - Neni 7A i Ligjit Nr. 04/L-226 për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit Nr. 03/L-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës i rregullon Përjashtimet Grupore. Dispozitat mbi përjashtimet grupore përcaktojnë kushtet të cilat duhet t'i përmbushin disa marrëveshje për të qenë të përjashtuara nga ndalesat e përgjithshme, sipas nenit 4, paragrafit 1 të ligjit bazik.

Duke analizuar gjendjen aktuale të dispozitave të përcaktuara në nenin 7A të Ligjit Nr. 04/l-226 për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit Nr. 03/l-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës, vihet re se ky nen duhet t'i specifikoj se cilat marrëveshje grupore duhen të përjashtohen.

Ky vlerësim rrjedhë pas analizës së bërë të Ligjit Kroat për mbrojtjen e konkurrencës i cili specifikon marrëveshjet konkrete për përjashtime grupore. Këto përjashtime rregullohen edhe me legjislacionin sekondar në Kosovë, përkatësisht:

- Udhëzim administrativ Nr.06/2017 për Përjashtimin Grupor të Marrëveshjes për Distribuimin dhe Servisimin e Automjeteve Motorike;
- Udhëzim administrativ Nr. 05/2017 për përjashtimet grupore të marrëveshjeve në sektorin e sigurimeve;
- Udhëzim administrativ Nr. 04/2017 për përjashtimet grupore të marrëveshjeve në sektorin e transportit;
- Udhëzim administrativ Nr.03/2017 mbi përjashtimet grupore të marrëveshjeve vertikale të ndërmarrësve;
- Udhëzim administrativ Nr.02/2017 për përjashtimin grupor të marrëveshjeve horizontale ndërmjet ndërmarrësve;
- Udhëzim administrativ Nr. 05/2012 për kriteret dhe kushtet për caktimin e marrëveshjeve me vlerë të vogël;
- Marrëveshjet e transferimit të teknologjisë.

Analiza 3 – Definimi jo i saktë i pozitës dominuese dhe pragu i ultë, çrregullojnë tregun e lirë duke dëmtuar konsumatorin dhe funksionin e ndërmarrjeve

- Neni 10 i Ligjit të Konkurrencës dhe Neni 6 i Ligjit për ndryshimin e Ligjit të Konkurrencës përcaktojnë kriteret për konstatimin e pozitës dominuese të një ndërmarrjeje. Si kriteret e para thuhet se ndërmarrja ka një pozitë dominuese nëse “nuk i nënshtrohet konkurrencës së lirë në treg.”

Duke ju referuar kësaj dispozite, një ndërmarrje është dominuese atëherë kur nuk i ekspozohet presionit konkurrues në treg. Duhet cekur se pozita dominuese nuk është e jashtëligjshme, mirëpo, abuzimi me pozitë dominuese. Formulimi aktual lë të nënkuptohet se çdo ndërmarrje që ka pozitë dominuese në treg nuk i nënshtrohet konkurrencës së lirë, duke përjashtuar të

gjitha ato ndërmarrje të cilat u janë nënshtruar konkurrencës së lirë dhe vazhdimisht janë të ekspozuara me presione konkurrencë mirëpo arrijnë të mbajnë pozitë dominuese në treg për shkak të shërbimeve apo produkteve cilësore që ofrojnë.

Praktika relevante e BE-së dhe legjislacioni i BE-së për konkurrencën përcaktojnë kriteret që një kompani dominuese i nënshtrohet konkurrencës, por mund të veprojnë pak a shumë në mënyrë të pavarur nga konkurrentët e saj.

Gjykata e BE-së në rastin e United Brands 27/76 (1978) dhe Hoffmann-La Roche 85/76 (1979) konstaton që: “Pozita dominuese i referohet fuqisë ekonomike të cilën e gëzon një ndërmarrje dhe e cila e lejon atë ndërmarrje të parandalojë konkurrencën efektive në tregun relevant, duke i dhënë asaj fuqinë që në një masë të konsiderueshme të sillet e pavarur nga konkurrentët e saj, blerësit dhe konsumatorët.”

- Paragrafi i dytë i nenit 10 të Ligjit Nr. 03/L-229 ka përcaktuar pragun e pjesëmarrjes së një ndërmarrjeje në treg prej 40% për t’u cilësuar se ajo ndërmarrje ka pozitë dominuese në tregun përkatës. Mirëpo, me nenin 6 të Ligjit Nr. 04/L-226, kjo përqindje është zvogëluar nga 40% në 25%. Lidhur me këtë, neni 102 i TFEB-së rregullon format e abuzimit me pozitë dominuese mirëpo nuk përcakton ndonjë pjesëmarrje në treg për të vlerësuar pozitën dominuese të një ndërmarrjeje. Mirëpo, bazuar në dokumentet e tjera të BE-së dhe praktikën gjyqësore, një ndërmarrje konsiderohet se ka pozitë dominuese në treg nëse ka 40% të pjesëmarrjes në tregun relevant.

- Paragrafi i tretë i nenit 10 (i plotësuar nga neni 6) rregullon pozitën dominuese të dy apo më shumë ndërmarrjeve të cilat veprojnë bashkërisht në tregun relevant dhe pjesëmarrja e përgjithshme është më e lartë se 40%. Pozita e përbashkët dominuese nuk do të thotë që ndërmarrjet kushtimisht operojnë bashkërisht në treg, por pozita e tyre ju lejon që të vendosin kushte në treg që mund të dëmtojnë konkurrentët e tjerë. Po ashtu në nivel të BE-së pjesëmarrja në treg është e vendosur rreth 80%.

Marr për bazë të gjitha vendet e rajonit, përqindja e pozitës domuniues është 40%. Ndersa me ligjin ne fuqi Kosova e ka përqindjen e pozitës domuniues ne nivelin e 25%.

Analiza 4 – Dyfishimi i dispozitave ligjore dhe mungesa e harmonizimit me ligjet e tjera, krijon konfuzitet, pasiguri juridike dhe dublifilim të vendimeve

- Bazuar në nenin 301 dhe 309 të Kodit Penal, për t'i shmangë dyfishimet e kompetencave lidhur me shqiptimin e masave të sanksionit dhe duke pasur parasysh se Kodi penal i Kosovës i rregullon disa çështje që përfshihen edhe në Plotësim Ndryshimin e Ligjit për Mbrojtjen e Konkurrencës neni 57a par.1.

- Gjithashtu dispozita të caktuara të Ligjit për Mbrojtjen e Konkurrencës dhe plotësim ndryshimit të tij nuk janë të harmonizuara me Ligjin Nr. 05/L-031 për Procedurën e Përgjithshme Administrative (LPPA).

Dispozitat e tilla nga Ligji për Mbrojtjen e Konkurrencës janë si në vijim: neni 8(2), neni 9(9), neni 13(4), neni 21(1), neni 33(2), neni 42(4), neni 44(4) (8) dhe (9), neni 46(6), neni 59(8), neni 60(4), neni 62(3) dhe neni 66. Ndërsa, nga plotësim ndryshimi i Ligjit për Mbrojtjen e Konkurrencës vetëm neni 4 (neni 7A.2) është vlerësuar si i pa harmonizuar me LPPA.

Këto dispozita konsiderohen si të pa harmonizuara për arsyet si në vijim:

- Neni 8(2) përcakton në tërësi kriteret dhe kushtet për përcaktimin e marrëveshjes me vlerë të vogël me akt nënligjor, duke krijuar gjendje ku të drejtat apo interesat e palëve mund të cenohen. Si rrjedhojë ky nen është i pa harmonizuar me nenin 4 të LPPA – Parimin e ligjshmërisë.
- Në nenin 9(9), mundësia e anulimit të përjashtimeve të lejuara, për arsye së ato janë siguruar në bazë të informatave jo të plota ose të pasakta, nuk është në pajtim me dispozitat lidhur me anulimin dhe shfuqizimin e aktit administrativ të përcaktuara në LPPA (Nenet 54-57). Autoriteti i Konkurrencës është i detyruar që në një procedurë administrative, sipas detyrës zyrtare, të shqyrtojë të gjitha faktet dhe të vlerësojë të gjitha rrethanat e nevojshme për zgjidhjen e çështjes administrative, siç përcaktohet me nenin 86(1) të LPPA. Në këtë drejtim, barra për të vërtetuar se informacioni është jo i plotë ose i pa saktë qëndron mbi Autoritetin, dhe akti i lejimit të përqendrimit nuk mund të anulohet mbi bazën se Autoriteti nuk ka arritur të zhvillojë shqyrtimin administrativ siç duhet.

- Neni 13(4) përcakton rregullimin në tërësi me akt nënligjor të mënyrës së paraqitjes së kërkesës dhe kriterëve për konstatimin e përqendrimit, që nuk është në harmoni me Nenin 4 të LPPA.
- Në nenin 21(1), ngjashëm me të gjeturat në nenin 9(9), pasaktësia e informatave, nuk mund të jetë bazë për shfuqizimin apo ndryshimin e vendimit për përqendrimin, ngase Autoriteti sipas nenit 86(1) ka për detyrë të shqyrtoj të gjitha faktet dhe të vlerësojë të gjitha rrethanat e nevojshme për zgjidhjen e çështjes administrative.
- Neni 33(2) përjashton kategorisht paraqitësin e iniciativës nga mundësia për të qenë palë në procedurë. neni 14(2) i LPPA përcakton se palë konsiderohen gjithashtu personat të cilëve rezultati i procedurës mund t'i cenoj të drejtat apo interesat. Në praktikë mund të ketë raste kur të drejtat apo interesat e paraqitësit të iniciativës mund të lidhen me procedurën konkrete.
- Neni 42(4) i referohet aplikimit të dispozitave të LPPA, sa i përket kontrollit të paparalajmëruar, por LPPA nuk parashih fare dispozita për rregullimin e kësaj çështje.
- Neni 44(4) përcakton afat 15 ditor për qasje në dosje, që është më i gjatë se afati i paraparë në LPPA (Neni 92) – 5 ditor. Gjithashtu, Neni 44(8) i kufizon qasjen në dosje palëve të treta në procedurë, që nuk është në pajtim me LPPA, gjegjësisht nenet 9 dhe 92. Për më shumë, neni 44(9) i mohon të drejtën e mjetit juridik palës së cilës i është refuzuar kërkesa për qasje në dosje, ndërsa LPPA (neni 125) përcakton se ky mjet juridik mund të ndalohet vetëm si mjet i veçantë, i ndarë nga ankesa kryesore, por jo të ndalohet në tërësi (i njëjti mund të ushtrohet në përfundim të procedurës administrative).
- Në nenin 46(6), ngjashëm me të gjeturat në nenin 9(9) dhe nenin 21(1), pasaktësia e informatave, nuk mund të jetë bazë për anulimin apo shfuqizimin e vendimit paraprak, ngase Autoriteti sipas nenit 86(1) të LPPA ka për detyrë të shqyrtoj të gjitha faktet dhe të vlerësojë të gjitha rrethanat e nevojshme për zgjidhjen e çështjes administrative.
- Neni 59(8) parashih masë ndëshkuese për ndërmarrjet edhe në rastet kur nuk ka pasur efekte negative në treg. Kjo konsiderohet procedurë jo proporcionale sipas nenit 5 të LPPA.

- Neni 60(4) përcakton se kriteret për lirim nga masat ndëshkuese, gjegjësisht zvogëlimin e ndëshkimeve, rregullohen në tërësi me akt nënligjor, që konsiderohet jo në harmoni me nenin 4 të LPPA.
- Neni 66 përcakton zbatim direkt të Direktivave të Bashkimit Evropian. Kjo cenon të drejtat dhe interesat juridike të palëve, ngase Direktivat për tu zbatuar duhet të transpozohen në ligjet e Kosovës.
- Neni 7A(2) i plotësim ndryshimit të Ligjit për Mbrojtjen e Konkurrencës përcakton rregullimin në tërësi të kushteve të përjashtimeve grupore me akt nënligjor, që nuk është në harmoni me nenin 4 të LPPA.

Analiza 5 – Dispozitat jo të plotë kanë krijuar vakume institucionale në pozita kyçe të cilat ndikojnë në funksionimin e AKK-së

- Me Ligjin 04/L-226 neni 25 i ligjit bazik, paragrafi 4, është riformuluar me tekstin si në vijim: Kryetarin, zëvendëskryetarin dhe anëtarët e Komisionit Kosovar të Konkurrencës propozohen nga Qeveria dhe emërohen nga Kuvendi. Pas paragrafit 4 është shtuar një paragraf i ri 5 me tekstin si në vijim: Qeveria, gjashtëdhjetë (60) ditë para përfundimit të mandatit të anëtarëve të Komisionit, ia propozon Kuvendit për emërim ose riemërim kandidatin për anëtarë të Komisionit.

Mirëpo, këto ndryshime nuk i kanë adresuar vakumet ligjore dhe institucionale. Duke u bazuar në përvojën e kaluar të Komisionit të AKK-së të cilit i kishte skaduar mandati ligjor ishte krijuar vakum institucional sepse Qeveria dhe Kuvendi brenda afatit ligjor nuk ka emëruar Komisionin e ri sipas dispozitave ligjore të përcaktuara në Ligj. Mbi këtë bazë AKK dhe administrata ka ngecur në të gjitha procedurat e vendimmarrjes, dhe ka humbur shumë nga përfitimet të cilat janë ofruar nga donatorët e ndryshëm.

Analiza 6 – Ndalimi i ekzekutimit të vendimeve të AKK-së me iniciimin e procedurës administrative shkakton zvarritjen e lëndëve nëpër gjykata, zvogëlon rolin ekzekutiv të autoritetit, cenon konkurrencën dhe tregun e lirë.

Neni 62 rregullon mbrojtjen gjyqësore ku pala brenda afatit 30 ditor ka të drejtë të iniciojë konflikt administrativ në Gjykatën Kompetente të Kosovës kundër vendimit të Autoritetit të Konkurrencës. Ligji bazik ka paraparë që iniciimi i konfliktit administrativ të mos e ndalojë

ekzekutimin e vendimit të Autoritetit. Mirëpo, kjo është ndryshuar me nenin 26, ku iniciimi i konfliktit administrativ e ndalon ekzekutimin e vendimit. (Kjo është ndryshuar me Ligjin -4/L-226 për plotësim ndryshimin e Ligjit 03/L-229)

Ndalimi i ekzekutimit të vendimit të autoritetit me iniciimin e konfliktit administrativ, sjell rrezikun që dëmi që supozohet se është shkaktuar në treg të vazhdojë të krijojë efekte negative dhe të dëmshme për konkurrencën, rrjedhimisht duke minuar rolin ekzekutues të Autoritetit.

Si rrjedhojë, kjo rrezikon zvarritjen e lëndëve në gjykata dhe praninë e efekteve negative në treg që cenojnë parimet e konkurrencës së lirë.

Analiza 7 – Prezenca e dispozitave të panevojshme krijon paqartësi sa i përket kompetencave institucionale.

Sa i përket kompetencave të ndihmës shtetërore, bazuar në ligj të veçantë tashmë kanë kaluar në kompetencat e Ministrisë së Financave. Andaj, për të shmangur paqartësi sa i përket kompetencave institucionale, çështja e ndihmës shtetërore do të duhej të adresohet qoftë me ndryshime përkatëse në ligjin në fuqi ose në ligjin e ri të mbrojtjes së konkurrencës.

Analiza 8 – Terminologjia jo e saktë krijon konfuzitet dhe pasiguri juridike

Ligji në fuqi ka në përbërje nene të cilat kanë probleme me terminologji dhe si pasojë shkaktojnë konfuzion në interpretim. Për më tepër, përkthimi në anglisht nuk është konsistent dhe në përputhje me terminologjinë e miratuar të BE-së për konkurrencën. Nuk është e qartë se termat e përkthyer, cilave terma ligjor të konkurrencës në nivel të BE-së ju referohen.

Analiza 9 – Mungesa e definicioneve të termave kyç krijon konfuzitet dhe pasiguri juridike

Neni 3 i Ligjit të Konkurrencës mbi Përkufizimet dhe neni 2 të ligjit të ndryshuar të Konkurrencës nuk përmbajnë përkufizimin e termit ndërmarrje siç përcaktohet me legjislacionin të BE-së për konkurrencën.

-Jurisprudenca e Gjykatës së Drejtësisë të BE-së ka definuar termin ndërmarrje. Për më tepër, neni 106, paragrafi 1 dhe paragrafi 2 i TFBE përcaktojnë ndërmarrjet publike dhe ndërmarrjet të cilat janë të ngarkuara me funksionimin e shërbimeve me interes të përgjithshëm ekonomik. Këto dy përkufizime mungojnë në nenin 3 të ligjit të konkurrencës.

-Nuk ka përcaktim të ndërmarrjes të kontrolluar nga një ndërmarrje tjetër e cila është e rëndësishme si në kontekstin e kontrollit të bashkimit dhe në vlerësimin e marrëveshjeve. Ndërmarrja e kontrolluar nga një ndërmarrje tjetër zakonisht përkufizohet si një ndërmarrje në të cilën kjo e fundit drejtpërdrejt ose tërthorazi mban më shumë se gjysmën e kapitalit aksionar ose gjysmë aksionet ose mund të ushtrojë më shumë se gjysmën e të drejtave të votës ose ka të drejtë të emërojë më shumë se gjysmën e anëtarëve të bordit drejtues, komitetit mbikëqyrës ose organit të ngjashëm administrativ apo menaxhues ose në një mënyrë tjetër ushtron një ndikim vendimtar mbi të drejtën për të menaxhuar veprimtarinë ekonomike të ndërmarrjes.

-Gjithashtu, definimi i një tregu relevant, i cili është vendimtar në rastet e të drejtës së konkurrencës, duhet të jetë më i përafruar me legjislacionin përkatës të BE-së - Njoftimin e Komisionit mbi përcaktimin e tregut relevant për qëllimet e ligjit të konkurrencës së Komunitetit.

Analiza 10 – Transpozimi jo i plotë i *Acquis* të BE-së krijon vakume ligjore dhe institucionale të cilat ndikojnë negativisht në punën dhe vendimmarrje e AKK-së

Neni 4 i Ligjit të Konkurrencës korrespondon me nenin 101, paragrafi 1 të TFEU. Megjithatë, këtu mungon referenca e saktë nga neni 101, paragrafi 3) TFEU.

Neni 101, paragrafi 3) TFEU përcakton katër kushte kryesore që duhet të përmbushen në mënyrë që marrëveshja të shmang zbatimin e paragrafit 1 mbi marrëveshjet e ndaluara. Këto kushte përfshijnë: marrëveshja në fjalë kontribuon në përmirësimin e prodhimit ose shpërndarjes së mallrave ose në promovimin e progresit teknik ose ekonomik, duke i lejuar konsumatorët një pjesë të drejtë të përfitimit që rezulton dhe marrëveshja nuk i imponon ndërmarrjeve të përfshira kufizime të cilat nuk janë të domosdoshme për arritjen e këtyre objektivave, dhe nuk i lejojnë ndërmarrjeve të tilla mundësinë e eliminimit të konkurrencës në lidhje me një pjesë të konsiderueshme të produkteve në fjalë.

Analiza 11 – Mungesa e kritereve krijon vakume ligjore

Neni 8 i Ligjit me Nr. 03/L-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës rregullon marrëveshjet me vlerë të vogël (marrëveshje me rëndësi të vogël). Megjithatë definon marrëveshjet me vlerë të vogël, ekziston një hendek i identifikuar dhe kjo ka të bëjë me mungesën e dispozitave që theksojnë se këto marrëveshje nuk duhet të përmbajnë kufizime thelbësore të konkurrencës që,

pavarësisht nga pjesa e parëndësishme e tregut të palëve në marrëveshje mund të rezultojë në kufizimin e konkurrencës.

Analiza 12 – Kompetencat e limituara zvoglojnë rolin e AKK-së

Neni 23 i Ligjit të Konkurrencës përcakton kompetencën e AKK-së për dhënien e mendimeve profesionale për përputhshmërinë e legjislacionit me rregullat e konkurrencës. Andaj, me qëllim të forcimit të mëtejshëm të kësaj detyre të rëndësishme të avokimit të konkurrencës, do të ishte e dobishme të rishikohet ligji në mënyrë që AKK me vet iniciative ose me kërkesë mund të japë mendime edhe për projektligjet ose propozimet e ligjeve dhe rregulloreve të tjera.

Analiza 13 – Dispozitat jo të plota krijojnë hendek ligjor dhe pasiguri juridike

Neni 54 i Ligjit të Konkurrencës përcakton vendimet e miratuara nga AKK. Megjithatë, nuk ka vendim për vendosjen e marrëveshjeve të ndaluara dhe vendosjen e gjobës për shkeljen e nenit 4 të Ligjit të Konkurrencës. Kjo situatë krijon hendek në ligj, sepse marrëveshjet e ndaluara, veçanërisht marrëveshjet e ndaluara horizontale ndërmjet konkurrentëve që rregullojnë çmimet ose tregjet e aksioneve (kartelet) përfaqësojnë kufizime thelbësore të konkurrencës për të cilat mund të vendosen gjobat më të larta.

Analiza 14 – Përqindja e lartë e gjobave për shkelje të lehta, vështirëson punën e ndërmarrjeve, krijon paqartësi dhe është në kundërshtim me *Acquis* të BE-së

Neni 57 i Ligjit të Konkurrencës përcakton gjobat për shkelje të lehta të Ligjit të Konkurrencës në shumën deri në 2% të qarkullimit total të ndërmarrjes. Megjithatë, 2% po konsiderohet të jetë një shumë e lartë duke pasur parasysh se zakonisht shumica e BE-së vendosin gjobën për shkeljet e vogla deri në 1% të totalit të xhiros së ndërmarrjes.

Analiza 15 – Dispozitat jo të qarta krijojnë paqartësi sa i përket kompetencave institucionale.

Neni 57a i Ligjit që plotëson dhe ndryshon ligjin e Konkurrencës parasheh gjobat për personat përgjegjës të ndërmarrjeve që është praktikë e zakonshme në disa shtete të BE-së, por paragrafi 2 gjithashtu parasheh që të gjobitet personi përgjegjës i organit shtetëror. Kjo dispozitë nuk është e qartë, sepse mund të nënkuptojë çdo organ shtetëror të tillë si ministrinë apo edhe universitetet.

Analiza 16 – Si pasojë e transpozimit të pjesërishëm të *Acquis* korniza ligjore mbetet e mangët

Neni 66 i Ligjit të Konkurrencës parashikon që zbatimi i ligjit duhet të jetë në përputhje me Direktivat e BE-së për konkurrencën. Megjithatë, Ky nen duhet ta rishikoj përfshirjen e legjislacionit të BE-së në kuptim më të gjerë, i cili do të duhet të përfshijë jo vetëm direktivat, por edhe rregulloret, njoftimet e komisionit dhe udhëzimet. Për më tepër, bazuar në MSA, do të ishte e dobishme të konsiderohen edhe referencat për zbatimin e kritereve të legjislacionit të BE-së për konkurrencën në zbatimin e ligjit nga ana e AKK-së sidomos në rastin e zbrazëtirave ligjore ose pasigurive.

Analiza 17 – Ligjet që janë në kundërshtim me kornizën ligjore për fushën e konkurrencës ndikojnë në çrregullimin e tregut

Bazuar në eksperiencat e kaluara kemi pasur raste kur institucione të ndryshme të Republikës së Kosovës nuk parashatrojnë kërkesat e tyre pranë autoritetit lidhur me çështjet e vlerësimit të ligjeve, rregulloreve dhe akteve tjera nënligjore, që munde të ndikojnë ndjeshëm në Konkurrencën e tregut. Si pasojë e tërë kësaj në sistemin Juridik të Kosovës mund të paraqiten kolizione ndërmjet Ligjeve ku parashihen çështjet e konkurrencës. Autoriteti, për arsye të interesit të përgjithshëm, vlerëson, në veçanti, pengesat të cilat mund të ndikojnë në çrregullimin e konkurrencës në treg.

1.6 Palët e Interesuara

Më poshtë janë identifikuar palët e interesuara lidhur me fushën e konkurrencës dhe është analizuar ndërlidhja ndërmjet palëve të interesit, shakaqeve dhe efekteve që burojnë nga problemi kryesor.

Figura 7: Pasiqyrë e palëve të interesuara bazuar në përkufizimin e problemit

Emri i palës së interesuar	Shkakut-qet me të cilat është e lidhur pala	Efektet-et me të cilat është e lidhur pala	Mënyra me të cilën pala është e lidhur me këtë shkak (shkaqe) apo efektin (efektet)
Ndërmarrësit	Me shkakun 1,2,3,4,5,6,7 dhe 8	Me efektin 1,2,3,4,5,6,7 dhe 8	Në mënyrë të drejtpërdrejtë
Avokatët	Me shkakun 1,2,3,4,5,6,7 dhe 8	Me efektin 1,2,3,4,5,6,7 dhe 8	Në mënyrë të drejtpërdrejtë
Shoqatat e ndërmarrjeve	Me shkakun 1,2,3,4,5,6,7 dhe 8	Me efektin 1,2,3,4,5,6,7 dhe 8	Në mënyrë të drejtpërdrejtë
Shoqata e konsumatorëve	Me shkakun 1,2,3,4,5,6,7 dhe 8	Me efektin 1,2,3,4,5,6,7 dhe 8	Në mënyrë të drejtpërdrejtë
Odat ekonomike	Me shkakun 1,2,3,4,5,6,7 dhe 8	Me efektin 1,2,3,4,5,6,7 dhe 8	Në mënyrë të drejtpërdrejtë

Një nga funksionet kryesore të Autoritetit të Konkurrencës është që përmes politikave të konkurrencës përveç të tjerash të shërbejë edhe si një instrument apo platformë për kuptimin dhe zbatimin e drejtë të ligjit për mbrojtjen e konkurrencës duke i përfshirë palët e interesit (privat dhe publik) në përputhje me rregullat e konkurrencës sipas tregut të lirë. Andaj, Autoriteti i Konkurrencës është përkushtuar për vendosjen e një komunikimi të ndërsjellët me publikun dhe komunitetin e biznesit, duke identifikuar gjatë punës dhe eksperiencës si pale kryesore ndërmarrësit, avokatët, shoqatat e ndërmarrjeve, shoqatat e konsumatorëve dhe odat ekonomike. Gjithashtu, pjesë e rëndësishme e kësaj platforme mbeten institucionet publike dhe organizatat homologe ndërkombëtare që ndërlidhen me zbatim të ligjit për mbrojtjen e konkurrencës. Nisur nga kjo, Autoriteti është dhe do të jetë i hapur për bashkëpunim e bashkëveprim të frytshëm me të gjitha palët e interesuara për realizimin e një konkurrence të lirë, efektive dhe të ndershme në tregun e Republikës së Kosovës.

KAPITULLI 2: OBJEKTIVAT

Qëllimi kryesor i politikës së propozuar është përmirësimi i kornizës ligjore në fushën e konkurrencës, si parakusht për funksionimin e lirë të tregut dhe mbrojtjen e konkurrencë. Me përmirësimin e kornizës ligjore synohet të arrihet përputhshmëri më e lartë me standardet dhe praktikatat e Bashkimit Evropian. Kjo politikë kontribuon në përmbushjen e prioritetëve të reformave ekonomike dhe institucionale që burojnë nga dokumentet strategjike, përkatësisht: *Strategjia Kombëtare për Zhvillim (2016-2021)*, *Agjenda për Reforma Evropiane (2016)* dhe *Plani Kombëtar për Zbatimin e MSA-së (2018-2022)*.

Ndërlidhja me dokumente relevante:

Strategjia Kombëtare për Zhvillim bazohet në parimin se ekonomia e Kosovës do të zhvillohet duke pasur si bazë sektorin privat dhe konkurrueshmërinë.²⁹ Mirëpo, parakusht për mirëqenie ekonomike, mbrojtjen e konkurrencës dhe krijimin e mjedisit të përshtatshëm biznesor janë sundimi i ligjit, siguria juridike dhe rritja e efektivitetit të institucioneve.³⁰ Konkurrueshmëria dhe Klima e Investimeve janë shtyllë e *Agjendës për Reforma Evropiane* ku synohet përmirësimi i mjedisit afarist përmes përafrimit të legjislacionit vendor me norma dhe rregulla të BE-së, përmirësimi të kapaciteteve të Organeve të Konkurrencës dhe Ndhimës Shtetërore dhe zbatimit të mandatit të tyre.³¹ Poashtu, edhe në *Planin Kombëtar për Zbatimin e MSA-së 2017-2021*, përkatësisht në Kapitullin 8 – Politikatat e Konkurrencës, përafrimi i legjislacionit vendor me *acquis* të BE-së dhe krijimi i mekanizmave për monitorimin e tregut janë objektiva afatmesme që kontribuojnë në përmbushjen e nenit 74 dhe 75 të MSA-së.³²

²⁹ Qeveria e Republikës së Kosovës, *Strategjia Kombëtare për Zhvillim 2016-2021* (Prishtinë, Janar 2016) f. 6, e qasshme në: http://www.kryeministri-ks.net/repository/docs/Strategjia_Kombetare_per_Zhvillim_2016-2021_Shqip.pdf

³⁰ Ibid. f. 7

³¹ Qeveria e Republikës së Kosovës, *Dialogu i Nivelit të Lartë Kosovë – BE për Prioritetet Kyçe – Agjenda për Reforma Evropiane (ARE)* (Prishtinë, Nëntor 2016), f.8 [shih poashtu tabelën me veprime dhe tregues lidhur me prioritetin 2.2 Përmirësimi i mjedisit biznesor, f.17], e qasshme në: <http://www.mci-ks.net/repository/docs/crafinalsq.pdf>

³² Qeveria e Republikës së Kosovës, *Plani Kombëtar për Zbatimin e Marrëveshjes së Stabilizim Asociimit 2017-2021* (Prishtinë, Mars 2017), f. 143 [shih poashtu: Masat legjislative, veprimi 3.9, f.356 dhe Masat zbatuese, veprimi 3.9, f. 441], e qasshme në: <http://www.mci-ks.net/repository/docs/pkzmsa20172021shq.pdf>

Objektiva strategjike:

Figure 8: Objektivat relevante të Qeverisë

Objektivi relevant ³³	Emri i dokumentit përkatës të planifikimit (burimi)
Strategjik – Objektive strategjike është mbrojtja dhe inkurajimi i konkurrencës së lirë si mjet i promovimit të efikasitetit ekonomik dhe rritjes së mirëqenjes së konsumatorit.	SKZH; ARE; PKZMSA
Specifik – Deri në dhjetor të vitit 2020, infrastruktura ligjore që rregullon fushën e konkurrencës është e plotë, e qartë dhe e avancuar në raport me standardet e BE-së.	ARE; PKZMSA
Specifik – Deri në vitin 2021, Autoriteti Kosovar i Konkurrencës dhe gjykatat kanë kapacitetet e nevojshme për realizimin efektiv dhe efikas të detyrave dhe përgjegjësi që burojnë nga korniza ligjore për mbrojtjen e konkurrencës.	SKZH; ARE; PKZMSA
Specifik – Deri në vitin 2023, niveli i vetëdijësisë së operatorëve ekonomik dhe palëve të tjera të interesit për rregullat e konkurrencës është më i lartë.	Sipas këtij Koncept Dokumenti

KAPITULLI 3: OPSIONET

Grupi Punues për hartimin e Koncept Dokumentit në Fushën e Konkurrencës ka shqyrtuar tri opsione për adresimin e problemit kryesor. Për dy nga opsionet e shqyrtuara, opsionin e parë (1) “**Asnjë ndryshim**” dhe opsionin e tretë (3) “**Trajnime dhe ngritje kapaciteteve të AKK-së**”, është konkluduar që nuk janë të mjaftueshme për adresimin e problemit të identifikuar në këtë Koncept Dokument. Opsioni i vetëm që adreson Problemin Kryesor është opsioni i dytë

³³ Shih: Kapitullin 6.1: *Planeti e zbatimit për opsionet e ndryshme* në vijim të këtij Koncept Dokumenti

“Hartimi i ligjit të ri për mbrojtjen e Konkurrencës.” Sa i përket krahasimit të Kosovës me vendet e rajonit dhe ato të Bashkimit Evropian në fushën e Konkurrencës, ekzistojnë dallime që kanë të bëjnë kryesisht me nivelin e përafrimit me legjislacionin e BE-së. Megjithatë, një nga pikat kryesore për të cilat mund të vërehet një dallim i theksuar ka të bëjë me pragun e përcaktimit të pozitës dominuese. Me Ligjin nr. 03/L-229 për mbrojtjen e konkurrencës pozita dominuese ka qenë 40%, ndërsa me Ligjin nr. 04/L-226 për plotësim ndryshimin e Ligjit nr. 03/L-229 ky prag është vendosur që të jetë 25%. Duke ju referuar eksperiencave rajonale ku përfshihen shtete si Maqedonia, Shqipëria, Kroacia, dhe Mali i Zi si dhe të praktikave gjyqësore në nivel të Bashkimit Evropian, pozita dominuese është në pragun 40%. Grupi punues e ka analizuar me kujdes këtë praktikë në vendet e rajonit si dhe i është referuar legjislacionit të BE-së për ta përfshirë këtë çështje në analizën e koncept dokumentit duke dhënë rekomandimin përkatës, mirëpo gjithmonë duke ju përshtatur nevojave dhe rrethanave të tregut të Republikës së Kosovës.

3.1 Opsioni 1 – Asnjë ndryshim

Opsioni asnjë ndryshim do të ruante status quon dhe problemi ekzistues *“Vështirësi në funksionimin e lirë të tregut dhe mbrojtjen e konkurrencës”* do të vazhdonte të krijonte efekte nga shkaqet e identifikuar në këtë Koncept Dokument. Rrjedhimisht, do të vazhdojmë të kemi vakume ligjore dhe institucionale të cilat do të ndikojnë në vendimmarrjen e punës së AKK duke penguar punën efikase të këtij institucioni. Gjithashtu do të vazhdonim të kishim konfuzitete, pasiguri juridike dhe dublikim të vendimeve. Kjo status quo do të sillte vakume institucionale në pozita të cilat ndikojnë në funksionimin normal të AKK-së. Një efekt tjetër i pa dëshiruar do të ishte zvarritja e lëndëve nëpër gjykata, duke zvogëluar rolin ekzekutiv të AKK dhe duke krijuar paqartësi sa i përket kompetencave institucionale. Si pasojë të gjitha efektet do të cenonin konkurrencën dhe sillnin një çrregullim të tregut të lirë duke dëmtuar konsumatorin dhe funksionin e ndërmarrjeve.

3.2 Opsioni 2 – Hartimi i Ligjit të ri për Mbrojtjen e Konkurrencës

Problemi që është identifikuar në këtë Koncept Dokument *“Vështirësi në funksionimin e lirë të tregut dhe mbrojtjen e konkurrencës”* është kryesisht i ndërlidhur me bazën aktuale ligjore. Rrjedhimisht, çfarëdo përmirësimi në zbatimin dhe ekzekutimin e dispozitave përkatëse ligjore do të prodhonin zgjidhje për problemin e identifikuar. Andaj, ky opsion është i rekomanduar

nga grupi punues i Koncept Dokumentit. Përmes këtij opsioni synohet të arrihet ndryshimi i politikave ekzistuese. Ligji i ri për mbrojtjen e konkurrencës duhet të merr për bazë **rekomandimet** e mëposhtme të dala nga analiza e këtij Koncept Dokumenti:

1. Përfshirjet nga marrëveshjet e ndaluara horizontale dhe vertikale do të duhej që të rregullohen në kuadër të përfshirjeve grupore, përkatësisht me akte nënligjore të cilat do të specifikoheshin në nenin e përfshirjeve të ndaluara siç janë: Përfshirje i marrëveshjeve horizontale, përfshirje i marrëveshjeve vertikale, përfshirje i marrëveshjeve të sigurimeve, përfshirje i marrëveshjeve për bartjen e teknologjisë etj. Të fshihen nenet 5, 6 dhe 7 dhe të përfshihen në nenin që ka të bëjë me lejimin e përfshirjeve grupore duke i specifikuar aktet nënligjore që do të rregullonin, kushtet që duhet t'i përmbushin marrëveshjet dhe ato që nuk guxon t'i kenë për t'u përfshiruar në grup. Vlen të theksohet se ky ri-rregullim ligjor ka gjetë shprehje si në Direktivat Evropiane ashtu edhe të shumica e shteteve që janë në fazën e tranzicionit.
2. Ligji duhet të definojë saktë se cilat marrëveshjekualifikohen për përfshirje grupore. Kjo çështje duhet të definohet me ligj e jo me akte nënligjore sepse mund të krijojnë efekte në procedura të panevojshme duke ndikuar në efikasitetin e vendimmarrjes së Autoritetit. Andaj, rekomandohet të definohen qartë dhe të specifikohen marrëveshjet grupore.
3. Përqindja e pozitës dominuese në tregun relevant të ndryshohet nga njëzetepesë (25 %) të vendoset në (40%).
 - a. Rekomandohet që paragrafi 1.1 i nenit 10 që përcakton kriteret për përcaktimin e pozitës dominuese të ndryshohet duke u bazuar në praktikën gjyqësore të BE-së.
 - b. Të qartësohet pozita e përbashkët dominuese e dy apo më shumë ndërmarrjeve dhe të rritet pragu për pozitën dominuese të dy apo më shumë ndërmarrjeve në tregun relevant nga 40% në 50% - 60%. Në nivel të BE-së pjesëmarrja në treg është e vendosur 80%.
4. Neni 57a par. 1 i Ligjit Nr. 04/L-226 për Plotësim Ndryshimin e Ligjit Nr. 03/L-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës do të duhej fshihet për arsye se është duplikim i dënimit duke pasur parasysh se dënimet e tilla janë të parapara me Kodin Penal të Republikës së Kosovës, përkatësisht neni 301.

Për të siguruar harmonizimin me LPPA, parashihet të bëhen ndryshimet si në vijim:

- a. Neni 8 duhet të parasheh kriteret dhe kushtet për përcaktimin e marrëveshjeve me vlerë të vogël në aspekt të përgjithshëm. Të njëjtat duhet të detajohen me akt nënligjor.
- b. Në nenin 9(9) të fshihen fjalët “informatat jo të plota ose të pasakta”, si bazë për anulimin, ndryshimin, ose caktimin e kushteve lidhur me përqendrimin e lejuar.
- c. Në nenin 13(4) mënyra dhe përmbajtja e përgjithshme e kërkesës, si dhe kriteret e përgjithshme për konstatimin e përqendrimit të përcaktohen me ligj. Këto pastaj detajohen me akt nënligjor, që duhet të jetë në pajtim me standardet ligjore të përgjithshme të cekura si më lartë.
- d. Në nenin 21(1) të fshihen fjalët “pasaktësia e informatave” si bazë për shfuqizimin apo ndryshimin e vendimit për përqendrim..
- e. Në nenin 33(2), në fund të tij, të shtohen fjalët “përveç nëse rezultati i procedurës mund t’i cenoj të drejtat apo interesat e tij/saj.”
- f. Neni 42(4) të fshihet.
- g. Në nenin 44(4) afati për autoritetin për të garantuar qasjen në dosje të shkurtohet nga 15 në 5 ditë. Neni 44(8) të fshihet. Neni 44(9) të ndryshohet duke përcaktuar se “nuk lejohet ankesë e veçantë, por konkluzioni i tillë mund të ankimohej së bashku me padinë për iniciimin e konfliktit administrativ për vendimin kryesor të çështjes së caktuar”.
- h. Në nenin 46(6) të fshihen fjalët “pasaktësia e informatave” si bazë për ri-inicimin e procedurës.
- i. Neni 59(8) të fshihet.
- j. Neni 60(4) duhet të parasheh në aspekt të përgjithshëm kriteret për lirimin nga ndëshkimi dhe masat për zvogëlimin e ndëshkimeve. Këto duhet të detajohen pastaj me akt nënligjor.
- k. Neni 66 të fshihet.
- l. Neni 7A(2) duhet të parasheh kushtet e përgjithshme për përcaktimin e përjashtimeve grupore. Këto mund të detajohen me akt nënligjor.

Autoriteti të vlerëson se a janë afatet e parapara me nenin 20(8), nenin 33(4), nenin 35(5), nenin 43(1) dhe nenin 43(4) të Ligjit për Mbrojtjen e Konkurrencës, dhe neni 10

i plotësim ndryshimit të Ligjit në pajtim me parimin e efikasitetit të LPPA – Neni 10(2)
“2. Organi publik zhvillon procedurën administrative sa më të shpejtë dhe me sa më pak shpenzime, për të dhe për palën, duke mos cenuar çfarë është e nevojshme për një rezultat të ligjshëm e të përshtatshëm të procedurës administrative.”

5. Rekomandojmë që në Ligjin e ri të përcaktohet qartë që Kryetari dhe anëtarët e Komisionit aktual të ushtrojnë detyrën e tyre deri në emërimin e anëtarëve të rinj.
 - a. Ose, të shtohet par. në nenin 25 për vazhdimin e punës së komisionarëve deri në emërimin e anëtarëve të ri që do të formulohej: “Në rast kur mandati i anëtarit të Komisionit ka përfunduar dhe nuk është realizuar emërimi i anëtarit të ri, anëtari i vjetër qëndron në detyrë deri në zëvendësimin e tij.” Kjo praktikë zbatohet edhe në shtetet e rajonit.
6. Bazuar në analizën e Nenit 62, rekomandojmë se Vendimi i Autoritetit duhet të mbetet në fuqi dhe të ekzekutohet edhe nëse ka filluar konflikti administrativ derisa me vendim të gjykatës të dëshmohet e kundërta.
 - a. Të mbetet në fuqi neni 62 paragrafi 4 si në Ligjin baze për mbrojtjen e Konkurrencës Nr.03/L-229 si vijon: Inicimi i konfliktit administrativ nuk e ndalon ekzekutimin e vendimit të Komisionit -Autoritetit. Ndërsa neni 26 i Plotësim Ndryshimit të Ligjit, paragrafi 4 të riformulohet si në Ligjin bazë. Gjithashtu të ndryshohet neni 63, paragrafi 2;
 - b. Në rast se vendoset se vendimet e Autoritetit të jenë të ekzekutueshme edhe nëse ka filluar konflikti administrativ, atëherë ligji duhet të përmbajë masa adekuate kompenzuese për palën e dëmtuar në rastet kur gjykata vendos në favor të palës ankuese;
 - c. Shënim: Në bazë të analizës së konkurueshmerisë të konsiderohen edhe alternativat e vendeve të rajonit.
7. Të fshihet Neni 24. i Ligjit për Mbrojtjen e Konkurrencës pjesa që flet për Ndhimën shtetërore si dhe kudo që rregullohet ndihma shtetërore.
8. Ligji në fuqi ka në përbërje nene të cilat kanë probleme me terminologji dhe si pasojë shkaktojnë konfuzion në interpretime, andaj rekomandojmë që termat e më poshtëm të zëvendësohen:
 - a. Termi ‘temporary measure’ duhet të ndryshohet në ‘interim measures’,

- b. Termi 'group exemptions' (përjashtimet grupore) duhet të ndryshohet në 'block exemption' (përjashtimet në bllok)
 - c. Termi 'development procedures' është i paqartë por duket se ndërlidhet me procedurat dhe hetimet që kryhen nga Autoriteti
 - d. Termi 'punitive measures' (masa ndëshkuese) duhet të ndryshohet në 'fines' (gjobat) pasi që termi 'punitive' i referohet më shumë sanksioneve penale
 - e. Termi 'legal defence' (mbrojtja gjyqësore) në të drejtën e konkurrencës duhet të definohet si 'court review' (shqyrtimi gjyqësor)
 - f. Termi "Veprimtari ekonomike" duhet të definohet: është veprimtari prodhuese, tregtare, financiare, ose profesionale, që shoqërohet me blerjen dhe shitjen e mallrave dhe/ose me ofrimin apo përfitimin e shërbimeve.
 - g. Në paragrafin 1.1, termi joreal duhet të zëvendësohet me çmim të padrejtë për të qenë në përputhje me nenin 102 TFEU. Nuk është e qartë se çfarë është çmimi joreal.
 - h. Në paragrafin 1.4. Pjesa e fundit e kësaj dispozite siç është në nenin 102 të TFBE mungon: detyrim shtesë që, sipas natyrës së tyre ose sipas përdorimit tregtar, nuk kanë lidhje me subjektin e këtyre kontratave.
 - i. Të shtohet definimin i veçantë i cili e përcakton kuptimin e termit "ndërmarrje". Rekomandohet ky përkufizim: "Ndërmarrje" – është çdo person fizik ose juridik, privat a publik, që kryen veprimtari ekonomike. Si ndërmarrje konsiderohen edhe organet e administratës qendrore e vendore, si dhe entet ose institucionet publike, kur kryejnë veprimtari ekonomike. Ndërsa, neni 13 i Ligjit të Konkurrencës ka të bëjë me përkufizimin e përqendrimeve. Në pjesën më të madhe ky artikull është në përputhje me acquis të BE-së (Rregullorja e Bashkimeve), por; Në paragrafin e parë ajo duhet t'i referohet ndryshimit të kontrollit në një bazë të qëndrueshme dhe jo vetëm të kontrollit.
 - j. Paragrafi 1.2. dhe paragrafi 2 i referohen ndikimit në pozitën dominuese, nuk është e qartë nëse kjo përfshin ndikimin vendimtar të një ose më shumë ndërmarrjeve që është pjesë e përcaktimit të përqendrimit sipas ligjit të BE-së.
9. Të definohen termat kyç në përputhshmëri me legjislacionin e BE-së. Termi 'ndërmarrje' duhet të definohet në përputhje me praktikën gjyqësore të BE-së, dhe të

shtohet termi për ndërmarrjet publike, ndërmarrjet të cilat janë të ngarkuara me funksionimin e shërbimeve me interes të përgjithshëm ekonomik dhe ndërmarrjes së kontrolluar nga një ndërmarrje tjetër. Poashtu termi 'treg relevant' duhet të përkufizohet sipas Njoftimit të BE-së që përcakton tregun përkatës të produktit si: "treg që përfshin të gjitha ato produkte dhe / ose shërbime të cilat konsiderohen si të këmbyeshme ose të zëvendësueshme nga konsumatori, për shkak të karakteristikave të produkteve, çmimeve të tyre dhe përdorimit të tyre të synuar " dhe tregun gjeografik përkatës si: treg që përfshin zonën në të cilën ndërmarrjet në fjalë janë të përfshira në ofertën dhe kërkesën e produkteve ose shërbimeve, në të cilat kushtet e konkurrencës janë mjaft homogjene dhe që mund të dallohen nga zonat fqinje sepse kushtet e konkurrencës janë dukshëm të ndryshme në ato zona'.

10. Neni 4 i Ligjit duhet të jetë në përputhshmëri me Nenin 101 të TFEU-së. Ndonëse, disa nga elementet e nenin 101 janë inkorporuar në nenin 4 dhe dispozita të mëtejshme për marrëveshjet e Ligjit të Konkurrencës. Megjithatë për këtë dispozitë të jetë plotësisht në përputhje me nenin 101 TFEU dhe për qartësinë e kësaj dispozite, sugjerohet të shtohet një paragraf tjetër që korrespondon me nenin 101 paragrafi 3) TFEU.
11. Sipas Njoftimit të BE-së për marrëveshjet me rëndësi të vogël që nuk kufizojnë ndjeshëm konkurrencën sipas nenit 101 TFEU (De Minimis Notice), marrëveshjet e tilla duhet të konsiderohen si marrëveshje jo të ndaluara. Paragrafi 13 i Njoftimit De Minimis thekson se Komisioni nuk do të zbatojë portin e sigurt të krijuar nga ato pragje të tregut për marrëveshjet që përmbajnë ndonjë nga kufizimet të cilat janë të renditura si kufizime të ashpra dhe të cilat konsiderohen nga Komisioni në përgjithësi përbëjnë kufizim nga objekti. Meqenëse kjo është një pikë shumë e rëndësishme për marrëveshjet e de minis, do të ishte e dobishme që kjo dispozitë të jetë e qartë në Ligj edhe pse ajo është e rregulluar në legjislacionin sekondar.
12. Me qëllim të forcimit të mëtejshëm të avokimit të konkurrencës, do të ishte e dobishme të shtohet në paragrafin 1 të Nenit 23 se AKK me vetë-iniciativë ose me kërkesë mund të japë mendime edhe për projektligjet ose propozimet e ligjeve dhe rregulloreve të tjera.
13. Neni 54 i Ligjit nuk parasheh vendim për marrëveshjet e ndaluara dhe vendosjen e gjobës për shkeljen e nenit 4 të Ligjit të Konkurrencës. Ky është hendek në ligj, sepse

marrëveshjet e ndaluara, veçanërisht marrëveshjet e ndaluara horizontale ndërmjet konkurrentëve që rregullojnë çmimet ose tregjet e aksioneve (kartelet) përfaqësojnë kufizime thelbësore të konkurrencës për të cilat mund të vendosen gjobat më të larta. Gjopa e tillë e lartë për marrëveshjet e ndaluara përcaktohet në nenin 56, paragrafi 1.1. i Ligjit të Konkurrencës.

14. Neni 57 duhet të ndryshohet. Vlera prej 2% duket të jetë shumë e lartë duke pasur parasysh se zakonisht shumica e BE-së vendosin gjobën për shkeljet e vogla deri në 1% të totalit të xhiros së ndërmarrjes.
15. Neni 24 i ligjit 04/L-226 plotëson Nenin 57 të ligjit bazik sa i përket masave ndëshkuese për shkeljet e lehta, duke paraparë masa edhe për autoritet shtetërore. Mirëpo, si dispozitë është e paqartë.. Autoritetet shtetërore u nënshtrohen rregullave të konkurrencës vetëm nëse ata marrin pjesë në treg dhe madje edhe atëherë, do të jenë personat juridikë që gjobiten dhe jo personat përgjegjës. Nëse kjo dispozitë i referohet kompanive shtetërore, atëherë kjo do të mbulohet nga paragrafi 1 i këtij neni. Për më tepër, shoqatat si shoqatat profesionale (odat ekonomike, shoqatat sportive etj.) mund të jenë subjekt i rregullave të konkurrencës dhe gjobiten për shkelje të Ligjit të Konkurrencës nëse konsiderohen si ndërmarrje. Për shembull, përkufizimi i marrëveshjeve të ndaluara në ligjin e konkurrencës së BE-së dhe në nenin 4 të Ligjit mbi Konkurrencën në Kosovë përfshijnë vendimet e shoqatave të ndërmarrjeve.
16. Neni 66 duhet të ndryshohet dhe të përfshihet legjislacioni i BE-së në kuptim më të gjerë, i cili do të përfshijë jo vetëm direktivat, por edhe rregulloret, njoftimet e komisionit dhe udhëzimet. Për më tepër, bazuar në MSA, do të ishte e dobishme të shtohet referenca për zbatimin e kritereve të legjislacionit të BE-së për konkurrencën në zbatimin e ligjit nga ana e AKK-së sidomos në rastin e zbrazëtirave ligjore ose pasigurive. Në Ligjin e Konkurrencës nuk ka asnjë nen që rregullon kërkesat për dëmshpërblim për shkelje të ligjit të konkurrencës. Duke pasur parasysh se ekziston një Direktivë e BE-së 2014/104 për dëmet, do të ishte e dobishme që të ketë një nen të veçantë në ligjin e konkurrencës, që thotë se palët e dëmtuara mund të paraqesin kërkesa për dëmshpërblim për dëmin e shkaktuar nga shkelja e ligjit të konkurrencës nga vendimi i autoritetit të konkurrencës. Ky nen gjithashtu do të theksojë se cilat gjykata janë kompetente (zakonisht, gjykatat tregtare). Si një referencë neni 69a i Aktit

të Konkurrencës Kroate mund të shërbejë edhe pse ekziston edhe Ligji i veçantë për kërkesat e dëmeve për shkeljen e rregullave të konkurrencës në Kroaci.

17. Neni 28 të shtohet një paragraf i ri ku parashihet e drejta e AKK-së që të ofroj vlerësime dhe rekomandime organeve të administratës qendrore e vendore dhe institucioneve të tjera publike, shoqatave tregtare, sindikatave, shoqatave të konsumatorit, dhomave të tregtisë dhe të industrisë, për çështjet që lidhen me konkurrencën;

Në nenin 61 të Ligjit 03/L-229 të shtohen tre (3) paragrafë të rinj, përkatësisht:

Paragrafi 4 : “Autoritetet e administratës qendrore dhe vendore, entet dhe institucionet e tjera rregullatore, gjatë kryerjes së detyrave për rregullimin e veprimtarisë ekonomike në territorin e Republikës së Kosovës, janë të detyruara të zbatojnë dispozitat e këtij ligji dhe të sigurojnë një konkurrencë të ndershme dhe efektive.”

Paragrafi 5: “Autoriteti, për arsye të interesit të përgjithshëm, vlerëson, në veçanti, barrierat rregulluese të konkurrencës, të përfshira në rregullimin ekonomik dhe administrativ. Në këto raste Autoriteti bën rekomandimet përkatëse.”.

Paragrafi 6: “Autoriteti, për zbatimin e këtij ligji në sektorët e rregulluar, bashkëpunon me entet dhe institucionet e tjera rregullatorë.”

Gjithashtu, Neni 35 ti shtohet një paragraf i ri si në vijim:

“Autoriteti me vetë-iniciativë, në bazë të kërkesës dhe sipas detyrës zyrtare nxjerr rekomandime ndaj Organeve Qendrore të administratës publike dhe Lokale, personave juridik me autoritet publik, me qëllim të mbrojtjes së konkurrencës së lirë dhe efektive në treg.”

3.3 Opsioni 3 – Ngritja e kapaciteteve profesionale të AKK-së

Opsioni i tretë (3) për ngritjen e kapaciteteve profesionale të AKK-së për adresimin e problemit pa përdorur legjislacionin është një mundësi që mund të implementohet shpejtë pasi që nuk ka nevojë për ndryshime ligjore. Mirëpo, ky opsion do t'i adresonte deri në një masë efektet dhe shkaqet të cilat shpjen tek problemi kryesor që po analizohet në këtë Koncept Dokument. Meqenëse, problemet e identifikuar janë kryesisht të ndërlidhura me bazën aktuale ligjore, atëherë kemi ardhur në konkluzion se opsioni i tretë nuk mund të adresojë plotësisht problemin kryesor të identifikuar.

KAPITULLI 4: IDENTIFIKIMI DHE VLERËSIMI I NDIKIMEVE TË ARDHSHME

Vlerësimi i Ndikimit Ekonomik

Tregjet që karakterizohen me më shumë konkurrencë, me më shumë lojtarë në treg dhe më shumë rivalitet, nxjerrin rezultate më të mira të tregut. Këto rezultate përfshijnë çmime më të ulëta dhe qasje më të mirë në shërbime dhe produkt për konsumatorët. Në anën tjetër, tregu konkurrues duhet të sigurojë prodhimtari që është konkurrente në tregun ndërkombëtar, që rezulton me rritje të eksporteve, vendeve të punës dhe rritje të ekonomisë.

Sa i përket përmirësimeve të propozuara në opsionin e rekomanduar, qëllimi i përgjithshëm është forcimi i konkurrencës në Kosovë. Shumica e masave të propozuara janë të natyrës ligjore-administrative ndikimi i të cilave është sipërfaqësor dhe i tërthortë në ekonomisë së Kosovës. Ndër masat më me ndikim të konsiderueshëm mund të veçojmë:

- **Rritja e pragut që përcakton pozitën dominuese për ndërmarrje individuale nga 25% në 40%.**

AKK në vitin 2017 ka publikuar raportin hulumtues në lidhje me strukturën e tregjeve në Republikën e Kosovës. Ky hulumtim ka përfshirë rreth 14 tregje me rreth 25 sektorë. Sipas të dhënave të paraqitura në raport, mesatarisht 4.5% e kompanive mbajnë pozitë dominuese në tregjet ku veprojnë. Këtu përfshihen edhe monopolet natyrore siç janë: transmissioni, furnizimi dhe shpërndarja, si dhe sektorët e furnizimit me ujë të pijshëm.

Sipas opsionit të dytë për përmirësimin e kornizës ligjore përmes hartimit të ligjit të ri, pragu për përcaktimin e pozitës dominuese do të rritet nga 25% në 40%. Si rezultat i këtij propozimi, vlerësohet se rreth 1.5% e kompanive do të lirohen nga kërkesa për pozitë dominuese, derisa 3% duke përfshirë edhe monopolet natyrore do të jenë në pozitë dominuese sipas pragut të ri. Në 13 tregjet e analizuara nga AKK, gjithsej 20 ndërmarrje do të lirohen nga kërkesa për pozitë dominuese.

Ndikimi i rritjes së pragut për përcaktimin e pozitës dominuese do të ketë ndikim neutral tek bizneset. Kjo pasi që edhe në opsionin për mos ndryshim, e gjithashtu edhe në opsionin për ndryshim të zbatimit dhe ekzekutimit, ndërmarrjet nuk përballen me ndonjë ngarkesë deri në momentin e inicimit të procedurës në bazë të konstatimeve të keqpërdorimit të pozitës dominuese.

• **Dhënie e së drejtës për AKK që me vetë iniciativë apo edhe me kërkesë të ofrojnë mendime profesionale për projekt-aktet normative.**

Sipas të dhënave të vitit 2017, AKK-ja ka nxjerrë 5 mendime profesionale për rastet që bien ndesh me Ligjin për Mbrojtjen e Konkurrencës. Mendime profesionale janë dhënë në bazë të kërkesave dhe iniciativave të subjekteve të ndryshme. Sidoqoftë, kërkesat për mendime profesionale jo gjithherë kanë ardhur nga institucionet shtetërore të Kosovës, ndërsa AKK-ja sipas kornizës aktuale ligjore nuk pasur të drejtë të ndërmarrë veprime për krijimin e mendimit profesional.

Më tej, për shkak të kolizionit ndërmjet ligjeve të ndryshme ku parashihen edhe çështjet e konkurrencës, mendimet profesionale dhe pse nuk janë të obligueshme, qartë tregojnë se ka ndeshje me rregullat e zbatueshme të përcaktuara me Ligjin për mbrojtjen e konkurrencës. Rrjedhimisht, gjendja e çështjeve që janë subjekt i mendimeve profesionale mbetet e pandryshuar, që vazhdon të mbetet pengesë në arritjen e qëllimeve të konkurrencës për tregje me rezultate më të mira siç është çmimi, kostoja, dhe shërbime dhe produkte më kualitative dhe të qasshme për konsumatorin.

Sipas opsionit të dytë për t, AKK-ja mund të ofrojë rekomandime në procesin e draftimit të ligjeve apo akteve tjera nënligjore. Këto rekomandime do të jepen në të gjitha rastet ku identifikohet se konkurrenca e lirë dhe efektive në treg është e cenuar.

Vlerësimet e dhëna më poshtë vlejné për të gjitha opsionet e paraqitura

Figure 9: Ndikimet më të rëndësishme të identifikuara për kategorinë e ndikimit

Kategoritë e ndikimeve	Ndikimet përkatëse të identifikuara
Ndikimet ekonomike	Do të ketë ndikim në tregun e lirë dhe konkurrencë
Ndikimet shoqërore	Nuk do të ketë ndikime të drejtpërdrejta në shoqëri.
Ndikimet mjedisore	Nuk do të ketë ndikime në mjedis.
Ndikimet në të drejtat themelore	Nuk do të ketë ndikime në të drejtat themelore.
Ndikimi gjinor	Nuk do të ketë ndikime gjinore.
Ndikimet e barazisë sociale	Nuk do të ketë ndikime në barazinë sociale.
Ndikimet tek të rinjtë	Nuk do të ketë ndikime tek të rinjtë.
Ndikimet në ngarkesën administrative	Nuk do të ketë ndikime në ngarkesën administrative.
Ndikimi i NMV-ve	Nuk do të ketë ndikime të drejtpërdrejta tek NVM-të.

Opsioni i parë dhe opsioni i tretë nuk do të kenë ndikime pozitive në fushat e lartë caktuara. Përkundrazi, do të kenë ndikim negativ duke e rënduar edhe më tej problemin e identifikuar në këtë koncept dokument. Në anën tjetër, opsioni i dytë do të ketë ndikim të drejtpërdrejtë në përmirësimin e infrastrukturës ligjore të mbrojtjes së konkurrencës duke e rritur efikasitetin e AKK-së dhe rrjedhimisht duke ndikuar në mbrojtjen e tregut të lirë dhe konkurrencës.

4.1: Sfidat gjatë mbledhjes së të dhënave

Grupi Punues ka pasur në përbërjen e tij përfaqësim të duhur për sigurimin e informatave të nevojshme për hartimin e këtij Koncept Dokumenti. Puna është udhëhequr nga Ministria e Tregtisë dhe Industrisë, e cili ka siguruar informatat e përgjithshme dhe të veçanta të

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

nevojshme, kryesisht përmes Divizionit për Koordinim të Politikave dhe Departamentit Ligjor. Në anën tjetër, analizat specifike për Koncept Dokument janë siguruar nga të gjithë anëtarët e Grupit Punues. Po ashtu, edhe përfaqësuesit e Komunave të Kosovë dhe të pjesës tjetër të shoqërisë civile kanë kontribuar në të dhënat që janë bazuar në analizat e këtij KD.

Andaj, mund të konfirmohet që nuk ka pasur probleme dhe sfida në mbledhjen e këtyre informatave.

KAPITULLI 5: KOMUNIKIMI DHE KONSULTIMI

Grupi punues për hartimin e Koncept Dokumentit në fushën e konkurrencës, ka përfshirë palët e interesit që në fazat e hershme të hartimit të këtij dokumenti. Palët e konsultuara përfshijnë ndërmarrësit, shoqatat e ndërmarrësve, shoqata e konsumatorit, odat ekonomike, organizatat e ndryshme jo fitimprurëse, komunat institucionet tjera relevante dhe publikun e gjerë.

Më 31 korrik 2018 është mbajtur takimi publik me palët e interesit (shiko Shtojcën 5) ku morën pjesë 33 persona. Takimi shërbeu si platformë e mirë për të diskutuar me përfaqësuesit e bizneseve dhe institucioneve versionin fillestar të identifikimit të problemit. Një ndër çështjet kryesore të diskutuara ishte përqindja e pozitës dominuese në treg, e cila me ligjin aktual është 25%. Shumica e pjesëmarrësve u pajtuan që për tregun vendor është më e përshtatshme që kjo të rritet në 40%, ngjashëm me vendet e rajonit. Për të shmangur keqpërdorimin e pozitës dominuese në treg, u propozua që për kompanitë që e arrijnë këtë kuotë të vendosen kritere të veçanta. Grupi punues sqaroi se aktualisht kriteret për pozitën dominuese në treg janë të përcaktuara me nenin 10 të ligjit aktual nr. 03/L-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës.

Pjesëmarrësit në takim publik diskutuan poashtu edhe për punën e komisionit të Autoritetit Kosovar të Konkurrencës, duke kërkuar që ai të ketë rol ekzekutiv, si dhe që komisioni aktual të vazhdojë punën deri në formimin e komisionit të ri, në mënyrë që të mos bllokohet puna e AKK-së në pritje të votimit të anëtarëve të ri të komisionit nga Kuvendi i Kosovës.

Rekomandime u dhanë edhe për shkurtimin e afateve për procedurat e vendimmarrjes në AKK si dhe krijimin e dyshkallshmërisë brenda këtij institucioni.

Grupi punues ka zhvilluar edhe konsultimet paraprake në përputhje me nenin 7 të Rregullores së Punës së Qeverisë, ku gjatë periudhës 12.12.2018 deri më 08.01.2019 janë pranuar komente nga Agjencia për Barazi Gjinore dhe Sekretariati Koordinues i Qeverisë, në kuadër të Zyres së

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

Kryeministrit. Komentet e tyre kanë trajtuar terminologjinë e përdorur në përcaktimin e çështjes kryesore, përfshirë terminologjinë juridike të përdorur në ligj, aspekte teknike rreth KD dhe përputhshmërisë me Udhëzuesin për hartimin e Koncept Dokumenteve, rekomandime që kishin të bëjnë me prapun që përcakton pozitën dominuese, si dhe komente në lidhje me kapitullin e identifikimit dhe vlerësimit të ndikimeve të ardhshme.

Gjithashtu palët e interesit dhe publiku i gjerë kanë pasur mundësinë që të kontribuojnë në zhvillimin e mëtutjeshëm të këtij Koncept Dokumenti, përmes konsultimeve në platformën online. Dokumenti ka qenë i hapur për komente gjatë periudhës 12.12.2018 - 08.01.2019, megjithatë për afatin kohor prej 15 ditë pune nuk është pranuar asnjë kontribut nga pjesëmarrësit.

Më shumë detaje lidhur me këtë proces janë paraqitur në raportin përfundimtar të konsultimeve publike. Raporti është pjesë e dokumenteve përcjellëse të Koncept Dokumentit në fushën e konkurrencës dhe i qasshëm për publikun në platformën online të konsultimeve (<http://konsultimet.rks-gov.net/consultationsList.php>)

Figura 10: Përmbledhje e aktiviteteve të komunikimit dhe konsultimit të kryera për një koncept dokument

Procesi i konsultimit synon: që dokumenti të jetë i qasshëm për publikun në mënyrë që të jepen inputet apo sugjerimet e nevojshme nga palët e interesit dhe ky dokument të reflektoj interesat e shumicës, duke ofruar opsionin më të mirë në adresimin e problemit të identifikuar. Palët e interesit kanë qenë të përfshira gjithashtu në definimin e problemit, përmes takimit publik dhe takimeve tjera të organizuara nga grupi punues.						
Qëllimi kryesor	Grupi i synuar	Aktiviteti	Komunikimi/njoftimi	Afati indikativ	Buxheti i nevojshëm	Personi përgjegjës
Takimi i hapur për të gjithë palët e interesuara	Të gjitha palët e interesuara publiku (Bota akademike, përfaqësuesit e shoqatave të biznesit; Ekspertë për konkurrencë; përfaqësues të sistemit gjyqësor; shoqata e konsumatorëve; Komisioni Parlamentar për Zhvillim Ekonomik, Tregti; Partnerët Zhvillimor.	Takim publik	Përmes e-mailit grupet e targetuara; Publiku përmes njoftimit publik	30 korrik 2018	Salla; Përkthimi; Pijet freskuese;	Bleron Menzelxhiu
Konsultimi paraprak dhe publik me shkrim	Të gjitha palët e interesuara	Publikimi i konsultimit në portalin për konsultim publik	Njoftim për media për fillimin e konsultimeve publike; dërgimi i njoftimit tek palët e interesit që gjenden në bazën e të dhënave	12.12.2018 deri 08.01.2019 (15 ditë pune)	Nuk ka	Bleron Menzelxhiu

KAPITULLI 6: KRAHASIMI I OPSIONEVE

Opsioni i parë (1) dhe opsioni i tretë (3) nuk do të kenë ndikime pozitive në adresimin e problemit kryesor të identifikuar në këtë Koncept Dokument. Përkundrazi, mund të kenë

ndikim të kundërt në problemin e identifikuar duke rritur peshën negative të efekteve në tregun e lirë dhe në mbrojtje të konkurrencës. Në anën tjetër, opsioni i dytë (2) do të ketë ndikim të drejtpërdrejtë në përmirësimin e infrastrukturës ligjore e cila rregullon dhe mbron tregun e lirë dhe konkurrencën në Republikën e Kosovës.

Problemi që është identifikuar në këtë Koncept Dokument "Vështirësi në funksionimin e lirë të tregut dhe mbrojtjen e konkurrencës" është kryesisht i ndërlidhur me bazën aktuale ligjore. Opsioni i dytë (2) do të sjell ndryshime substanciale në politikën ekzistuese, ku përmes hartimit të ligjit të ri për mbrojtjen e konkurrencës synohet përmirësimi i kornizës ligjore dhe zbatimi efektiv i ligjit.

6.1: Planet e zbatimit për opsionet e ndryshme

Në këtë nënkapitull është paraqitur plani i zbatimit për opsionin e dytë (2), që është edhe opsioni i rekomanduar pasi që synon përmirësimin e kornizës ligjore në fushën e konkurrencës dhe për opsionin e tretë (3) që ka për qëllim ngritjen e kapaciteteve të AKK-së.

Figura 11: Plan i zbatimit për Opsionin 2

Qëllimi i politikës	Përmirësimi i kornizës ligjore në fushën e konkurrencës							Shifra e kostos së pritur
Objektivi strategjik	Mbrojtja dhe inkurajimi i konkurrencës së lirë si mjet i promovimit të efijencës ekonomike dhe rritjes së mirëqenies së konsumatorit.							
Objektivi Specifik 1	Produkt i 1.1	Ligji i ri për mbrojtjen e konkurrencës i miratuar.						
1- Deri në dhjetor të vitit 2020, infrastruktura ligjore që rregullon fushën e			Viti 1 (2019)	Viti 2 (2020)	Viti 3 (2021)	Viti 4 (2022)	Viti 5 (2023)	Institucioni /departamenti përgjegjës

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

konkurrencës është e plotë, e qartë dhe e avancuar në raport me standardet e BE-së.	Aktiviteti 1.1.1 Hartimi i ligjit të ri	3.640€	3.640€	0	0	0	MTI AKK	7.280€
	Aktiviteti 1.1.2 Konsultimet paraprake me ministrinë e linjës dhe palët e interesit	0	0	0	0	0	MTI AKK Ministritë e linjës Palët e interesit	Nuk ka kosto buxhetore
	Aktiviteti 1.1.3 Paraqitja e ligjit të ri me të gjitha dokumentet përkatëse për miratim nga Qeveria	0	0	0	0	0	MTI AKK ZKM	Nuk ka kosto buxhetore
	Aktiviteti 1.1.4 Sigurimi i miratimit nga Qeveria	0	0	0	0	0	Qeveria	Nuk ka kosto buxhetore
	Aktiviteti 1.1.5 Sigurimi i miratimit nga Parlamenti	0	0	0	0	0	Qeveria Kuvendi	Nuk ka kosto buxhetore
	Aktiviteti 1.1.6 Informimi i palëve të interesit	0	2.000€	2.000€	0	0	MTI AKK	4.000€

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

		mbi ligjin e ri permes platformave te komunikimit.							
	Produkt i 1.2	Aktet nënligjore te miratuara simbas ligjit te ri							
			Viti 1 (2019)	Viti 2 (2020)	Viti 3 (2021)	Viti 4 (2022)	Viti 5 (2023)	Institucioni /departamenti përgjegjës	
		Aktiviteti 1.2.1 Hartimi ose rishikimi i akteve nënligjore	0	0	6.000€	6.000€	6.000€	AKK	18.000€
		Aktiviteti 1.2.2 Miratimi i akteve nënligjore	0	0	0	0	0	AKK Qeveria	Nuk ka kosto buxhetore
Objektivi Specifik 2 - Deri në vitin 2021, Autoriteti Kosovar i Konkurrencës dhe gjykatat kanë kapacitetet e nevojshme për realizimin efektiv dhe efikas të detyrave dhe përgjegjësi që burojnë nga	Produkt i 2.1	Procedurat e brendshme në AKK të zbatuara							
			Viti 1 (2019)	Viti 2 (2020)	Viti 3 (2021)	Viti 4 (2022)	Viti 5 (2023)	Institucioni/Departamenti përgjegjës	
		Aktiviteti 2.1.1 Identifikimi, hulumtimi dhe monitorimi i tregjeve	2.560€	2.560€	0	0	0	AKK	5.120€

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

korniza ligjore për mbrojtjen e konkurrencës.		perkatese							
	Produkt i 2.2	Kapacitetet e brendshme të AKK të fuqizuara							
			Viti 1 (2019)	Viti 2 (2020)	Viti 3 (2021)	Viti 4 (2022)	Viti 5 (2023)	Instituci oni/Dep artamen ti përgjegj ës	
		Aktiviteti 2.2.1 Rekrutimi i 4 zyrtareve te rinjë	38.500 €	32.700 €	32.900 €	33.100 €	33.300 €	AKK	170.500 €
		Aktiviteti 2.2.2 Trajnimi i zyrtarëve të AKK-së mbi ligjin e ri dhe praktikat e BE-së	3.000€	3.000€	3.000€	3.000€	3.000€	Donator ë AKK	15.000€
		Aktiviteti 2.2.3 Bashkëpun imi përmes takimeve dhe MoU- ve me aktere vendore dhe nderkombe tar.	2.000€	2.000€	2.000€	2.000€	2.000€	AKK BE Instituci one relvante	10.000€

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

	Produkt i 2.3	Gjyqtarë të trajnuar ne fushen e konkurrencës.							
			Viti 1 (2019)	Viti 2 (2020)	Viti 3 (2021)	Viti 4 (2022)	Viti 5 (2023)	Instituci oni/Dep artamen ti përgjegj ës	
		Aktiviteti 2.3.1 Ofrimi i trajnimeve te gjyqtarëve mbi praktikat e BE-së në fushën e konkurrenc ës.	0	2.000€	2.000€	0	0	Donator ë AKK Gjykatat	4.000€
		Aktiviteti 2.3.2 Organizimi i punëtorive lidhur me eksperienc at ne fushen e zbatimit te ligjit te konkurenc es.	2.000€	2.000€	2.000€	0	0	Donator ë AKK Gjykatat	6.000€

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

Objektivi specifik 3 - Deri në vitin 2023, niveli i vetëdijësimit të operatorëve ekonomik dhe palëve të tjera të interesit për rregullat e konkurrencës është më i lartë.	Produkt i 3.1	Fushata informuese e miratuar dhe lancuar							
			Viti 1 (2019)	Viti 2 (2020)	Viti 3 (2021)	Viti 4 (2022)	Viti 5 (2023)	Instituci oni/Dep artamen ti përgjegj ës	
		Aktiviteti 3.1.1 Zhvillimi i Planit të Komunikimit	1.000€	0	0	0	0	AKK	1,000€
		Aktiviteti 3.1.2 Lansimi i fushatës	2.000€	2.000€	0	0	0	AKK Palët e interesit	4,000€
		Aktiviteti 3.1.3 Monitorim i dhe vlerësimi i fushatës	1.000€	1.000€	0	0	0	AKK	2,000€

Figura 12: Plani i zbatimit për Opsionin 3

Qëllimi i politikës	Trajnime dhe Ngritje kapaciteteve të AKK-së							Shifra e pritshme e kostos
Objektivi strategjik	Mbrotjtja dhe inkurajimi i konkurrencës së lirë si mjet i promovimit të efikasitetit ekonomik dhe rritjes së mirëqenies së konsumatorit.							
Objektivi specifik 1 - Deri në vitin 2021, Autoriteti Kosovar i Konkurrencës dhe gjykatat kanë kapacitetet e nevojshme për realizimin efektiv dhe efikas të detyrave dhe përgjegjësi që burojnë nga korniza ligjore për mbrojtjen e	Produkti 1.1	Kapacitetet e brendshme të AKK të fuqizuara						
		Viti 1 (2019)	Viti 2 (2020)	Viti 3 (2021)	Viti 4 (2022)	Viti 5 (2023)	Institucion i /departamenti përgjegjës	
	Aktiviteti 1.1.1 Rekrutimi i 6 zyrtarëve të rinjë	57.500 €	48.800 €	49.100 €	49.400 €	49.700 €	AKK	254.500€
	Aktiviteti 1.1.2 Trajnimi i zyrtarëve të AKK-së mbi ligjislacionin aktual dhe	3.000€	3.000€	3.000€	3.000€	3.000€	Donatorë AKK Donatorë AKK Organizatorët e punëtorëve	15.000€

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

konkurrencë s.		praktikat e BE-së						për Konkurren ce nga Institucione tjera nderkombe tare	
		Aktivitet i 1.1.3 Bashkëpu nimi përmes takimeve dhe MoU-ve me aktere vendore dhe nderkom betar.	2.000€	2.000€	2.000€	2.000€	2.000€	AKK BE Institucione relvanteAK K BE	10.000€

6.2: Tabela e krahasimit me të tre opsionet

Figura 13: Krahasimi i opsioneve

Metoda e krahasimit:									
	Opsioni 1: Asnjë ndryshim			Opsioni 2: Hartimi i Ligjit të ri për Mbrojtjen e Konkurrencës			Opsioni 3: Ngritja e kapaciteteve profesionale të AKK		
Ndikimet relevante pozitive	Nuk do të ketë ndikim pozitiv --			Do të adresoj problemin e identifikuar duke ulur ndikimin e efekteve +			Nuk do të ketë ndikim në adresimin e problemit në masën e duhur si dhe nuk do të ketë kosto më të lartë në buxhet. -		
Ndikimet relevante negative	Do të ruaj status quon e problemit kryesor --			Nuk do të ketë ndikim negativ +			Në masë të madhe do të ruaj status quon ose do të rendoj peshën e efekteve të identifikuar edhe pse nuk do të ketë ndikim të lartë në buxhet. -		
Kostot relevante	Nuk do të krijoj kosto shtese ++			Është brenda planifikimeve nga buxheti i AKK. +			Është brenda planifikimeve nga buxheti i AKK. +		
Vlerësimi i ndikimit të pritshëm buxhetor	Vit i 1	Vit i 2	Vit i 3	Viti 1	Viti 2	Viti 3	Viti 1	Viti 2	Viti 3
	0	0	0	55,700€	52,900€	49,900€	62,500€	53,800€	54,100€
Përfundimi	Nuk Rekomandohet			Opsion i Rekomanduar			Nuk Rekomandohet		

Figura e më sipërme është një përmbledhje e tre opsioneve të disponueshme që prezanton ky koncept dokument në lidhje me problemin e identifikuar në fushën e konkurrencës në Republikën e Kosovës. Rekomadimet kanë rrjedhur nga analizat që ka bërë grupi punues dhe

për çdo rekomandim është dhënë vlersimi i ndikimit të pritshëm buxhetor duke u bazuar në planin e zbatimit të secilit option. Bazuar në këto të dhëna është ardhur në përfundimin se Opsioni i dytë (2) për hartimin e Ligjit të ri për mbrojtjen e konkurrencës është optioni i rekomanduar, pasi duke qëndruar brenda planifikimeve buxhetore nga AKK adreson problemin e identifikuar. Ky option kontribuon në uljen e ndikimit të efekteve të identifikuara dhe nuk krijon ndonjë ndikim negativ. Ndërsa, Opsioni i tretë (3) që sygjeron si alternativë ngritjen e kapaciteteve profesionale të AKK-së, nuk rekomandohet. Ndonëse është brenda planifikimeve buxhetore të agjencisë është vlerësuar se nuk do të arrijë të ketë ndikim në adresimin e problemit në masën e duhur, duke ruajtur “status quo” dhe duke rënduar peshën e efekteve të identifikuara. Sa i përket Opsionit të parë (1), i cili ruan “status quon”, është vlerësuar se nuk do të ketë ndikim pozitiv pasi nuk adreson në asnjë nivel problemin e identifikuar nga ky koncept dokument edhe pse ndikimet në buxhetin e AKK-së do të mbesin në nivelin zero.

KAPITULLI 7: KONKLuzionET DHE HAPAT E ARDIHSHËM

Sipas të gjitha analizave të bëra nga ky Koncept Dokument, i vetmi option që garanton adresimin e problemeve të identifikuara në fushën e konkurrencës është hartimi i një ligji të ri. Shkaqet kryesore që na kanë drejtuar në identifikimin e problemit kryesor janë efektet të cilat krijohen nga dispozita ligjore që më pas paraqesin vështirësi në funksionimin e AKK-së në mbrojtjen e tregut të lirë dhe konkurrencës. Opsioni i dytë (2) i cili është edhe optioni i rekomanduar, bazuar në analizat e grupit punues të këtij Koncept Dokumenti nuk paraqet vështirësi financiare për tu adresuar. Sipas analizave të grupit punues, optioni i tretë (3) edhe pse ka një kosto më të ulët nuk do të mund të adresonte plotësisht efektet dhe shkaqet me natyrë legjislative të cilat kanë sjellë problemin kryesor. Gjithashtu ky option pavarësisht koston më të ulët, nuk i përmbush të gjitha kërkesat që burojnë nga MSA-ja dhe detyrimet e tjera që ka Kosova sa i përket agjendës Evropiane në fushën e Konkurrencës.

Plani për zbatimin e këtij Koncept Dokumenti, me kusht që të aprovohet me optionin e rekomanduar, optioni i dytë (2), është si në vijim:

Figura 14: Plani i zbatimit të opsionit të preferuar

Veprimi	Afati kohor
1. Hartimi i Projektligjit për mbrojtjen e konkurrencës	K2 2019
2. Aprovimi Projektligjit për mbrojtjen e konkurrencës në Qeverinë e Republikës së Kosovës	K2 2019
3. Aprovimi Projektligjit për mbrojtjen e konkurrencës në Kuvendin e Republikës së Kosovës	K3 2019
4. Hyrja në fuqi e Projektligjit për mbrojtjen e konkurrencës	1 janar 2020
5. Zbatimi i Ligjit për mbrojtjen e konkurrencës	1 janar 2020

Kapitulli 7.1: Dispozitat për monitorimin dhe vlerësimin

Plani i veprimit për zbatimin e opsionit të rekomanduar të këtij Koncept Dokumenti do të reflektohet në Planin e Punës së Autoritetit të Konkurrencës. Zbatim i planit të veprimit do të monitorohet nga menaxhmenti i Autoritetit të Konkurrencës dhe Departamentit për Integrim Evropian dhe Koordinim të Politikave në kuadër të MTI-së. Gjithashtu, ky Koncept Dokument parasheh që pas pesë viteve të hyrjes në fuqi të Ligjit të ri për Mbrojtjen e Konkurrencës të bëhet vlerësimi ex-post mbi nivelin e zbatimit të këtij Ligji.

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

Shoja 1: Forma e vlerësimit për ndikimin ekonomik

Kategoria e ndikimeve ekonomike	Ndikimi kryesor	A pritët të ndodhë ky ndikim?		Numri i organizatave, kompanive dhe/ose individëve të prekur	Përfitimi i pritshëm ose kostoja e ndikimit	Niveli i preferuar i analizës
		Po	Jo			
Vendet e punës ³⁴	A do të rritet numri aktual i vendeve të punës në treg?	x		I lartë/i ulët	I lartë/i ulët	
	A do të zvogëlohet numri aktual i vendeve të punës?		x	I ulët	I ulët	Propozim politika ndikon në të gjitha ndërmarrjet që operojnë në Kosovë. Mirëpo niveli i ndikimit është i ulët.
	A do të ndikojë në nivelin e pagesës?		x			
	A do të ndikojë në lehtësimin e gjetjes së një vendi të punës?	x		I ulët	I ulët	Ndikimi në ndërmarrjet e "prekura" është neutral në krahasim me gjendjen aktuale. Çdo ndikim mund të jetë i tërthortë.

³⁴ Kur ndikon në vendet e punës, gjithashtu do të ketë edhe ndikime shoqërore.

Koncepti Dokumenti në fushën e Konkurrencës

Bërija e biznesit	A do të ndikojë në qasjen në financa për biznes?		x			
	A do të largohen nga tregu produkte të caktuara?		x			
	A do të lejohen në treg produkte të caktuara?					
	A do të detyrohen bizneset të mbyllën?		x			
	A do të krijohen biznese të reja?	x		I ulët	I ulët	Rritja e pozitës dominuese në mënyrë të drejtpërdrejtë mund të ndikojë në mënyrë të tërthortë në krijimin e bizneseve "pengesë" për krijimin e bizneseve të reja.
Ngarkesa administrative	A do të detyrohen bizneset t'i përmbushin detyrimet e dhënies së informatave të reja?		x			
	A janë thjeshtuar detyrimet e dhënies së informatave për bizneset?		x			
Tregtia	A pritët të ndryshojnë flukset aktuale të importit?		x			

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

	A pritet të ndryshojnë flukset aktuale të eksportit?	x	I ulët	I ulët	Rrënjësia e pozitës dominuese në nivel të shtetit mund të ndikojë në rrënjësia të konkurrencës në nivel rajonal dhe si rrjedhim qasje në tregje të jashtë që ndikon në rrënjën e eksporteve.
Transporti	A do të ketë efekt në mënyrën e transportit të pasagjerëve dhe/ose mallrave?	x			
	A do të ketë ndonjë ndryshim në kohën e nevojshme për të transportuar pasagjerët dhe/ose mallra?	x			
Investimet	A pritet që kompanitë të investojnë në veprimtari të reja?	x			
	A pritet që kompanitë t'i anulojnë ose shtyjnë për më vonë investimet?	x			
	A do të rriten investimet nga diaspora?	x			
	A do të zvogëlohen investimet nga diaspora?	x			

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

	A do të rriten investimet e huaja direkte?	x		I ulët	I ulët	Ndikimi është i tërthortë, prandaj edhe nuk nevojitet analizë të hollësishme.
	A do të zvogëlohen investimet e huaja direkte?		x			
Konkurrueshmëria	A do të rritet çmimi i biznesit të produkteve, siç është energjia elektrike?		x			
	A do të ulët çmimi i inputeve të bizneseve, siç është energjia elektrike?		x			
	A ka gjasa që të promovohen inovacioni dhe hulumtimi?		x			
	A ka gjasa që inovacioni dhe hulumtimi të pengohen?		x			
	A janë kompanitë e prekura kryesisht NVM?	x		I lartë	I ulët	Mbi 90% të ndërmarrjeve në Kosovë janë NVM
Çmimet dhe konkurrenca	A do të rritet numri i mallrave dhe shërbimeve në dispozicion për biznesin apo konsumatorët?		x			
	A do të zvogëlohet numri i mallrave		x			

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

	dhe shërbimeve në dispozicion për biznesin apo konsumatorët?						
	A do të rriten çmimet e mallrave dhe shërbimeve ekzistuese?	x					
	A do të ulen çmimet e mallrave dhe shërbimeve ekzistuese?	x					
Ndikimet ekonomike rajonale	A do të ndikohet ndonjë sektor i veçantë i biznesit?	x					
	A është ky sektor i koncentruar në një rajon të caktuar?	x					
Zhvillimi i përgjithshëm ekonomik	A do të ndikohet rritja e ardhshme ekonomike?	x		I ulët		I ulët	Aktualisht, rritja ekonomike për periudhën e ardhshme është diku rreth 5%. Ndikimi është indirekt.
	A mund të ketë ndonjë efekt në normën e inflacionit?	x					

Shprehja 2: Forma e vlerësimit për ndikimet shoqërore

Kategoria e ndikimeve shoqërore	Ndikimi kryesor	A pritet të ndodhë ky ndikim?	Numri i organizatave, kompanive dhe/ose	Përfundimi i pritshëm ose pritshëm ose kostoja e	Niveli i preferuar i analizës
---------------------------------	-----------------	-------------------------------	---	--	-------------------------------

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

		individëve të prekur		ndikimit	
		Po	Jo		
Vendet e punës ³⁵	A do të irritet numri aktual i vendeve të punës?		x		I lartë/i ulët
	A do të zvogëlohet numri aktual i vendeve të punës?		x		
	A ndikohen vendet e punës në një sektor të caktuar të biznesit?		x		
	A do të ketë ndonjë ndikim në nivelin e pagesës?		x		
	A do të ketë ndikim në lehtësimin e gjëtyes së një vendi të punës?		x		
Ndikimet shoqërore rajonale	A janë ndikimet shoqërore të përqendruara në një rajon apo qytete të veçanta?		x		
Kushtet e punës	A ndikohen të drejtat e punëtorëve?		x		
	A parashihen apo shfuqizohen standardet për punën në kushte të rrezikshme?		x		
	A do të ketë ndikim mbi mënyrën e zhvillimit të dialogut social ndërmjet		x		

³⁵ Kur ndikohen në vendet e punës, gjithashtu do të ketë edhe ndikime ekonomike.

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

	punonjësve dhe punëdhënësve?						
Përfshirja sociale	A do të ketë ndikim mbi varfërinë?		x				
	A ndikohet qasja në skemat e mbrojtjes sociale?		x				
	A do të ndryshojë çmimi i mallrave dhe shërbimeve themelore?		x				
	A do të ketë ndikim në financimin apo organizimin e skemave të mbrojtjes sociale?		x				
	A do të ketë ndikim në arsimin fillor?		x				
Arsimi	A do të ketë ndikim në arsimin e mesëm?		x				
	A do të ketë ndikim në arsimin e lartë?		x				
	A do të ketë ndikim në aftësimin profesional?		x				
	A do të ketë ndikim në arsimimin e punëtorëve dhe të mësuarit gjatë gjithë jetës?		x				
	A do të ketë ndikim në organizimin apo strukturën e sistemit arsimor?		x				
	A do të ketë ndikim në lirinë akademike dhe vetëqeverisjen?		x				

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

Kultura	A ndikon opsioni në diversitetin kulturor?		x			
	A ndikon opsioni në financimin e organizatave kulturore?		x			
	A ndikon opsioni në mundësitë për personat që të përfitojnë nga aktivitetet kulturore ose të marrin pjesë në to?		x			
	A ndikon opsioni në ruajtjen e trashëgimisë kulturore?		x			
Qeverisja	A ndikon opsioni në aftësitë e qytetarëve të marrin pjesë në procesin demokratik?		x			
	A trajtohet çdo person në mënyrë të barabartë?		x			
	A do të informohet më mirë publiku në lidhje me çështje të caktuara?		x			
	A ndikon opsioni në mënyrën se si funksionojnë partitë politike?		x			
	A do të ketë ndonjë ndikim në shoqërinë civile?		x			

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

Shëndeti dhe siguria publike ³⁶	A do të ketë ndonjë ndikim në jetën e njerëzve, siç është jetëgjatësia apo shkalla e vdekshmërisë?						x			
	A do të ketë ndikim në cilësinë e ushqimit?						x			
	A do të rritet apo zvogëlohet rreziku shëndetësor për shkak të substancave të dëmshme?						x			
	A do të ketë efekte shëndetësore për shkak të ndryshimeve në nivelet e zhurmës apo cilësinë e ajrit, ujit dhe/ose tokës?						x			
	A do të ketë efekte shëndetësore për shkak të ndryshimeve në përdorimin e energjisë?						x			
	A do të ketë efekte shëndetësore për shkak të ndryshimeve në deponimin e mbeturinave?						x			
	A do të ketë ndikim në mënyrën e jetesës së njerëzve, siç janë nivelet e interesimit për sport, ndryshimet në						x			

³⁶ Kur ka ndikim në shëndet publik dhe siguri, atëherë rregullisht ka ndikime mjedisore.

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

	ushqyeshmëri, ose ndryshimet në përdorimin e duhanit ose alkoolit?					
	A ka grupe të veçanta që përballen me rreziqe shumë më të larta se të tjerat (të përcaktuar sipas faktorëve, të tillë si moshë, gjinia, aftësia e kufizuar, grup shoqëror apo rajoni)?	x				
Krimi dhe siguria	A ndikohen gjasat që të kapen kriminelët?	x				
	A ndikohet fitimi i mundshëm nga krimi?	x				
	A ndikon në nivelet e korrupsionit?	x				
	A ndikohet kapaciteti i zbatimit të ligjit?	x				
	A ka ndonjë efekt në të drejtat dhe sigurinë e viktimave të krimit?	x				

Koncepti Dokumenti në fushën e Konkurrencës

Shtojca 3: Forma e vlerësimit për ndikimet mjedisore

Kategoria e ndikimeve mjedisore	Ndikimi kryesor	A pritët të ndodhë ky ndikim?		Numri i organizatave, kompanive dhe/ose individëve të prekur	Përfitim i pritshëm ose kostoja e ndikimit	Niveli i preferuar i analizës
		Po	Jo			
Klima dhe mjedisi i qëndrueshëm	A do të ketë ndikim në emetimin e gazrave serë (dioksid karboni, metani etj.)?		x	I lartë/i ulët	I lartë/i ulët	
	A do të ndikohet konsumi i karburanteve?		x			
	A do të ndryshojë shumëllojshmëria e burimeve që përdoren për prodhimin e energjisë?		x			
	A do të ketë ndonjë ndryshim në çmim për produktet mjësore ndaj mjedisit?		x			
Cilësia e ajrit	A do të bëhen më pak ndotëse disa aktivitete të caktuara?		x			
	A do të ketë ndikim në emetimin e ndotësve të ajrit?		x			
Cilësia e ujit	A ndikon opsioni në cilësinë e ujërave të ëmbla?		x			

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

	A ndikon opsioni në cilësinë e ujërave nëntokësore?		x			
	A ndikon opsioni në burimet e ujit të pijshëm?		x			
Cilësia e tokës dhe shfrytëzimi i tokës	A do të ketë ndikim në cilësinë e tokës (në lidhje me acidifikimin, ndotjen, përdorimin e pesticideve apo herbicideve)?		x			
	A do të ketë ndikim në erozionin e tokës?		x			
	A do të humbet tokë (përmes ndërtimit, etj.)?		x			
	A do të fitohet tokë (përmes dekontaminimit, etj.)?		x			
	A do të ketë ndonjë ndryshim në shfrytëzimin e tokës (p.sh. nga shfrytëzimi pyjor në shfrytëzim bujqësor apo urban)?		x			
Mbeturinat dhe riciklimi	A do të ndryshojë sasia e mbeturinave të gjeneruara?		x			
	A do të ndryshojnë mënyrat në të cilat trajtohen mbeturinat?		x			

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

	A do të ketë ndikim në mundësitë për riciklimin e mbeturinave?	x				
Përdorimi i burimeve	A ndikon opsioni në përdorimin e burimeve të ripërtëritshme (rezervave të peshkut, hidrocentraleve, energjisë diellore etj.)?	x				
	A ndikon opsioni në përdorimin e burimeve, të cilat nuk janë të ripërtëritshme (ujërat nëntokësore, mineralet, qymyri etj.)?	x				
Shkalla e rreziqeve mjedisore	A do të ketë ndonjë efekt në gjasat për rreziqe, të tilla, si zjarret, shpërthimet apo aksidentet?	x				
	A do të ndikojë në gatishmërinë në rast të fatkeqësive natyrore?	x				
	A ndikohet mbrojtja e shoqërisë nga fatkeqësitë natyrore?	x				
Biodiversiteti, flora dhe fauna	A do të ketë ndikim në speciet e mbrojtura apo të rrezikuara apo në zonat ku ato jetojnë?	x				
	A do të preket madhësia apo lidhjet midis zonave të natyrës?	x				

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

	A do të ketë ndonjë efekt në numrin e specieve në një zonë të caktuar?	x			
Mirëqenia e kafshëve	A do të ndikohet trajtimi i kafshëve?	x			
	A do të ndikohet shëndeti i kafshëve?	x			
	A do të ndikohet cilësia dhe siguria e ushqimit të kafshëve?	x			

Shtojca 4: Forma e vlerësimit për ndikimin e të drejtave themelore

Kategoria e ndikimit në të drejtat themelore	Ndikimi kryesor	A pritet të ndodhë ky ndikim?		Numri i organizatave, kompanive dhe/ose individëve të prekur	Përfitimi i pritsëm ose kostoja e ndikimit	Niveli i preferuar i analizës
		Po	Jo			
Dinjteti	A ndikon opsioni në dinjitetin e njerëzve, në të drejtën e tyre për jetë apo në integritetin e një personi?		x			
Liria	A ndikon opsioni në të drejtën e lirisë së individëve?		x			
	A ndikon opsioni në të drejtën e një personi për privatësi?		x			
	A ndikon opsioni në të drejtën për t'u		x			

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

Të dhënat personale	martuar apo krijuar familje?						
	A ndikon opsioni në mbrojtjen ligjore, ekonomike ose shoqërore të individëve apo familjes?	x					
	A ndikon opsioni në lirinë e mendimit, ndërgjegjes apo fesë?	x					
	A ndikon opsioni në lirinë e shprehjes?	x					
	A ndikon opsioni në lirinë e tubimit ose asociimit?	x					
	A përfshin opsioni përpunimin e të dhënave personale?	x					
Azili	A janë të drejtat e individit për qasje, korrigjim dhe kundërshtim të garantuara?	x					
	A është e qartë dhe e mbrojtur mirë mënyra në të cilën përpunohen të dhënat personale?	x					
	A ndikon ky opsioni në të drejtën për azil?	x					
Të drejtat pronësore	A do të ndikohen të drejtat e pronësisë?	x					
	A ndikon opsioni në lirinë për të bërë biznes?	x					

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

Trajtimi i barabartë ³⁷	A e mbrojnë opsionin parimin e barazisë para ligjit?		x			
	A ka gjasë që grupe të caktuara do të dëmtohen në mënyrë direkte apo indirekte nga diskriminimi (p.sh. ndonjë diskriminim në bazë gjinore, racore, ngjyre, etnie, opinioni politik ose tjetër, moshe ose orientimi seksual)?		x			
	A ndikon opsioni në të drejtat e personave me aftësi të kufizuara?		x			
Të drejtat e fëmijëve	A ndikon opsioni në të drejtat e fëmijëve?		x			
Administrimi i mirë	A do të bëhen procedurat administrative më të komplikuar?		x			
	A ndikohet mënyra në të cilën administrata merr vendime (transparenca, afati procedural, e drejta për qasje në një dosje, etj.)?		x			
	Për të drejtën penale dhe ndëshkimet e		x			

³⁷ Barazia gjinore trajtohet në *Vlerësimin e Ndikimit Gjinor*

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

	parashikuara: a ndikohen të drejtat e të padituri?								
	A ndikohet qasja në drejtësi?		x						

Shtojca 5: Takimi publik me palët e interesit

<https://mti.rks-gov.net/Page.aspx?id=1.%203.683>

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

Edhe disa media raportuan për këtë takim, siç mund të shihet në webfaqen e RTK-së

<https://www.rtklive.com/sq/news-single.php?ID=284392>

Koncept Dokumenti në fushën e Konkurrencës

Koncepti i kësaj përcaktimi të fushës së konkurrencës dhe ndihmës tregtare në bashkëpunim me Autoritetin Kombëtar të Konkurrencës.

Gjatë kësaj misioni u mblodhën të gjithë subjektet për të diskutuar ndërfjalërisht të konceptit të dokumentit në fushën e konkurrencës. Në këtë fazë u morën parë përvojat dhe mblodhën të gjitha komentet dhe sugjerimet që shfaqën në diskutimet me ekspertët dhe komitetin të politikave të RTK, ndërkohë që kryesoi nga Elëna Vercellotti.

Çelësi i kësaj misioni informimi i kompanive dhe palëve të interesit me të ardhurat e derdhur gjatë se i përkiste hartimit të draftit fillestar të konceptit në fushën e konkurrencës. Fillimisht u prezantuan shkurtimisht dhe shkurtimisht përvojat dhe mblodhën të gjitha komentet dhe sugjerimet që shfaqën në diskutimet me ekspertët dhe komitetin të politikave të RTK, ndërkohë që kryesoi nga Elëna Vercellotti.

Çelësi për të cilin u diskutua dhe u diskutua u morën të ardhurat e derdhur gjatë se i përkiste hartimit të draftit fillestar të konceptit në fushën e konkurrencës. Fillimisht u prezantuan shkurtimisht dhe shkurtimisht përvojat dhe mblodhën të gjitha komentet dhe sugjerimet që shfaqën në diskutimet me ekspertët dhe komitetin të politikave të RTK, ndërkohë që kryesoi nga Elëna Vercellotti.

Në shkollën e vlerësimit u diskutua dhe u diskutua u morën të ardhurat e derdhur gjatë se i përkiste hartimit të draftit fillestar të konceptit në fushën e konkurrencës. Fillimisht u prezantuan shkurtimisht dhe shkurtimisht përvojat dhe mblodhën të gjitha komentet dhe sugjerimet që shfaqën në diskutimet me ekspertët dhe komitetin të politikave të RTK, ndërkohë që kryesoi nga Elëna Vercellotti.

Në fund, përfundimi i diskutimit dhe i diskutimit në fushën e konkurrencës dhe ndihmës tregtare në bashkëpunim me Autoritetin Kombëtar të Konkurrencës dhe shkurtimisht përvojat dhe mblodhën të gjitha komentet dhe sugjerimet që shfaqën në diskutimet me ekspertët dhe komitetin të politikave të RTK, ndërkohë që kryesoi nga Elëna Vercellotti.

Koncept dokument u oblasti konkurencije

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada – Government

Ministria e Tregtisë dhe Industrisë - Ministarstvo Trgovine i Industrije - Ministry of Trade and Industry

NACRT KONCEPT DOKUMENTA U OBLASTI KONKURENCIJE

Pripremllo **Ministarstvo trgovine i industrije**
Februar, 2019.

SADRŽAJ

UVOD	5
POGLAVLJE 1: DEFINICIJA PROBLEMA	6
1.1 Analiza prenošenja pravnih tekovina EU	7
1.1.1 Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju	7
1.1.2 Izveštaj o proceni odstupanja u okviru poglavlja 8	9
1.1.3 Procena uticaja na nivou EU	22
1.2 Istraživanje i identifikovanje monopola	22
3.1 Pitanje Nacrta zakona o organizaciji i funkcionisanju državne uprave i nezavisnih agencija	26
3.2 Relevantna dokumenta	26
3.3 Glavni problem	32
3.4 Zainteresovane strane	42
POGLAVLJE 2: CILJEVI	43
POGLAVLJE 3: OPCIJE	45
3.1 Opcija 1 – Bez promene	45
3.2 Opcija 2 – Izrada novog Zakona o zaštiti konkurencije	46
I. Član 7A(2) će odrediti opšte uslove za određivanje grupnih izuzeća. Oni mogu biti detaljno opisani podzakonskim aktom..	48
3.3 Opcija 3 - Izgradnja profesionalnih kapaciteta AKK-a	52
POGLAVLJE 4: IDENTIFIKACIJA I BUDUĆA PROCENA UTICAJA	52
4.1: Izazovi u prikupljanju podataka	55
POGLAVLJE 5: KOMUNUKACIJA I KONSULTACIJE	55
POGLAVLJE 6: UPOREĐIVANJE OPCIJA	58
6.1: Planovi sprovođenja različitih opcija	58
6.2: Tabela poređenja tri opcije	65
POGLAVLJE 7: ZAKLJUČCI I NAREDNI KORACI	67
Poglavlje 7.1: Odredbe za praćenje i evaluaciju	68
Aneks 1: Obrazac procene ekonomskog uticaja	69
Aneks 2: Obrazac procene socijalnog uticaja	73
Aneks 3: Obrazac procene uticaja na životnu sredinu	79
Aneks 4: Obrazac procene uticaja na osnovna prava	82
Aneks 5: Javni sastanak sa zainteresovanim stranama	85

OPŠTE INFORMACIJE	
Naziv	Koncept dokument u oblasti konkurencije
Odgovorno ministarstvo	Ministarstvo trgovine i industrije
Kontakt osoba	Bleron Menzelxhiu, šef Odeljenja za koordinaciju politika u Odeljenju za evropske integracije i koordinaciju politika; bleron.menzelxhiu@rks-gov.net
GPRV	Odnosi se na Cilj 1 (Povećanje efikasnosti nadzora nad tržištem i zaštita potrošača), Aktivnost 1.1 (Poboljšanje tržišnog regulatora) GPRV-a 2019. Takođe ovaj dokument je deo liste koncept dokumenata za 2019. godinu i indirektno pomaže u realizaciji aktivnosti vezanih za razvoj poslovanja i slobodnog tržišta.
Strateški prioritet	1. Nacionalna strategija razvoja 2016-2021 (Stub 2, Stub 3) 2. Agenda evropskih reformi 2016 (AER -e1, e2) 3. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (Poglavlje 8 – Politike konkurentnosti)

ODLUKA	
Glavno pitanje	Nepotpuno približavanje Zakona o zaštiti konkurencije pravilima EU, postojanje kontradiktornih pravila, neuspeh u definisanju posebnih kriterijuma i prisustvo nepotrebnih odredbi uticali su na efikasnost Autoriteta u sprovođenju zakona, što je usporilo slobodno funkcionisanje tržišta i konkurencije.
Rezime konsultacija	Tokom izrade koncept dokumenta u oblasti konkurencije, radna grupa je održala javni sastanak sa zainteresovanim stranama na kojima je učestvovalo 33 predstavnika preduzeća, civilnog društva i institucija. Većina učesnika je preporučila da se prag procenta dominantnog položaja poveća sa 25% u sadašnjem zakonu na 40%, skraćivanjem roka za postupke donošenja odluka od strane AKK-a, da se sagleda mogućnost stvaranja dvostrukog nivoa u ovoj instituciji i da članovi Komisije nastave da rade do izbora novih članova od strane Skupštine Kosova, kako se rad AKK-a ne bi blokirao. Od 12.12.2018. do 08.01.2019. godine održane su međuministarske konsultacije, kada su primljeni komentari od Sekretarijata Agencije za rodnu ravnopravnost i Koordinacionog sekretarijata Vlade, u okviru Kancelarije premijera u vezi sa pitanjima koja se odnose na: terminologiju koja se koristi u određivanju glavnog pitanja i pravne pojmove koji se koriste u zakonu, tehničke aspekte KD-a i usklađenost sa Priručnikom za izradu koncept dokumenata, preporuke za prag koji određuje dominantan položaj, kao i komentare o Poglavlju o identifikaciji i proceni budućih uticaja. Po završetku međuministarskih konsultacija, radna grupa je razvila javne konsultacije putem online platforme. Međutim, u periodu od 12.12.2018. do

Koncept dokument u oblasti konkurencije

	08.01.2019., dok je dokument bio na platformi za javne konsultacije, od zainteresovanih strana nisu primljeni nikakvi doprinosi.
Predložena opcija	Izrada novog Zakona o zaštiti konkurencije

GLAVNI OČEKIVANI UTICAJI	
Budžetski uticaj	Realizovano u okviru tekućeg budžeta. Pregledane opcije su pokrivene tekućim budžetom.
Ekonomski uticaj	Uticaj na slobodno tržište i konkurenciju
Socijalni uticaj	Nema direktnog uticaja
Ekološki uticaj	Nema direktnog uticaja
Uticaj na osnovna prava	Nema direktnog uticaja
Međusektorski uticaj	Nema direktnog uticaja
Administrativno opterećenje za kompanije	Za kompanije nisu stvorena administrativna opterećenja

BUDUĆI KORACI	
Kratkoročni	Nakon usvajanja koncept dokumenta, Ministarstvo trgovine i industrije će uspostaviti novi tim, u saradnji sa svim zainteresovanim stranama, kako bi se započeo rad na primeni preporučene opcije ovog koncept dokumenta.
Srednjoročni	Godinu dana nakon usvajanja koncept dokumenta u oblasti konkurencije sa preporučenom opcijom, očekuje se da će se razviti novi Zakon o zaštiti konkurencije koji bi stupio na snagu 1. januara 2020. godine. U naredne dve do pet godina puna primena novog zakona će biti osigurana kroz adekvatne mehanizme i podzakonske akte.

UVOD

Zakon br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije definiše pravila i mere za zaštitu slobodne i efektivne konkurencije na tržištu, nadležnosti, organizaciju Autoriteta i procedure za sprovođenje ovog zakona. Ovaj zakon se primenjuje na sve oblike sprečavanja, ograničavanja ili zloupotrebe konkurencije od strane preduzeća na teritoriji Republike Kosovo ili van teritorije Kosova, u slučaju da takve radnje imaju uticaj na Kosovu:

- Zabranjeni sporazumi u obliku kartela;
- Zloupotreba dominantnog položaja;
- Koncentracija/spajanje preduzeća.

Uspostavljanje i zaštita slobodne konkurencije predstavlja važan deo postojanja tržišne ekonomije i ima ključnu ulogu u ekonomskoj politici. Autoritet za konkurenciju Kosova (AKK) konceptualizuje svoje funkcionisanje kao promoter i „zagovornik“ konkurencije i interesa potrošača i preduzeća, sa krajnjim ciljem da tržište generiše razvoj.

Ministarstvo trgovine i industrije (MTI) je odgovorno za razvoj pravnog okvira u oblasti konkurencije. U okviru organizacione strukture Ministarstva trgovine i industrije, odgovornost za izradu koncept dokumenata je na Odeljenju za evropske integracije i koordinaciju politika.

U saradnji sa Autoritetom za konkurenciju Kosova, relevantnim ministarstvima i zainteresovanim stranama, zaključeno je da Zakon br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije treba izmeniti i dopuniti kako bi se poboljšala efikasnost Autoriteta i kako bi se bolje odgovorilo na potrebe tržišta u oblasti konkurencije. Stoga je 15. maja 2018. godine, protokolom broj 853, generalni sekretar MTI-a osnovao radnu grupu za izradu inicijalnog nacrtu koncept dokumenta u oblasti konkurencije. Pored toga, koncept dokument u oblasti konkurencije je takođe uključen u listu koncept dokumenata za 2018. i 2019. godinu. Svrha ovog koncept dokumenta je da predloži najprikladniju opciju za rešavanje glavnog problema vezanog za poteškoće u funkcionisanju slobodnog tržišta i zaštiti konkurencije.

Koncept dokument u oblasti konkurencije

Stoga je ovaj koncept dokument razvijen na osnovu Smernica i Priručnika za izradu koncept dokumenata, te će predložiti opciju koju je preporučila radna grupa na osnovu analize važećeg Zakona o zaštiti konkurencije na tržištu Kosova.

Tabela 1: Tabela sa opštim informacijama o koncept dokumentu

Naziv	Koncept dokument u oblasti konkurencije
Odgovorno ministarstvo	Ministarstvo trgovine i industrije, Odeljenje za evropske integracije i koordinaciju politika, Odeljenje za koordinaciju politika
Kontakt osoba	Bleron Menzelxhiu, bleron.menzelxhiu@rks-gov.net
GPRV	Ne odnosi se na bilo koju specifičnu obavezu iz GPRV-a, već indirektno doprinosi ostvarenju aktivnosti koje se odnose na vladavinu prava, razvoj preduzeća, slobodno tržište i borbu protiv neformalnosti.
Strateški prioritet	1. Nacionalna strategija razvoja 2016-2021 (Stub 2, Stub 3) 2. Agenda evropskih reformi 2016 (AER -E1, E2) 3. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (Poglavlje 8 – Politika konkurencije)
Radna grupa	1. Bleron Menzelxhiu – šef Odseka za koordinaciju politika (MTI) – predsedavajući 2. Rexhep Bllaca – šef Pravnog odeljenja (MTI) – član 3. Valon Prestreshi - predsednik, AKK, član 4. Ahmet M. Krasniqi - potpredsednik, AKK – član 5. Fatime S. Haziri - poverenik, AKK – član 6. Remzije Hajdari - šef Odseka za izradu i harmonizaciju zakonodavstva, Pravno odeljenje (MTI) – član 7. Muhamet Hashani – viši službenik za istraživanje, Praćenje i analiza industrijskih politika (MTI) – član 8. Besmire Shabanhaxhaj - Viši službenik za mere zaštite i procenu štete, Odeljenje za trgovinu (MTI) – član 9. Sanie Ahmeti – budžetski analitičar, (MTI) – član 10. Shkurte Krasniqi – koordinator za ekonomske politike (KSV) – član 11. Rajmonda Kukalaj - Bručaj – šef Odeljenja za unutrašnje tržište, Ministarstvo za evropske integracije - član 12. Merlinda Ramaj – pravni službenik (MTI) – član 13. Alba Boshnjaku – viši pravni službenik (MEI) – član
Dodatne informacije	Nema dodatnih informacija

POGLAVLJE 1: DEFINICIJA PROBLEMA

Autoritet za konkurenciju Kosova je javna institucija nezavisna u obavljanju svojih dužnosti utvrđenih ovim zakonom, za koje podnosi izveštaj Skupštini Republike Kosovo. Autoritet je pravno lice sa sedištem u Prištini. Komisija za zaštitu konkurencije je kolegijalno telo u okviru

Koncept dokument u oblasti konkurencije

Autoriteta, koja upravlja radom istog, a sastoji se od pet (5) članova, od kojih je jedan predsednik Komisije. Predsednik Komisije organizuje i rukovodi radom i aktivnostima Autoriteta i odgovoran je za profesionalni rad Autoriteta. Predsednika i druge članove Komisije predlaže Vlada putem javnog poziva i podnosi Skupštini Kosova na imenovanje.

Funkcija Autoriteta za konkurenciju Kosova je regulisana Zakonom 03/-229 o zaštiti konkurencije. Ovaj zakon, zajedno sa pravnom infrastrukturom (administrativna uputstva i propisi) definiše obim nadležnosti i instrumente za zaštitu konkurencije u Republici Kosovo. Imajući to u vidu, svaki nedostatak koji utvrdi Autoritet i zainteresovane strane u postojećem zakonskom okviru u odnosu na druge institucije, slobodno tržište i pravne tekovine izaziva neefikasnost u funkcionisanju Autoriteta i podriva slobodnu konkurenciju na tržištu Kosova. Stoga će definicija problema u ovom koncept dokumentu biti zasnovana na pomenute tri dimenzije.

U definisanju problema, konsultovani su inputi iz javnih konsultacija sa zainteresovanim stranama, zakoni, podzakonski akti i različiti izveštaji koji analiziraju rad ove institucije, uključujući:

- Godišnji izveštaj AKK-a 2017¹
- Izveštaj o radu Kosovske agencije za konkurenciju (GLPS)²
- Izveštaj o „proceni odstupanja“, Poglavlje 8 pravnih tekovina,
- Izveštaj o zemlji Evropske komisije 2018³ (), i
- Analiza Radne grupe za izradu koncept dokumenta u oblasti konkurencije.⁴

1.1 Analiza prenošenja pravnih tekovina EU

1.1.1 Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

¹ https://ak.rks-gov.net/assets/cms/uploads/files/Raporti%20i%20Punes%202017_FINAL_AKK.pdf

² <http://www.legalpoliticalstudies.org/E9311B63-3FDE-4A84-A059-2C3BD35C0CB9/FinalDownload/DownloadId-B2C06533CAE100109E2CC51E6CD8F5C6E9311B63-3FDE-4A84-A059-2C3BD35C0CB9/wp-content/uploads/2018/09/GLPS-Policy-Report-04-2018.pdf>

³ <http://www.mej-ks.net/sq/raporti-i-progresit-585>

⁴ <http://konsultimet.rks-gov.net/>

Koncept dokument u oblasti konkurencije

Definicija problema počinje celokupnom analizom Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) i Nacionalnog programa za sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (NPSSSP) 2018-2022.

Što se tiče politike konkurencije, odredbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju zahtevaju da Republika Kosovo sprovodi pravila konkurencije i postepeno približava svoje zakonodavstvo zakonodavstvu EU počev od stupanja na snagu Sporazuma (članovi 74. i 75. SSP-a). Konkretnije, član 75. „*Konkurencija i druge odredbe*“ definiše odgovornosti Autoriteta za konkurenciju i pruža okvir za funkcionisanje sporazuma o trgovini između EU i Kosova u svim sporazumima između preduzeća, odlukama udruženja preduzeća i usklađenim praksama između preduzeća koje sprečavaju, ograničavaju ili narušavaju konkurenciju.

Autoritet za konkurenciju Kosova u Akcionom planu za sprovođenje SSP-a (NPSSSP), u bloku tri: „*Evropski standardi - približavanje kosovskog zakonodavstva pravnim tekovinama EU u poglavlju 8 - Politike konkurencije*“ navodi niz kratkoročnih i srednjoročnih mera, koje bi trebalo da se realizuju u periodu predviđenom Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju.

Kosovo je dužno da približi nacionalno zakonodavstvo pravnim tekovinama EU. Što se tiče zakonodavstva EU, na osnovu poglavlja 8 pravnih tekovina, politika konkurencije je jedan od osnovnih načela unutrašnjeg tržišta EU. Pravne tekovine u oblasti konkurencije, uključuju antimonopolske politike i politike kontrole državne pomoći. Poglavlje sadrži zakonodavstvo, pravila i procedure za nekonkurentno ponašanje preduzeća kao što su zabranjeni sporazumi između preduzeća i zloupotreba dominantnog položaja na tržištu. To uključuje i analizu udruživanja preduzeća i preventivnu funkciju Vlade u pružanju državne pomoći koja narušava konkurenciju na tržištu. Zakonodavstvo EU u oblasti konkurencije proizlazi iz Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (UFEU). Konkretno, član 37. UFEU-a uređuje državne monopole komercijalnog karaktera, članovi 101. do 105. se odnose na pravila koja se primenjuju na preduzeća, član 106. na javna preduzeća i preduzeća sa posebnim ili isključivim pravima, a članovi 107-109 Ugovora se odnose na važeća pravila o državnoj pomoći. Pored toga, politika konkurencije je jedan od prioriteta Agende evropskih reformi (AER), odnosno: „*Konkurentnost i investiciona klima*“, u kome se navode mere koje treba sprovesti u određenom roku.

Koncept dokument u oblasti konkurencije

1.1.2 Izveštaj o proceni odstupanja u okviru poglavlja 8

Ministarstvo za evropske integracije, u saradnji sa EU Twinning projektom⁵, i drugim relevantnim institucijama, pripremilo je „Izveštaj o proceni odstupanja u odnosu na poglavlje 8”⁶). Ovaj izveštaj predstavlja procenu nivoa prenošenja poglavlja 8 pravnih tekovina EU u nacionalno zakonodavstvo.

Izveštaj je podeljen na dva dela: *konkurencija i državna pomoć*. U delu koji se odnosi na konkurenciju, Izveštaj navodi sve relevantne zakone koje je potrebno preneti u procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU.⁷ Na ovoj listi, izveštaj takođe predstavlja najvažnije delove relevantnih pravnih tekovina za ovu fazu integracije Republike Kosovo i trenutni nivo prenošenja u nacionalno zakonodavstvo.

Tabela 2 – Spisak najvažnijih akata pravnih tekovina u oblasti konkurencije i nivo prenošenja

Br.	Odredbe ugovora/propisa/direktiva/s ekundarnog zakonodavstva	Sadržaj i svrha	Nacionalno zakonodavstvo kojim se prenose pravne tekovine EU i nivo usklađenosti
1	Član 101. i 102. UFEU-a ⁸	Cilj je osigurati slobodnu i delotvornu konkurenciju kroz odredbe čiji je cilj,	Zakon br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije, 2010; Zakon br. 04/L-226 o

⁵ Twinning projekat KS 14 IPA OT 02 16 „Podrška kosovskim institucijama u sprovođenju SSP-a“

⁶ PROCENA ODSTUPANJA U ODNOSU NA POGLAVLJE 8 – KONKURENCIJA I DRŽAVNA POMOĆ

⁷ Kompletan spisak je uključen u Aneks 5 ovog koncept dokumenta

⁸ Ugovor o funkcionisanju Evropske unije, verzija na albanskom jeziku: https://www.mci-ks.net/repository/docs/Traktati_i_Lisbonas_-_Verziona_i_Konsoliduar.pdf

Koncept dokument u oblasti konkurencije

		između ostalog, zabrana antikonkurentnih sporazuma i kartela i zloupotreba dominantnog položaja.	izmenama i dopunama Zakona br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije, 2014. <i>Delimično preneseno.</i>
2	Uredba Saveta (EZ) br. 1/2003 od 16. decembra 2002. o sprovođenju pravila o konkurenciji iz članova 81. i 82. Ugovora sa izmenama (SL L 1, 04.01.2003, str. 1-25) ⁹	Obezbeđuje pravila za procedure kojima se osigurava delotvorno sprovođenje pravila konkurencije EU. Istovremeno, poštuje osnovna prava zaštite i reguliše teret dokazivanja prema članovima 101. i 102. UFEU-a.	Zakon br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije, 2010; Zakon br. 04/L-226 o izmenama i dopunama Zakona br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije, 2014. <i>Delimično preneseno</i>
Br.	Odredbe Ugovora/propisa/direktiva/ sekundarnog zakonodavstva	Sadržaj i svrha	Nacionalno zakonodavstvo kojim se prenose pravne tekovine EU i nivo usklađenosti
3	Uredba Komisije (EZ) br. 773/2004 od 7. aprila 2004. o vođenju postupka od strane Komisije u skladu sa članovima 81. i 82. Ugovora o EZ (SL L 123, 27.04.2004., str. 18-24) ¹⁰	Ova uredba daje ovlašćenja Komisiji da reguliše određene aspekte postupaka kao što su postupanje sa žalbama, ostvarivanje prava na saslušanje i pristup	Zakon br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije, 2010; Zakon br. 04/L-226 o izmenama i dopunama Zakona br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije, 2014. <i>Delimično preneseno.</i>

⁹ Uredba Saveta (EZ) br. 1/2003 od 16. decembra 2002. o sprovođenju pravila o konkurenciji iz članova 81. i 82. Ugovora sa izmenama (SL L 1, 04.01.2003., str. 1-25)] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003R0001&from=en>

¹⁰ Uredba Komisije (EZ) br. 773/2004 od 7. aprila 2004. o vođenju postupka od strane Komisije u skladu sa članovima 81. i 82. Ugovora o EZ-u (SL L 123, 27.04.2004., str. 18-24)] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004R0773&from=EN>

Koncept dokument u oblasti konkurencije

		datotekama.	
4	Smernice o načinu određivanja novčanih kazni izrečenih u skladu sa članom 23(2)(a) Uredbe br. 1/2003 (SL C 210, 1.09.2006, str. 2-5) ¹¹	Uspostavljanje metoda za određivanje novčanih kazni za preduzeća i udruženja preduzeća u cilju garantovanja transparentnosti i nepristrasnosti odluke o novčanoj kazni.	Zakon br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije, 2010; Zakon br. 04/L-226 o izmenama i dopunama Zakona br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije, 2014. <i>Delimično preneseno.</i>
5	Obaveštenje Komisije o imunitetu od novčanih kazni i smanjenju novčanih kazni u slučajevima kartela (Sl C 298, 8.12.2006, str. 17), izmenjeno Obaveštenjem iz 2015. (SL C 256, 5.8.2015, str. 1) ¹²	Reguliše pod kojim okolnostima i kojim procedurama, preduzeća mogu biti nagrađena punim imunitetom ili smanjenim novčanim kaznama za saradnju u istrazi nadležnog organa.	Zakon br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije, 2010; Zakon br. 04/L-226 o izmenama i dopunama Zakona br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije, 2014. <i>Delimično preneseno.</i>
Br.	Odredbe Ugovora/propisa/direktiva/ sekundarnog zakonodavstva	Sadržaj i svrha	Nacionalno zakonodavstvo kojim se prenose pravne tekovine EU i nivo usklađenosti

¹¹ Smernice o načinu određivanja novčanih kazni izrečenih u skladu sa članom 23(2)(a) Uredbe br. 1/2003 (SL C 210, 1.09.2006., str. 2-5) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52006XC0901\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52006XC0901(01)&from=EN)

¹² Obaveštenje Komisije o imunitetu od novčanih kazni i smanjenju novčanih kazni u slučajevima kartela (SL C 298, 8.12.2006, str. 17) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52006XC1208\(04\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52006XC1208(04)&from=EN) izmenjeno Obaveštenjem iz 2015 (SL C 256, 5.8.2015, str. 1) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:02006XC1208\(04\)-20150805&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:02006XC1208(04)-20150805&from=EN)

Koncept dokument u oblasti konkurencije

6	Obaveštenje Komisije o definiciji merodavnog tržišta za potrebe prava tržišne konkurencije Zajednice (SL C 372, 9.12.1997, str. 5-13) ¹³	Svrha ovog obaveštenja je da pruži uputstva o tome kako Komisija sprovodi relevantan koncept proizvodnog i geografskog tržišta u svojoj daljoj primeni zakona o konkurenciji. Definicija je sredstvo za identifikaciju i definisanje granica konkurencije između preduzeća.	Administrativno uputstvo br. 02/2011 o načinu i kriterijumima za definisanje relevantnog tržišta. <i>Delimično preneseno.</i>
Br.	Odredbe Ugovora/propisa/direktiva/ sekundarnog zakonodavstva	Sadržaj i svrha	Nacionalno zakonodavstvo kojim se prenose pravne tekovine EU i nivo usklađenosti
7	Obaveštenje Komisije o najboljim praksama u vođenju postupaka u vezi sa članovima 101. i 102. UFEU-a (SL C 308, 20.10.2011, str. 6-32) ¹⁴	Osnovna svrha ovog obaveštenja je osigurati transparentnost kroz praktične smernice o vođenju postupaka pred telom za zaštitu konkurencije. Ove smernice nastoje povećati razumevanje istražnog	Uredba br. 01/2017 o istražnim procedurama Autoriteta za konkurenciju Kosova. <i>Delimično preneseno.</i>

¹³ Obaveštenje Komisije o definiciji merodavnog tržišta za potrebe prava tržišne konkurencije Zajednice (SL C 372, 9.12.1997, str. 5-13) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31997Y1209(01)&from=EN]

¹⁴ Obaveštenje Komisije o najboljim praksama u vođenju postupaka u vezi sa članovima 101. i 102. UFEU-a (SL C 308, 20.10.2011, str. 6-32)

		procesa.	
8	Saopštenje Komisije - Obaveštenje o sporazumima manjeg značaja koji ne ograničavaju konkurenciju u skladu sa članom 101(1) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (obaveštenje De Minimis) (SL C 291, 30.08.2014, str. 1-4) ¹⁵	Ovo obaveštenje ukazuje, uz pomoć pragova tržišnog udela, okolnosti u kojima smatra da sporazumi koji mogu imati za posledicu sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije u okviru unutrašnjeg tržišta, ne predstavljaju značajno ograničavanje konkurencije.	Administrativno uputstvo br. 05/2012 o kriterijumima i uslovima za utvrđivanje sporazuma male vrednosti. <i>Delimično preneseno.</i>
Br.	Odredbe Ugovora/propisa/direktiva/ sekundarnog zakonodavstva	Sadržaj i svrha	Nacionalno zakonodavstvo kojim se prenose pravne tekovine EU i nivo usklađenosti
9	Uredba Komisije (EU) 330/2010 od 20. aprila 2010. o primeni člana 101(3) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije vertikalnih sporazuma i	Uredba propisuje kategorije vertikalnih sporazuma i usklađenih praksi koje se obično mogu smatrati da ispunjavaju uslove iz člana 101(3) Ugovora,	Administrativno uputstvo br. 03/2017 o grupnim izuzećima vertikalnih sporazuma između preduzetnika. <i>Delimično preneseno.</i>

¹⁵ Saopštenje Komisije - Obaveštenje o sporazumima manjeg značaja koji ne ograničavaju konkurenciju u skladu sa članom 101(1) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (obaveštenje De Minimis) (SL C 291, 30.08.2014, str. 1-4) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0830\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0830(01)&from=EN)

	uskladenih praksi (SL L 102, 23.04.2010, str. 1-7) ¹⁶	budući da određene vrste vertikalnih sporazuma mogu poboljšati ekonomsku efikasnost u lancu proizvodnje ili distribuciju olakšavajući bolju koordinaciju između preduzeća koja učestvuju.	
Br.	Odredbe Ugovora/propisa/direktiva/ sekundarnog zakonodavstva	Sadržaj i svrha	Nacionalno zakonodavstvo kojim se prenose pravne tekovine EU i nivo usklađenosti
10	Uredba Komisije (EU) br. 461/2010 od 27. maja 2010. o primeni člana 101(3) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije vertikalnih sporazuma i uskladenih praksi u sektoru motornih vozila (OJ L 129, 28.05.2010, f. 52-57) ¹⁷	Ovo izuzeće iz sektorske grupe uključuje vertikalne sporazume za kupovinu, prodaju ili preprodaju novih motornih vozila, vertikalne sporazume za kupovinu, prodaju ili preprodaju rezervnih delova za motorna vozila i vertikalne sporazume za pružanje usluga popravke i održavanja takvih vozila, kada se ti sporazumi	Administrativno uputstvo br. 06/2017 o grupnim izuzećima sporazuma o distribuciji i servisiranju motornih vozila. <i>Delimično preneseno.</i>

¹⁶ Uredba Komisije (EU) 330/2010 od 20. aprila 2010. o primeni člana 101(3) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije vertikalnih sporazuma i uskladenih praksi (SL L 102, 23.04.2010, str. 1-7) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010R0330&from=EN>

¹⁷ Uredba Komisije (EU) br. 461/2010 od 27. maja 2010. o primeni člana 101(3) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije vertikalnih sporazuma i uskladenih praksi u sektoru motornih vozila (SL L 129, 28.05.2010, str. 52-57) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010R0461&from=EN>

		sklapaju između nekonkurentnih preduzeća, između određenih konkurenata ili od strane određenih udruženja trgovaca ili serviserica.	
11	Smernice o primeni člana 101. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na sporazume o horizontalnoj saradnji (SL C 11, 14.01.2011, str. 1-72) ¹⁸	Utvrdjuje smernice za procenu sporazuma između preduzeća, članove udruženja preduzeća i usklađene prakse koje se odnose na horizontalnu saradnju u skladu sa članom 101. UFEU-a. Saradnja je „horizontalne prirode“ ako se sklapa sporazum između stvarnih ili potencijalnih konkurenata. Osim toga, ove smernice pokrivaju i sporazume o horizontalnoj saradnji između nekonkurenta, na primer, između dve kompanije koje deluju na istim tržištima proizvoda, ali na različitim	Administrativno uputstvo br. 02/2017 o grupnim izuzećima horizontalnih sporazuma između preduzetnika. <i>Delimično preneseno.</i>

¹⁸ Smernice o primenjivosti člana 101. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na sporazume o horizontalnoj saradnji (SL C 11, 14.01.2011, str. 1-72) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011XC0114\(04\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011XC0114(04)&from=EN)

		geografskim tržištima bez potencijalnih konkurenata.	
Br.	Odredbe Ugovora/propisa/direktiva/ sekundarnog zakonodavstva	Sadržaj i svrha	Nacionalno zakonodavstvo kojim se prenose pravne tekovine EU i nivo usklađenosti
12	Uredba komisije (EU) br. 267/2010 od 24. marta 2010. o primeni člana 101(3) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na određene kategorije sporazuma, odluka i usklađenih praksi u sektoru osiguranja (SL L 83, 30.03.2010, str. 1-7) ¹⁹	Primena člana 101(3) UFEU-a na određene kategorije sporazuma, odluka i usklađenih praksi u sektoru osiguranja koje imaju za cilj saradnju u vezi sa: uspostavljanjem zajedničkih tarifa za premiju rizika na osnovu kolektivno utvrđene statistike ili broja potraživanja ; uspostavljanje zajedničkih standardnih uslova politike; zajedničko pokrivanje određenih vrsta rizika; rešavanje potraživanja; testiranje i prihvatanje sigurnosnih uređaja; registri i	Administrativno uputstvo br. 05/2017 o grupnim izuzećima sporazuma u sektoru osiguranja. <i>Delimično preneseno.</i>

¹⁹ Uredba Komisije (EU) br. 267/2010 od 24. marta 2010. o primeni člana 101(3) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na određene kategorije sporazuma, odluka i usklađenih praksi u sektoru osiguranja (OJ L 83, 30.03.2010, str. 1-7) <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:083:0001:0007:EN:PDF>

Koncept dokument u oblasti konkurencije

		informacije o pogoršanim rizicima.	
13	Uredba Saveta (EZ) br. 169/2009 od 26. februara 2009. o primeni pravila konkurencije za železničke, drumske i unutrašnje plovne puteve (SL L 61, 5.03.2009, str. 1) ²⁰	Pružaju objašnjenja o tome koje vrste sporazuma, odluka i usklađenih praksi u sektoru transporta su izuzete iz primene člana 101(1) UFEU-a. One nisu zabranjene samo kada je cilj i posledica tih praksi primena tehničkih poboljšanja ili ostvarivanje tehničke saradnje jer doprinose poboljšanju produktivnosti.	Administrativno uputstvo br. 04/2017 o grupnim izuzecima sporazuma u sektoru transporta. <i>Delimično preneseno.</i>
Br.	Odredbe Ugovora/propisa/direktiva/sekundarnog zakonodavstva	Sadržaj i svrha	Nacionalno zakonodavstvo kojim se prenose pravne tekovine EU i nivo usklađenosti
14	Uredba Saveta (EZ) br. 139/2004 od 20. januara 2004. o kontroli koncentracija između preduzetnika (Uredba EZ-a o spajanju) (SL L 24,	Omogućava efektivnu kontrolu svih koncentracija u smislu njihovog uticaja na strukturu konkurencije u Zajednici i da bude jedini	Zakon br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije, 2010; Zakon br. 04/L-226 o izmenama i dopunama Zakona br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije, 2014;

²⁰ Uredba Saveta (EZ) br. 169/2009 od 26. februara 2009. o primeni pravila konkurencije za železničke, drumske i unutrašnje plovne puteve (SL L 61, 5.03.2009, str. 1) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009R0169&from=EN>

	29.01.2004, str. 1-22), izmenjena Sprovedbenom uredbom Komisije br. 1269/2013 ²¹	instrument koji se primenjuje na takve koncentracije. Kontrolise se prema geografskom području aktivnosti dotičnih preduzetnika i ograničava se kvantitativnim pragom kako bi se obuhvatile one koncentracije koje imaju dovoljnu dimenziju da naruše konkurenciju.	Administrativno uputstvo br. 06/2012 o oblicima podnošenja zahteva i kriterijuma za određivanje koncentracije preduzeća. <i>Delimično preneseno.</i>
Br.	Odredbe Ugovora/propisa/direktiva/ sekundarnog zakonodavstva	Sadržaj i svrha	Nacionalno zakonodavstvo kojim se prenose pravne tekovine EU i nivo usklađenosti
15	Uredba Komisije (EZ) br. 802/2004 od 21. aprila 2004. o sprovođenju Uredbe Saveta (EZ) br. 139/2004 od 20. januara 2004. o kontroli koncentracija između preduzetnika (SL L 133, 30.04.2004., str. 1-39) 1348/2015. ²²	Da bi se pojednostavilo i ubrzalo ispitivanje obaveštenja i obrazloženih podnesaka o spajanjima, poželjno je propisati određene standarde. Budući da se obaveštenjem pokreću zakonski rokovi u skladu sa Uredbom (EZ) br.	Zakon br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije, 2010 Zakon br. 04/L-226 o izmenama i dopunama Zakona br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije, 2014; Administrativno uputstvo br. 07/2012 o kriterijumima za smanjenje ili ukidanje

²¹ Uredba Saveta (EZ) br. 139/2004 od 20. januara 2004. o kontroli koncentracija između preduzetnika (Uredba EZ-a o spajanju) (SL L 24, 29.01.2004, str. 1-22), izmenjena Sprovedbenom uredbom Komisije br. 2013 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004R0139&from=EN>

²² Uredba Komisije (EZ) br. 802/2004 od 21. aprila 2004. o sprovođenju Uredbe Saveta (EZ) br. 139/2004 od 20. januara 2004. o kontroli koncentracija između preduzetnika (SL L 133, 30.04.2004., str. 1-39), izmenjena

		139/2004, treba utvrditi i uslove koji regulišu takve rokove i vreme kada oni stupaju na snagu. Pravila su utvrđena u interesu pravne sigurnosti za izračunavanje rokova predviđenih Uredbom (EZ) br. 139/2004. Konkretno, početak i kraj vremenskih perioda i okolnosti koje obustavljaju vođenje takvih perioda moraju se odrediti, uzimanjem u obzir zahteva koji proizlaze iz izuzetno kratkog vremenskog okvira koji je na raspolaganju za postupak.	administrativnih mera. <i>Delimično preneseno.</i>
--	--	---	---

U izveštaju se takođe navode tri akta pravnih tekovina o konkurenciji, koji, na osnovu analize, još nisu preneseni i preporučuje se da budu preneseni u domaće zakonodavstvo tokom procesa integracije. Ovi akti su:

- a) Uredba Komisije (EU) br. 316/2014 od 21. marta 2014. o primeni člana 101(3) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije sporazuma o prenosu**

tehnologije (SL L 93, 28.03.2014, f. 17-23)²³; Izuzima sporazume o licenciranju između kompanija sa ograničenom tržišnom snagom (tj. tržišni udeo ispod 20% za sporazume između konkurenata i 30% za sporazume između nekonkurenta) i koji ispunjavaju određene uslove. Smatra se da nemaju antitržišne efekte ili da, ako se to dogodi, pozitivni efekti prevazilaze negativne i stoga nisu u suprotnosti sa antimonopolskim pravilima EU. Pravila se primenjuju samo na sporazume o istraživanju i razvoju (IiR) ako se ne primenjuju specifične uredbe o grupnom izuzeću (BER) o sporazumima o IiR-u i sporazumima o specijalizaciji. Primenjuje se samo na bilateralne sporazume; smernice takođe obuhvataju patentna udruženja.

b) **Direktiva EU 2014/104/EU** Evropskog parlamenta i Saveta od 26. novembra 2014. o određenim pravilima kojima se uređuju postupci za naknadu štete prema nacionalnom pravu za kršenje odredaba prava tržišne konkurencije država članica i Evropske unije (SLL349, 5.12.2014.).²⁴

Ova Direktiva određuje pravila koja su neophodna kako bi se osiguralo da svako ko je pretrpeo štetu zbog povrede prava konkurencije od strane preduzeća ili udruženja preduzetnika može efektivno ostvariti pravo na potraživanje pune naknade za tu štetu od tog preduzeća ili udruženja. Direktiva utvrđuje pravila koja podstiču nenarušenu konkurenciju na unutrašnjem tržištu i uklanjaju prepreke za njeno pravilno funkcionisanje, osiguravajući jednaku zaštitu u celoj Uniji za svakoga ko je pretrpeo takvu štetu.

c) **Predlog direktive o osnaživanju nacionalnih organa za zaštitu tržišne konkurencije** država članica kako bi se postiglo efikasnije sprovođenje i kako bi se osiguralo pravilno funkcionisanje unutrašnjeg tržišta.²⁵ Komisija je 22. marta 2017. predstavila predlog usmeren na osnaživanje organa nadležnih za tržišnu konkurenciju kako bi države članice bile efektivniji izvršitelji (ECN +). Predlog ima za cilj da osigura

²³ Uredba Komisije (EU) br 316/2014 od 21. marta 2014 o primeni člana 101(3) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije ugovora o prenosu tehnologije (SL L 93, 28.03.2014, str. 17-23) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0316&from=EN>

²⁴ Direktiva 2014/104/EU Evropskog parlamenta i Saveta od 26. novembra 2014. o određenim pravilima kojima se uređuju postupci za naknadu štete prema nacionalnom pravu za kršenje odredaba prava tržišne konkurencije država članica i Evropske unije, (SL L 349, 5.12.2014.) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0104&from=EN>

²⁵ „Osnaživanje nacionalnih organa za zaštitu konkurencije“ <http://ec.europa.eu/competition/antitrust/nea.html>

da prilikom primene iste pravne osnove - antimonopolska pravila EU - nacionalni organi za zaštitu tržišne konkurencije imaju odgovarajuća sredstva za sprovođenje kako bi se stvorilo istinsko zajedničko područje za sprovođenje. U tom cilju, predlogom se predviđaju minimalne garancije i standardi koji će omogućiti nacionalnim organima za zaštitu konkurencije da ostvare svoj puni potencijal.

Izveštaj sadrži i konkretne preporuke o izmenama u primarnom i sekundarnom zakonodavstvu za zaštitu konkurencije kako bi se povećao nivo prenošenja zakonodavstva. Nalazi izveštaja su konkretizovani u definiciji problema u ovom poglavlju i stoga su preporuke uključene u Opciju 2 koncept dokumenta - u obliku predloga za rešavanje uzroka glavnog problema. Izveštaj predlaže usvajanje novog Zakona o konkurenciji, tj. opciju koja je preporučena u ovom koncept dokumentu.

Drugi deo izveštaja analizira državnu pomoć, koja je sastavni deo politike o konkurenciji. Državna pomoć se smatra „*bilo kakvom stvarnom ili potencijalnom potrošnjom ili smanjenim državnim prihodom koji se dodeljuje u bilo kojoj formi od strane pružalaca pomoći, ili koji se može pripisati državi, što direktno ili indirektno narušava ili prei da naruši konkurenciju favorizovanjem određenih korisnika državne pomoći ili proizvodnje određene robe ili usluga, što je u suprotnosti sa međunarodnim obavezama Republike Kosovo.*”²⁶ Član 107. i član 108. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije su pravni osnov koji uređuje državnu pomoć na nivou EU. Izveštaj daje analizu pravnog okvira na Kosovu, koji je delimično usklađen sa pravilima i normama EU, identifikujući nedostatke i pružajući preporuke za njihovo rešavanje. Međutim, kako je državna pomoć na Kosovu regulisana posebnim zakonom, a Odeljenje za državnu pomoć je preraspoređeno pod okriljem Ministarstva finansija, predložena politika ne analizira oblast državne pomoći.

²⁶ Zakon br. -5/L-100 o državnoj pomoći, član 3, stav 1, podstav 1.1, dostupno na: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=13270>

Koncept dokument u oblasti konkurencije

1.1.3 Procena uticaja na nivou EU

U svrhu izrade ovog koncept dokumenta, analizirane su procene uticaja na nivou EU, kao u nastavku:

- Saopštenje: Okvir zakona o konkurentnosti koji se primenjuje na sektor motornih vozila
- Saopštenje Komisije - Smernice o primenjivosti člana 101. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na sporazume o horizontalnoj saradnji, i
- Procena uticaja Uredbe Komisije na primenu člana 101(3) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije vertikalnih sporazuma i usklađenih praksi.

Nakon analize, radna grupa zaključuje da su one suviše specifične za određene sektore i ne mogu biti povezane u ovom trenutku sa opštom analizom koja se sprovodi u oblasti konkurencije na Kosovu.

1.2 Istraživanje i identifikovanje monopola

2 Takode, AKK je istraživao i identifikovao monopole u Republici Kosovo za 14 tržišta i pružio informacije o strukturi kompanija i njihovom dominantnom položaju. Ovi nalazi su objavljeni u izveštaju 2017. godine²⁷.

3 Tržišta koja je istraživao AKK su:

- Tržište telekomunikacija;
- Tržište energetike;
- Tržište osiguranja
- Tržište naftnih derivata;
- Tržište farmaceutskih proizvoda;
- Tržište transporta;
- Tržište medija i kinematografskih produkcija;
- Nabavka;²⁸
- Tržište bankarskog sektora;
- Tržište fiskalne opreme;

²⁷ Izveštaj o izvršavanju dužnosti koje proizlaze iz Agende evropskih reformi, decembar 2017. godine. Autoritet za konkurenciju Kosova. https://ak.rks-gov.net/assets/cms/uploads/files/Raportet/Raporti%20mbi%20ARE_FINAL.pdf

²⁸ Nabavka se ne može smatrati tržištem, ali je Autoritet za konkurenciju na Kosovu blisko saradivao sa RKJN-om u vezi sa ponudama koje su izvršile budžetske organizacije i dobijenim informacijama o kompanijama koje su dobile javne tendere.

Koncept dokument u oblasti konkurencije

- Tržište igara na sreću;
- Rudarsko tržište;
- Tržište otpada, i
- Tržište vodosnabdevanja.

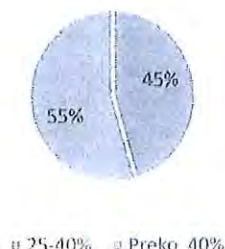
Nalazi izveštaja pokazuju da je u prethodno navedenim tržištima u dominantnom položaju ukupno 44 preduzeća, a 16 ima monopol (od kojih 2 prirodni monopol). Od 44 preduzeća sa dominantnim položajem, 20 preduzeća su u procentu dominantnog položaja između 25 i 40%.

Grafikon 3. Istražena tržišta

Grafikon 4. Preduzeća u dominantnom položaju iz 13 istraženih tržišta

Kompanije u dominantnom položaju iz 13
istraženih tržišta

Na tržištu telekomunikacija je identifikovano 6 kompanija sa dominantnim položajem: 1 u sektoru fiksnih usluga, 2 u sektoru mobilnih usluga, 2 u sektoru pružanja internet usluga i 1 u sektoru pružanja poštanskih usluga. Samo 2 od 6 kompanija sa 25 % do 40 %.

Na energetsom tržištu, jedna kompanija je identifikovana sa dominantnim položajem u proizvodnom sektoru (95% tržišta) i 3 druge koje imaju monopol u sektorima distribucije, snabdevanja i prenosa.

Na tržištu osiguranja, dominantno mesto u sektoru životnih osiguranja imaju 2 kompanije. Jedna ima dominantan položaj od 64,6%, a druga 29,1%.

Na tržištu uvoza nafte, 1 kompanija je identifikovana sa dominantnim položajem u celom sektoru prodaje (25,36%) i 2 kompanije u preradi naftnih derivata, obe sa preko 40%.

Na tržištu farmaceutskih proizvoda identifikovana je 1 kompanija u dominantnom položaju u farmaceutskom sektoru (30,43%), 1 u maloprodaji ortopedskih i medicinskih pomagala u specijalizovanim prodavnicama (67,98%) i 1 u proizvodnji osnovnih farmaceutskih proizvoda (99%).

Na tržištu transporta, i to u vazdušnom saobraćaju, jedno preduzeće je identifikovano sa monopolom u uslugama aerodroma, 1 kompanija sa dominantnim položajem na tržištu avio-kompanija (87,73%), kao i jedna kompanija sa dominantnim položajem na tržištu turističkih avionskih karata (37,46%).

Koncept dokument u oblasti konkurencije

Što se tiče železničkog saobraćaja, 1 kompanija ima monopol u sektoru železničkog prevoza - putnika, 1 kompanija ima monopol na tržištu železničkih usluga i 2 kompanije imaju dominantan položaj u sektoru usluga železničkog transporta - roba (33,02% i 66,98%).

Osim toga, na tržištu drumskog saobraćaja, posebno u sektoru putničkog prevoza autobusima, 1 kompanija ima dominantan položaj u regionu Gnjilana (68,68%) i 1 kompanija u regionu Uroševca (34,17%). U sektoru taksi usluga, 1 kompanija ima dominantan položaj u regionu Gnjilana (81,86%), 1 kompanija u regionu Peći (46,65%) i 1 kompanija u regionu Đakovice (49,76%). Takođe, u sektoru tehničke kontrole, 1 kompanija ima dominantan položaj u regionu Prištine (40,96%), 2 kompanije u regionu Mitrovice (44,36% i 27,41%), 1 kompanija u regionu Prizrena (31,63%), 1 kompanija u regionu Peći (84,84%), 2 kompanije u regionu Uroševca (33,33 i 25,11%) i 1 kompanija u regionu Đakovice (30,49%). Na kraju, 1 kompanija ima monopol na tržištu homologacije vozila.

Na tržištu igara na sreću nema kompanije sa dominantnim položajem. Na tržištu medija i kinematografske produkcije, posebno u medijskom sektoru - televiziji, 1 kompanija ima dominantan položaj (26,81%), 1 kompanija u sektoru veb portala i novinske publikacije (26,28%), i jedna kompanija u sektoru štampanih novina (55,38%), 1 kompanija u sektoru umetničkog stvaralaštva (30,23%) i 1 kompanija u sektoru snimanja zvuka (59,96%).

U finansijskom i bankarskom sektoru, 1 kompanija ima dominantan položaj (25,49%) u bankarskom sektoru i sektoru usluga, a 1 kompanija u sektoru nebankarskih finansijskih institucija (40,94%).

Na tržištu rudarstva i minerala, 1 kompanija ima dominantan položaj u sektoru korišćenja (42,96%) i 1 kompanija u sektoru istraživanja (37,53%).

Na tržištu fiskalne opreme, 2 kompanije imaju dominantan položaj u oblasti fiskalnih elektronskih uređaja (58,28% i 25,84%).

Na tržištu otpada, 1 kompanija ima dominantan položaj (30,58%), a na tržištu vodosnabdevanja, 9 kompanija ima monopol u određenim regionima i sektorima.

3.1 Pitanje Nacrta zakona o organizaciji i funkcionisanju državne uprave i nezavisnih agencija

Još jedno pitanje koje je radna grupa odgovorna za izradu koncept dokumenta u oblasti konkurencije smatrala važnim odnosi se na usvajanje *Nacrta zakona o organizaciji i funkcionisanju državne uprave i nezavisnih agencija* od strane Vlade. Član 13. ovog nacrta zakona predviđa da se regulatorne agencije, uključujući AKK, osnivaju za obavljanje administrativnih funkcija u okviru državne nadležnosti ministarstva. Radna grupa je zaključila da ovaj član narušava nezavisnost institucije suprotno članu 24. *Zakona o izmenama i dopunama Zakona br. 03L-229 o zaštiti konkurencije*, kojim se Autoritetu daje status pravnog lica sa javnim ovlašćenjima koji je nezavisan u obavljanju svojih dužnosti. Takođe, ovaj Nacrt zakona je u suprotnosti sa članom 75, stav 3. *Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju* (SSP), koji obavezuje strane da obezbede operativni nezavisni organ u oblasti konkurencije. Stoga, radna grupa predlaže pažljivo razmatranje ovog pitanja prilikom izrade novog zakona u oblasti konkurencije, održavanje nezavisnosti institucije u skladu sa obavezama koje proističu iz SSP-a.

3.2 Relevantna dokumenta

U daljem tekstu se nalaze relevantni dokumenti politike, zakoni i podzakonski akti koji se odnose na oblast konkurencije:

Tabela 5: Relevantni politički dokumenti, zakoni i podzakonski akti

Politika, zakon i podzakonski akt	Link dokumenta politike ili online dostupnog dokumenta o planiranju ili pravnih akata u Službenom listu	Državna institucija odgovorna za sprovođenje	Uloga i zadaci institucije
1. Agenda evropskih reformi za 2016. godinu (AER -	Ministarstvo za evropske integracije (http://www.mei-	Autoritet za konkurenciju Kosova	Usklađivanje zakonodavstva, unapređenje kapaciteta

Koncept dokument u oblasti konkurencije

Poglavlje 2, tačka 2, stav e);	ks.net/sq)		tela za konkurenciju i državnu pomoć i osiguranje početka sprovođenja njihovih mandata
2. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (Poglavlje 8 - Politika konkurencije)	Ministarstvo za evropske integracije (http://www.mci-ks.net/sq)	Autoritet za konkurenciju Kosova; Ministarstvo trgovine i industrije	Prvo, sprovođenje Agende evropskih reformi (AER) i drugo, sprovođenje obaveza koje proističu iz SSP-a
3. Izveštaj o radu AKK-a 2017	Autoritet za konkurenciju Kosova (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoritet za konkurenciju Kosova	Redovni izveštaj o ispunjavanju strateških ciljeva Autoriteta za konkurenciju Kosova, koji se fokusiraju na: organizaciju i unutrašnji rast Autoriteta za konkurenciju Kosova, završetak sekundarnog zakonodavstva u oblasti konkurencije u skladu sa evropskim direktivama, praćenje i pokretanje istražnih postupaka protiv lica koja krše pravila o konkurenciji, zagovaranje i organizovanje

Koncept dokument u oblasti konkurencije

			aktivnosti obuke u oblasti konkurencije sa različitim akterima društva.
4. Zakon br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije	Službeni list br. 88/25 novembar 2010 (https://gzk.rks-gov.net/)	Autoritet za konkurenciju Kosova; Ministarstvo trgovine i industrije	Primena i sprovođenje zakona i podzakonskih akata od strane AKK-a; MTI obezbeđuje pravni okvir.
5. Zakon br. 04/L-226 o izmenama i dopunama Zakona br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije	Službeni list br. 88/25 novembar 2010 -PN. br 17/10 mart 2014 (https://gzk.rks-gov.net/)	Autoritet za konkurenciju Kosova; Ministarstvo trgovine i industrije	Primena i sprovođenje zakona i podzakonskih akata od strane AKK-a; MTI obezbeđuje pravni okvir.
6. Administrativno uputstvo br. 04/2012 o obliku i sadržaju legitimacije	Službeni list (https://gzk.rks-gov.net/)	Autoritet za konkurenciju Kosova; Ministarstvo trgovine i industrije	Primena i sprovođenje zakona i podzakonskih akata od strane AKK-a; MTI obezbeđuje pravni okvir.
7. Administrativno uputstvo br. 05/2012 o kriterijumima i uslovima za određivanje sporazuma malih vrednosti	Službeni list (https://gzk.rks-gov.net/)	Autoritet za konkurenciju Kosova; Ministarstvo trgovine i industrije	Primena i sprovođenje zakona i podzakonskih akata od strane AKK-a; MTI obezbeđuje pravni okvir.
8. Administrativno uputstvo br.	Službeni list (https://gzk.rks-gov.net/)	Autoritet za konkurenciju	Primena i sprovođenje zakona i podzakonskih

Koncept dokument u oblasti konkurencije

06/2012 o oblicima podnošenja zahteva i kriterijuma za određivanje koncentracije preduzeća	gov.net/)	Kosova; Ministarstvo trgovine i industrije	akata od strane AKK-a; MTI obezbeđuje pravni okvir.
9. Administrativno uputstvo br. 07/2012 o kriterijumima za oslobađanje ili smanjenje administrativnih mera	Službeni list (https://gzk.rks.gov.net/)	Autoritet za konkurenciju Kosova; Ministarstvo trgovine i industrije	Primena i sprovođenje zakona i podzakonskih akata od strane AKK-a; MTI obezbeđuje pravni okvir.
10. Statut AKK-a br. 04-V-312	Autoritet za konkurenciju Kosova (https://ak.rks.gov.net/ballina)	Autoritet za konkurenciju Kosova	Primena i sprovođenje
11. Administrativno uputstvo br. 02/2011 o načinu i kriterijumima za određivanje relevantnog tržišta	Autoritet za konkurenciju Kosova (https://ak.rks.gov.net/ballina)	Autoritet za konkurenciju Kosova	Primena i sprovođenje
12. Administrativno uputstvo br. 03/2011 o kriterijumima za izricanje mera administrativnih	Autoritet za konkurenciju Kosova (https://ak.rks.gov.net/ballina)	Autoritet za konkurenciju Kosova	Primena i sprovođenje

Koncept dokument u oblasti konkurencije

sankcija			
13. Uredba br. 01/2016 o uslovima i pravilima za korišćenje službenih vozila,	Autoritet za konkurenciju Kosova (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoritet za konkurenciju Kosova	Primena i sprovođenje
14. Uredba br. 02/2016 o radu Komisije Autoriteta za konkurenciju Kosova,	Autoritet za konkurenciju Kosova (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoritet za konkurenciju Kosova	Primena i sprovođenje
15. Uredba 01/2017 o istražnim postupcima AKK-a,	Autoritet za konkurenciju Kosova (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoritet za konkurenciju Kosova	Primena i sprovođenje
16. Administrativno uputstvo br. 02/2017 o grupnom izuzeću horizontalnih ugovora između preduzetnika,	Autoritet za konkurenciju Kosova (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoritet za konkurenciju Kosova	Primena i sprovođenje
17. Administrativno uputstvo br. 03/2017 o grupnom izuzeću vertikalnih ugovora između preduzetnika,	Autoritet za konkurenciju Kosova (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoritet za konkurenciju Kosova	Primena i sprovođenje
18. Administrativno uputstvo br.	Autoritet za konkurenciju	Autoritet za konkurenciju	Primena i sprovođenje

Koncept dokument u oblasti konkurencije

04/2017 o grupnim izuzećima ugovora u sektoru transporta,	Kosova (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Kosova	
19. Administrativno uputstvo br. 05/2017 o grupnim izuzećima ugovora u sektoru osiguranja,	Autoritet za konkurenciju Kosova (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoritet za konkurenciju Kosova	Primena i sprovođenje
20. Administrativno uputstvo br. 06/2017 o grupnim izuzećima ugovora o distribuciji i servisiranju motornih vozila	Autoritet za konkurenciju Kosova (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoritet za konkurenciju Kosova	Primena i sprovođenje
21. Kodeks ponašanja Autoriteta za konkurenciju Kosova,	Autoritet za konkurenciju Kosova (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoritet za konkurenciju Kosova	Primena i sprovođenje
22. Uredba br. 03.20189 o unutrašnjoj organizaciji, sistematizaciji poslova i opisu radnih zadataka u Sekretarijatu AKK-a	Autoritet za konkurenciju Kosova (https://ak.rks-gov.net/ballina)	Autoritet za konkurenciju Kosova	Primena i sprovođenje

3.3 Glavni problem

U ovom potpoglavlju predstavljeno je drvo problema koje sadrži glavni problem, njegove uzroke i efekte. Isti su analizirani u narativnom delu, kako sledi.

Tabela 6: Drvo problema, koje predstavlja glavni problem, njegove uzroke i efekte

EFEKTI	NEZAVRŠENA PRAVILA
	1. Stvoreni su pravni i institucionalni vakuumi koji utiču na donošenje odluka u radu AKK-a
	2. Narušeno slobodno tržište, čime se nanosi šteta potrošaču i poslovanju preduzeća
	3. Konfuzija, pravne nesigurnosti i preklapanje odluka
	4. Institucionalni vakuum na pozicijama koje utiču na funkcionisanje AKK-a
	5. Odlaganje sudskih predmeta umanjuje izvršnu ulogu Autoriteta, narušava konkurenciju i slobodno tržište.
	6. Neefikasnost u vođenju istražnih postupaka
	PRAVILA KOJA VIŠE NISU POTREBNA
GLAVNI PROBLEM	7. Nejasnoće u odnosu na institucionalne nadležnosti
	<i>Poteškoće u funkcionisanju slobodnog tržišta i zaštiti konkurencije.</i>
UZROCI	NEZAVRŠENA PRAVILA
	1. Neuspeh u definisanju ili određivanju kriterijuma za grupna izuzeća stvara efekte i nepotrebne procedure, što utiče na efikasnost
	2. Neusklađenost sa tržišnom ekonomskom moći i operatora na relevantnim tržištima (definicija dominantnog položaja od 25% do 40%)
	3. Zakon o zaštiti konkurencije nije usklađen sa relevantnim važećim zakonima.
	4. Nejasne odredbe koje uređuju mandat položaja i funkcionisanje Autoriteta u celini
	5. Odluke AKK-a nemaju izvršni efekat u slučaju pokretanja upravnog spora.
	6. Nejasni istražni postupci.
	PRAVILA KOJA VIŠE NISU POTREBNA
	7. Glavni problem državne pomoći već je regulisan posebnim zakonom i više nije u nadležnosti AKK-a.

U daljem tekstu je izrađeno sedamnaest analiza koje se odnose na uzroke i efekte prikazane u tabeli 6. Svaka od sledećih analiza je razmatrana od strane radne grupe sa posebnim preporukama u Poglavlju 3.

Analiza 1 - Nedostatak definisanja kriterijuma za horizontalne i vertikalne ugovore stvara pravni i institucionalni vakuum koji utiče na efikasnost rada AKK-a

- Članovi 5, 6. i 7. su preostali iz Zakona 2004/36. Međutim, nakon unapređenja zakonodavstva i prakse EU u zemljama u regionu, smatraju se nepotrebnim, jer mnogi od ovih ugovora koji ispunjavaju uslove mogu biti grupno izuzeti bez produženog postupka od strane podnosioca prijave i uprave Autoriteta za konkurenciju.

- Članovi 5. i 6. Zakona br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije regulišu izuzeće horizontalnih i vertikalnih ugovora, koji se dalje regulišu posebnim podzakonskim aktima (administrativna uputstva). Naglasak je na ekonomskoj efikasnosti, sa specifičnim ciljevima i uslovima ugovora.

S obzirom na to da je to dodatno razrađeno u podzakonskim aktima, preporučuje se prvo objašnjenje u ovim odredbama da li su to uslovi koji se moraju ispuniti za svaku vrstu ugovora, ili da li se radi o pitanju koje se razlikuje od slučaja do slučaja.

Ove odredbe delimično prenose odredbe Uredbe Komisije 3301/2010 o primeni člana 101(3) UFEU-a na kategorije vertikalnih ugovora i Smernice Komisije o primeni člana 101(3) UFEU-a u kategorijama horizontalnih ugovora.

Analiza 2 - Nedostatak specifikacije sporazuma o grupnim izuzećima stvara pravni i institucionalni vakuum, koji utiče na efikasnost rada i odlučivanja AKK-a - Član 7A Zakona br. 04/l-226 o izmenama i dopunama Zakona br. 03/l-229 o zaštiti konkurencije reguliše grupna izuzeća. Odredbe o grupnim izuzećima određuju uslove koji moraju biti ispunjeni određenim ugovorima kako bi bili izuzeti od opštih zabrana navedenih u članu 4, stav 1 osnovnog zakona.

Analizirajući sadašnje stanje odredbi iz člana 7A Zakona br. 04/l-226 o izmenama i dopunama Zakona br. 03/l-229 o zaštiti konkurencije, primećuje se da ovaj član treba da odredi koju grupu ugovora treba izuzeti.

Ovaj zaključak je rezultat analize hrvatskog Zakona o zaštiti tržišne konkurencije, u kojem su navedeni konkretni ugovori za grupna izuzeća. Ovi izuzeci su takode regulisani podzakonskim aktima na Kosovu:

- Administrativno uputstvo br. 06/2017 o grupnim izuzećima ugovora o distribuciji i servisiranju motornih vozila;
- Administrativno uputstvo br. 05/2017 o grupnim izuzećima ugovora u sektoru osiguranja;
- Administrativno uputstvo br. 04/2017 o grupnim izuzećima ugovora u sektoru transporta;
- Administrativno uputstvo br. 03/2017 o grupnom izuzeću vertikalnih ugovora između preduzetnika;
- Administrativno uputstvo br. 02/2017 o grupnom izuzeću horizontalnih ugovora između preduzetnika;
- Administrativno uputstvo br. 05/2012 o kriterijumima i uslovima za određivanje sporazuma male vrednosti;
- Ugovori o prenosu tehnologije.

Analiza 3 – Nepravilno definisanje dominantnog položaja i niskog praga, narušavanje slobodnog tržišta nanošenjem štete potrošaču i poslovanju preduzeća

- Članom 10. Zakona o konkurenciji i članom 6. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o konkurenciji utvrđeni su kriterijumi za utvrđivanje dominantnog položaja preduzeća. Prvi kriterijum navodi da preduzeće ima dominantan položaj ako „nije podložno poštenoj konkurenciji na tržištu.”

Pozivajući se na ovu odredbu, preduzeće je dominantno na tržištu kada nije izloženo konkurentskom pritisku na tržištu. Treba napomenuti da dominantan položaj nije nezakonit, ali je zloupotreba dominantnog položaja nezakonita. Sadašnja formulacija znači da svako preduzeće sa dominantnim položajem na tržištu ne podleže slobodnoj konkurenciji, čime se izuzimaju sva preduzeća koja su bila podvrgnuta slobodnoj konkurenciji i koja su stalno izložena pritiscima konkurencije, ali ipak uspevaju održati dominantan položaj na tržištu zbog kvaliteta usluga ili proizvoda koje pružaju.

Relevantna praksa EU i zakonodavstvo EU u vezi sa konkurencijom utvrđuju kriterijume da dominantna kompanija treba da bude predmet konkurencije, ali može da funkcioniše, manje ili više, nezavisno od svojih konkurenata.

Sud pravde EU, u slučaju United Brands 27/76 (1978) i Hoffmann-La Roche 85/76 (1979), potvrđuje: „Dominantan položaj se odnosi na poziciju ekonomske snage koju uživa preduzeće, što omogućava da spreči održavanje efektivne konkurencije na merodavnom tržištu dajući joj moć da se ponaša u značajnoj meri nezavisno od svojih konkurenata, svojih klijenata i na kraju potrošača.”

- Drugi stav člana 10. Zakona br. 03/L-229 utvrđuje prag od 40% tržišnog udela preduzeća kako bi se smatralo da to preduzeće ima dominantan položaj na relevantnom tržištu. Međutim, u članu 6. Zakona br. 04/L-226 ovaj procenat je smanjen sa 40% na 25%. U tom smislu, član 102. UFEU-a uređuje oblike zloupotrebe dominantnog položaja, ali ne definiše tržišni udeo kako bi se procenio dominantan položaj preduzeća. Međutim, na osnovu drugih dokumenata EU i sudske prakse, smatra se da preduzeće ima dominantan položaj na tržištu ako ima 40% učešća na relevantnom tržištu.

- Treći stav člana 10. (dopunjen članom 6.) uređuje dominantan položaj dva ili više preduzeća koja deluju zajedno na tržištu, a ukupni udeo je veći od 40%. Zajednički dominantni položaj ne znači da preduzeća uslovno deluju zajednički na tržištu, ali im njihov položaj omogućava da stvore uslove na tržištu koji mogu oštetiti druge konkurente. Takođe, na nivou EU, tržišni udeo je oko 80%.

Uzimajući u obzir sve zemlje u regionu, procenat dominantnog položaja je 40%. Dok Kosovo važećim zakonom ima procenat dominantnog položaja na nivou od 25%.

Analiza 4 – Dupliranje zakonskih odredbi i nedostatak usklađenosti sa drugim zakonima stvaraju konfuziju, pravnu nesigurnost i nepotrebno ponavljanje donošenja odluka

- U skladu sa članovima 301. i 309. Krivičnog zakonika, kako bi se izbeglo preklapanje nadležnosti u vezi sa izricanjem mera sankcionisanja i imajući u vidu da Krivični zakonik Kosova uređuje neka pitanja koja su takođe uključena u dopune i izmene Zakona o zaštiti konkurencije, član 57a stav 1.

Koncept dokument u oblasti konkurencije

- Pored toga, određene odredbe Zakona o zaštiti konkurencije i njegove izmene i dopune nisu usklađene sa Zakonom br. 05/L-031 o opštem upravnom postupku (ZOUP).

Takve odredbe Zakona o zaštiti konkurencije su: član 8 (2), član 9 (9), član 13 (4), član 21(1), član 33 (2), član 42 (4), član 44(4) (8) i (9), član 46(6), član 59(8), član 60(4), član 62(3) i član 66. U Zakonu o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti konkurencije, utvrđeno je da samo član 4. (član 7A.2) nije u skladu sa ZOUP-om.

Smatra se da ove odredbe nisu usklađene na sledećim osnovama:

- Član 8(2) utvrđuje kriterijume i uslove za određivanje sporazuma male vrednosti podzakonskim aktom, čime se stvara situacija u kojoj se mogu kršiti prava ili interesi strana. Kao rezultat, ovaj član nije usklađen sa članom 4. ZOUP-a - Načelo zakonitosti.
- U članu 9(9), mogućnost za ukidanje dozvoljenih izuzeća, jer su osigurana na osnovu nepotpunih ili netačnih informacija, nije u skladu sa odredbama koje se odnose na poništenje ili ukidanje upravnog akta određenog u ZOUP-u (član 54-57). Autoritet za konkurenciju je dužan da po službenoj dužnosti, u okviru upravnog postupka, razmotri sve činjenice i proceni sve neophodne okolnosti za rešavanje administrativnog pitanja, kako je utvrđeno u članu 86. stav 1. ZOUP-a. U tom smislu, obaveza da se potvrdi da su informacije nepotpune ili netačne pripada Autoritetu, a čin odobravanja koncentracije ne može se poništiti na osnovu toga što organ nije uspeo da pravilno sprovede administrativni pregled.
- Član 13(4) određuje upravljanje podzakonskim aktom u smislu celokupnog obrasca podnošenja zahteva i kriterijuma za određivanje koncentracije, što nije u skladu sa članom 4. ZOUP-a.
- U članu 21(1), slično nalazima iz člana 9(9), netačnost informacija ne može biti osnova za ukidanje ili izmenu odluke o koncentraciji jer je Autoritet, u skladu sa članom 86(1), dužan da ispita sve činjenice i proceni sve neophodne okolnosti za rešavanje upravnog pitanja.
- Član 33(2) kategorički izuzima podnosioca inicijative od toga da bude strana u postupku. Član 14(2) ZOUP-a određuje da se strane smatraju i osobama čija prava ili interesi mogu biti narušeni rezultatom postupka. U praksi mogu postojati slučajevi kada se prava ili interesi podnosioca inicijative mogu odnositi na konkretan postupak.

- Član 42(4) odnosi se na primenu odredbi ZOUP-a kao nenajavljene inspekcije, međutim ZOUP ne predviđa odredbe koje regulišu ovo pitanje.
- Član 44(4) određuje vremenski period od 15 dana za pristup spisima, koji je duži od vremenskog perioda predviđenog u ZOUP-u (član 92) - 5 dana. Takođe, član 44(8) ograničava pristup spisima trećih strana u postupku, što je u suprotnosti sa ZOUP-om, tačnije članovima 9. i 92. Pored toga, član 44(9) negira pravo na pravni lek strani čiji je zahtev za pristup spisima odbijen, dok ZOUP (član 125.) navodi da se ovaj pravni lek može zabraniti kao posebno sredstvo, odvojeno od glavne žalbe, ali ne sme biti zabranjeno u potpunosti (isto se može izvršiti u zaključku upravnog postupka).
- U članu 46(6), slično zaključcima u članu 9(9) i članu 21(1), netačnost informacija ne može biti osnova za poništenje ili ukidanje prethodne odluke jer je Autoritet, u skladu sa članom 86(1) ZOUP-a, dužan da ispita sve činjenice i proceni sve okolnosti potrebne za rešavanje upravnog pitanja.
- Član 59(8) predviđa kaznene mere za preduzeća čak i u slučajevima kada nije bilo negativnih efekata na tržištu. Ovo se smatra nesrazmernim postupkom u skladu sa članom 5. ZOUP-a.
- Članom 60(4) propisano je da su kriterijumi za izuzeće od kaznenih mera, odnosno smanjenje kazni, uređeni podzakonskim aktima, što se smatra da nije u skladu sa članom 4 ZOUP-a.
- Članom 66. propisana je direktna primena direktiva Evropske unije. Time se narušavaju zakonska prava i interesi strana, jer direktive koje treba da budu sprovedbene treba da budu prenesene u zakone Kosova.
- Član 7A(2) Zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti konkurencije određuje upravljanje uslovima grupnih izuzeća podzakonskim aktima, što nije u skladu sa članom 4. ZOUP-a.

Analiza 5 – Nepotpune odredbe stvorile su institucionalni vakuum u ključnim pozicijama koje utiču na funkcionisanje AKK-a

- Zakonom br. 04/L-226, član. 25, stav 4. osnovnog zakona preformuliše se sa sledećim tekstom: Predsednika, zamenika predsednika i članove Kosovske komisije za zaštitu konkurencije predlaže Vlada i imenuje Skupština. Novi stav 5. dodaće se nakon stava 4. člana

25. osnovnog zakona, sa sledećim tekstom: Vlada, šezdeset (60) dana pre završetka mandata članova Komisije, predlaže Skupštini da kandidat bude imenovan ili ponovno imenovan za člana Komisije.

Međutim, ove promene nisu rešile pravni i institucionalni vakuum. Na osnovu dosadašnjeg iskustva Komisije AKK-a, čiji je zakonski mandat istekao, institucionalni vakuum je nastao jer Vlada i Skupština nisu, u zakonskom roku, imenovale novu Komisiju u skladu sa zakonskim odredbama utvrđenim Zakonom. Na osnovu toga, AKK i uprava su stagnirale u svim procedurama donošenja odluka i izgubili su mnoge koristi koje su pružali razni donatori.

Analiza 6 – Zabrana izvršenja odluka AKK-a pokretanjem upravnog postupka prouzrokuje kašnjenja u rešavanju sudskih predmeta, smanjuje ulogu izvršne vlasti Autoriteta, narušava konkurenciju i slobodno tržište.

Član 62. reguliše pravnu odbranu, propisujući da će strana, u roku od 30 dana, imati pravo da pokrene upravni spor pred nadležnim sudom Kosova protiv odluke Autoriteta za konkurenciju. Osnovni zakon predviđa da pokretanje upravnog spora neće sprečiti izvršenje odluke Autoriteta. Međutim, ovo je izmenjeno članom 26, gde pokretanje upravnog spora sprečava izvršenje odluke. (Ovo je izmenjeno dopunama i izmenama Zakona br. 04/L-226).

Sprečavanje izvršenja odluke Autoriteta pokretanjem upravnog spora može rezultirati situacijom u kojoj navodno prouzrokovana šteta na tržištu nastavlja da stvara negativne i štetne posledice na konkurenciju, što dovodi u pitanje izvršnu ulogu Autoriteta.

Shodno tome, to može dovesti do toga da sud produži rešavanje predmeta, kao i do nastanka negativnih efekata na tržištu koja krše načela slobodne konkurencije.

Analiza 7 – Prisustvo nepotrebnih odredbi stvara dvosmislenost u pogledu institucionalnih nadležnosti.

Što se tiče nadležnosti u pogledu državne pomoći, one su već prenesene u nadležnosti Ministarstva finansija na osnovu posebnog zakona. Stoga, da bi se izbegla konfuzija u pogledu institucionalne nadležnosti, pitanje državne pomoći treba rešavati ili odgovarajućim izmenama važećeg zakona, ili novim zakonom o zaštiti konkurencije.

Analiza 8 – Netačna terminologija stvara konfuziju i pravnu nesigurnost

Zakon koji je trenutno na snazi uključuje članove koji su terminološki problematični i dosledno dovode do konfuzije u tumačenju. Pored toga, prevod na engleski jezik nije dosledan, i nije u skladu sa odobrenom terminologijom EU o konkurenciji. Što se tiče prevedenih pojmova, nije jasno na koje se pravne propise u oblasti konkurencije na nivou EU oni odnose.

Analiza 9 – Nedostatak definicija ključnih pojmova stvara konfuziju i pravnu nesigurnost

Član 3. Zakona o zaštiti konkurencije u vezi sa definicijama, i član 2. izmenjenog Zakona o zaštiti konkurencije ne sadrže definiciju pojma „preduzeće“ kako je definisano zakonodavstvom EU o konkurenciji.

-Sudska praksa Suda pravde EU definisala je pojam „preduzeće“. Pored toga, član 106. stav 1. i stav 2. UFEU-a definišu javna preduzeća i preduzeća kojima je povereno obavljanje usluga od opšteg ekonomskog interesa. Ove dve definicije nedostaju u članu 3. Zakona o zaštiti konkurencije.

- Ne postoji definicija preduzeća koje kontroliše drugo preduzeće, što je važno, kako u kontekstu kontrole spajanja, tako i u proceni sporazuma. Preduzeće koje kontroliše drugo preduzeće obično se definiše kao preduzeće u kojem potonje, direktno ili indirektno, ima više od polovine deoničkog kapitala ili polu-deonica, ili može ostvariti više od polovine glasačkih prava, ili ima pravo da imenuje više od polovine članova upravnog odbora, nadzornog odbora ili sličnog upravnog ili upravljačkog tela, ili na drugi način vrši odlučujući uticaj na pravo upravljanja ekonomskom delatnošću preduzeća.

-Takode, definicija „relevantno tržište“, koja je ključna u slučajevima prava konkurencije, trebala bi biti bolje usklađena sa relevantnim zakonodavstvom EU - Obaveštenje Komisije o definisanju relevantnog tržišta u svrhu prava konkurencije Zajednice.

Analiza 10 – Nepotpuno prenošenje pravnih tekovina EU stvara pravni i institucionalni vakuum koji negativno utiče na rad i donošenje odluka AKK-a

Član 4. Zakona o zaštiti konkurencije odgovara članu 101, stav 1. UFEU-a. Međutim, ne postoji tačna referenca iz člana 101. stav 3. UFEU-a.

Član 101, stav 3) UFEU-a određuje četiri glavna uslova koja moraju biti ispunjena kako bi se sporazumom izbegla primena stava 1. o zabranjenim sporazumima. Ovi uslovi uključuju: sporazum u pitanju doprinosi poboljšanju proizvodnje ili distribucije robe ili promovisanju tehničkog ili ekonomskog napretka, istovremeno omogućavajući potrošačima pravedan udeo rezultirajuće koristi i sporazum ne nameće dotičnim preduzećima ograničenja koja nisu neophodna za postizanje ovih ciljeva i takvim preduzećima ne daje mogućnost eliminisanja konkurencije u pogledu značajnog dela dotičnih proizvoda.

Analiza 11 – Nedostatak kriterijuma stvara pravni vakuum

Član 8. Zakona br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije reguliše sporazume male vrednosti (sporazume manjeg značaja). Iako definiše sporazume male vrednosti, postoji identifikovani jaz i to se odnosi na nedostatak odredbi koje naglašavaju da ovi sporazumi ne bi smeli da sadrže značajna ograničenja konkurencije koja, uprkos neznatnom tržišnom udelu strana u sporazumu, mogu dovesti do ograničenja konkurencije.

Analiza 12 – Ograničene nadležnosti umanjuju ulogu AKK-a

Članom 23. Zakona o zaštiti konkurencije definisana je nadležnost AKK-a da daje stručna mišljenja o usklađenosti zakonodavstva sa pravilima konkurencije. Stoga, u cilju daljeg jačanja ove važne uloge zastupanja politike konkurencije, bilo bi korisno revidirati zakon tako da AKK može, na svoju inicijativu ili na zahtev, dati mišljenje o nacrtu zakona ili predloga drugih zakona i propisa.

Analiza 13 – Nepotpune odredbe stvaraju pravne nedostatke i pravnu nesigurnost

Članom 54. Zakona o zaštiti konkurencije definisane su odluke koje donosi AKK. Međutim, ne postoji odluka o zabranjenim sporazumima i izricanju novčane kazne za kršenje člana 4. Zakona o zaštiti konkurencije. Ovakva situacija stvara nedostatak u zakonu, jer zabranjeni sporazumi, posebno zabranjeni horizontalni sporazumi između konkurenata koji regulišu cene ili berze (karteli) predstavljaju značajna ograničenja konkurencije za koja se mogu nametnuti najveće novčane kazne.

Analiza 14 – Visok procenat novčanih kazni za manja kršenja otežava rad preduzeća, stvara dvosmislenost i krši pravne tekovine EU

Članom 57. Zakona o zaštiti konkurencije propisane su novčane kazne za manja kršenja Zakona o zaštiti konkurencije do 2% ukupnog prometa preduzeća. Međutim, uzimajući u obzir činjenicu da većina propisa EU obično izriče novčane kazne za manja kršenja do 1% ukupnog prometa preduzeća, 2% se smatra veoma visokim procentom.

Analiza 15 – Nejasne odredbe stvaraju dvosmislenost u pogledu institucionalnih nadležnosti.

Članom 57a Zakona koji dopunjuje i menja Zakon o zaštiti konkurencije predviđene su novčane kazne za odgovorne osobe u preduzećima, što je uobičajena praksa u nekim državama članicama EU, ali stav 2. predviđa i novčanu kaznu za osobu koja je odgovorna za državno telo. Ova odredba nije jasna jer može podrazumevati bilo koje državno telo, kao što su ministarstva ili čak univerziteti.

Analiza 16 – Kao posledica delimičnog prenošenja pravnih tekovina, pravni okvir ostaje manjkav

Članom 66. Zakona o zaštiti konkurencije propisano je da bi primena zakona trebala biti u skladu sa direktivama EU o konkurenciji. Ovaj član treba izmeniti i uključiti u zakonodavstvo EU u širem smislu, što će uključivati ne samo direktive, već i propise, obaveštenja Komisije i smernice. Pored toga, na osnovu SSP-a, bilo bi korisno dodati reference za ispunjavanje kriterijuma zakonodavstva o konkurenciji EU za primenu zakona od strane AKK-a, posebno u slučajevima pravnih nedostataka ili nesigurnosti.

Analiza 17 – Zakoni koji su u suprotnosti sa pravnim okvirom u oblasti konkurencije utiču na remećenje tržišta

Na osnovu dosadašnjeg iskustva, imali smo slučajeve u kojima različite institucije Republike Kosovo nisu podnele zahteve organima u vezi sa procenom zakona, propisa i drugih podzakonskih akata koji bi mogli značajno da utiču na tržišnu konkurenciju. Shodno tome, u pravnom sistemu Kosova, mogu postojati kontradikcije između zakona u kojima se predviđaju pitanja konkurencije. Autoritet, iz razloga od opšteg interesa, procenjuje, posebno, prepreke koje mogu uticati na narušavanje konkurencije na tržištu.

3.4 Zainteresovane strane

U daljem tekstu identifikovane su zainteresovane strane u oblasti konkurencije i međusobne povezanosti između zainteresovanih strana, analizirana je međusobna povezanost zainteresovanih strana i analizirani su uzroci i efekti koji proizlaze iz glavnog problem.

Tabela 7: Pregled zainteresovanih strana na osnovu definicije problema

Naziv zainteresovane strane	Uzrok(uzroci) kojima je zainteresovana strana izložena	Efekat(efekti) kojima je zainteresovana strana izložena	Način na koji je zainteresovana strana povezana sa ovim uzrokom (uzrocima) ili efektom (efektima)
Preduzetnici	Uzrocima 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8	Efektima 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8	Direktno
Advokati	Uzrocima 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8	Efektima 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8	Direktno
Udruženja preduzeća	Uzrocima 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8	Efektima 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8	Direktno
Udruženje potrošača	Uzrocima 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8	Efektima 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8	Direktno
Privredna komora	Uzrocima 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8	Efektima 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8	Direktno

Jedna od glavnih funkcija Autoriteta za konkurenciju, je da kroz politiku konkurencije, između ostalog, služi i kao instrument ili platforma za pravilno razumevanje i primenu Zakona o zaštiti konkurencije uključivanjem strana od interesa (privatnih i javnih) u skladu sa pravilima konkurencije na slobodnom tržištu. Dakle, Autoritet za konkurenciju se obaveza da uspostavi međusobnu komunikaciju sa javnošću i poslovnom zajednicom, identifikuje tokom rada i iskustva, kao glavna strana, preduzetnike, advokate, poslovna udruženja, udruženja potrošača i privredne komore. Kao važan deo ove platforme, i dalje ostaju javne institucije i međunarodne partnerske organizacije vezane za primenu Zakona o zaštiti konkurencije. Imajući to u vidu, Autoritet je, i biće otvoren za plodnu saradnju i interakciju sa svim zainteresovanim stranama za realizaciju slobodne, efikasne i poštene konkurencije na tržištu Republike Kosovo.

POGLAVLJE 2: CILJEVI

Osnovna svrha predložene politike je poboljšanje pravnog okvira u oblasti konkurencije kao preduslova za funkcionisanje slobodnog tržišta i zaštitu konkurencije. Cilj poboljšanja pravnog okvira je postizanje veće usklađenosti sa standardima i praksama Evropske unije. Ova politika doprinosi ispunjavanju prioriteta ekonomskih i institucionalnih reformi koje proizlaze iz strateških dokumenata, odnosno: *Nacionalne strategije razvoja (2016-2021)*, *Agende evropskih reformi (2016)* i *Nacionalnog programa za sprovođenje SSP-a (2018-2022)*.

Odnos sa relevantnim dokumentima:

Nacionalna strategija razvoja zasniva se na načelu razvoja ekonomije Kosova čiju osnovu predstavljaju privatni sektor i konkurentnost.²⁹ Međutim, vladavina prava, pravna sigurnost i povećana institucionalna efikasnost su preduslov za ekonomsko blagostanje, zaštitu konkurencije i stvaranje odgovarajućeg poslovnog okruženja.³⁰ Konkurentnost i investiciona klima su osnova Agende za evropsku reformu koja ima za cilj poboljšanje poslovnog okruženja kroz približavanje nacionalnog zakonodavstva normama i pravilima EU, poboljšanje kapaciteta tela za zaštitu konkurencije i državne pomoći i sprovođenje njihovog mandata.³¹ Takođe, u

²⁹ Vlada Republike Kosova, Nacionalna strategija razvoja 2016-2021 (Priština, januar 2016) str. 6, dostupno na: http://www.kryeministri-ks.net/repository/docs/Strategjia_Kombetare_per_Zhvillim_2016-2021_Shqip.pdf

³⁰ Ibid. str. 7

³¹ Vlada Republike Kosova, Dijalog Kosova na visokom nivou - EU za ključne prioritete – Agenda evropskih reformi (AER) (Priština, novembar 2016.), str. 8 [videti takođe tabelu sa merama i pokazateljima koji se odnose na Prioritet 2.2 Poboljšanje poslovnog okruženja, str. 17], dostupno na: <http://www.mci-ks.net/repository/docs/erafinalsq.pdf>

Koncept dokument u oblasti konkurencije

Nacionalnom planu za sprovođenje SSP-a 2017-2021, tačnije u Poglavlju 8 - Politike konkurencije, približavanje nacionalnog zakonodavstva pravnim tekovinama EU i uspostavljanje mehanizama za praćenje tržišta su srednjoročni ciljevi koji doprinose ispunjenju članova 74. i 75. SSP-a.³²

Strateški cilj

Tabela 8: Relevantni ciljevi Vlade

Relevantni cilj ³³	Naziv relevantnog planskog dokumenta (izvor)
Strateški – Strateški cilj je da se zaštiti i podstakne slobodna konkurencija kao sredstvo za promovisanje ekonomske efikasnosti i povećanje blagostanja potrošača.	NSR; AER; NPSSSP
Specifičan – Do decembra 2020. zakonska infrastruktura koja reguliše oblast konkurencije je potpuna, jasna i napredna u odnosu na standarde EU.	AER; NPSSSP
Specifičan – Do 2021. godine, Autoritet za konkurenciju Kosova i sudovi imaju potrebne kapacitete za efikasno i efektivno izvršavanje dužnosti i odgovornosti koje proizlaze iz pravnog okvira za zaštitu konkurencije.	NSR; AER; NPSSSP
Specifičan – Do 2023. godine, nivo svesti ekonomskih operatera i drugih zainteresovanih	Prema ovom koncept dokumentu

³² Vlada Republike Kosova, Nacionalni program za sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju 2017-2021 (Priština, mart 2017.), str. 143 [videti takođe: Zakonodavne mere, Mera 3.9, str. 356 i Mere za sprovođenje, Mera 3.9, str. 441], dostupno na: <http://www.mci-ks.net/repository/docs/pkzmsa20172021shq.pdf>

³³ Videti: Poglavlje 6.1: *Planovi za sprovođenje različitih opcija* na osnovu ovog koncept dokumenta

strana o pravilima konkurencije je veći.	
--	--

POGLAVLJE 3: OPCIJE

Radna grupa za izradu koncept dokumenta u oblasti konkurencije razmotrila je tri glavne opcije za rešavanje glavnog problema. Dve od razmatranih opcija, odnosno prva opcija „Bez promene“ i treća opcija „Obuka i izgradnja kapaciteta AKK-a“ smatrane su kao nedovoljne za rešavanje problema identifikovanog u ovom koncept dokumentu. Jedina opcija koja se bavi glavnim problemom je druga opcija „Izrada novog zakona o zaštiti konkurencije“. Što se tiče poređenja Kosova sa zemljama regiona i zemljama Evropske unije u oblasti konkurencije, postoje razlike koje se uglavnom odnose na stepen približavanja zakonodavstvu EU. Međutim, jedna od glavnih tačaka za koju se može primetiti značajna razlika odnosi se na prag određivanja dominantnog položaja. Sa Zakonom br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije dominantan položaj je bio 40%, dok je sa Zakonom br. 04/L-226 o izmenama i dopunama Zakona br. 03/L-229 ovaj prag postavljen na 25%. Pozivajući se na regionalna iskustva koja uključuju zemlje kao što su Makedonija, Albanija, Hrvatska i Crna Gora, kao i sudska praksa na nivou Evropske unije, dominantan položaj je na 40%. Radna grupa je pažljivo analizirala ovu praksu u zemljama regiona, kao i upućivanje na zakonodavstvo EU kako bi se ovo pitanje uključilo u analizu koncept dokumenta, pružajući relevantne preporuke, ali uvek prilagođavajući se potrebama i okolnostima tržišta Republike Kosovo.

3.1 Opcija 1 – Bez promene

Opcija „bez promene“ bi zadržala status quo, a postojeći problem „*Poteškoće u funkcionisanju slobodnog tržišta i zaštiti konkurencije*“ bi nastavio da proizvodi efekte uzroka koji su identifikovani u ovom koncept dokumentu. Shodno tome, nastaviće se pravni i institucionalni vakuum koji bi uticao na donošenje odluka o radu AKK-a, sprečavajući efikasan rad ove institucije. Takođe nastaviće se konfuzija, pravna nesigurnost i dupliranje donošenja odluka. Ovaj status quo bi doveo do institucionalnog vakuuma na pozicijama koje utiču na normalno funkcionisanje AKK-a. Još jedan neželjeni efekat bio bi produžavanje sudskih predmeta u slučajevima smanjenja izvršne uloge AKK-a i stvaranje dvosmislenosti u pogledu institucionalnih nadležnosti. Kao rezultat, svi efekti bi uticali na konkurenciju i doveli do poremećaja slobodnog tržišta koji bi ugrozili potrošače i rad preduzeća.

3.2 Opcija 2 – Izrada novog Zakona o zaštiti konkurencije

Problem koji je identifikovan u ovom koncept dokumentu „*Poteškoće u funkcionisanju slobodnog tržišta i zaštiti konkurencije*“ uglavnom se odnosi na sadašnju pravnu osnovu. Shodno tome, svako poboljšanje u sprovođenju i izvršenju relevantnih zakonskih odredbi proizvelo bi rešenja za identifikovani problem. Stoga, ovu opciju preporučuje radna grupa za koncept dokument. Ova opcija ima za cilj postizanje promene postojećih politika. Novi zakon o zaštiti konkurencije iz analize ovog koncept dokumenta trebalo bi da uzme u obzir preporuke, kao što sledi:

1. izuzeća od zabranjenih grupnih sporazuma trebalo bi posebno regulisati podzakonskim aktima koji bi bili navedeni u članu o izuzeću zabranjenih sporazuma, kao što su izuzeće horizontalnih sporazuma, izuzeće vertikalnih sporazuma, izuzeće ugovora o osiguranju, izuzeće sporazuma o prenosu tehnologije itd. Izbrisati članove 5, 6. i 7. i ubaciti ih u član koji se odnosi na dopuštanje grupnih izuzeća navodeći podzakonske akte koji bi regulisali uslove koje moraju ispunjavati sporazumi i one koje ne bi trebali ispunjavati da bi bili uključeni u grupno izuzeće. Važno je naglasiti da je ova zakonska reorganizacija prisutna i u evropskim direktivama i u većini država koje su u fazi tranzicije.
2. Ne postoji definicija posebnih sporazuma za grupna izuzeća koja bi trebala biti regulisana zakonom, a ne podzakonskim aktima, jer mogu rezultirati nepotrebnim procedurama, što utiče na efikasnost donošenja odluka od strane Autoriteta. Stoga, preporučujemo da opcija definisana u ovom koncept dokumentu podrazumeva određivanje grupnih sporazuma.
3. Procenat dominantnog položaja na relevantnom tržištu treba da se promeni sa dvadeset pet (25%) na četrdeset (40%) procenata.
 - a. Preporučuje se da se stav 1.1 člana 10. koji definiše kriterijume za određivanje dominantnog položaja promeni na osnovu sudske prakse EU.
 - b. Razjasniti kolektivni dominantni položaj dva ili više preduzeća i povećati prag dominantnog položaja dva ili više preduzeća na relevantnom tržištu sa 40% na 50%-60%. Na nivou EU, tržišni udeo je 80%.

4. Član 57a, stav 1. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti konkurencije treba izbrisati jer se radi o ponavljanju kazne s obzirom da su takve kazne predviđene Krivičnim zakonikom Republike Kosovo, članom 301.

Kako bi se osigurala usklađenost sa ZOUP-om, predviđene su sledeće promene:

- a. Član 8. će odrediti kriterijume i uslove za određivanje sporazuma male vrednosti u opštim terminima. Isto se može objasniti podzakonskim aktom.
- b. U članu 9(9), izraz „nepotpune ili netačne informacije“, kao osnova za otkazivanje, promenu ili postavljanje uslova u vezi sa dozvoljenom koncentracijom, biće izbrisan.
- c. U članu 13(4), način i ukupni sadržaj zahteva kao i ukupni kriterijum za određivanje koncentracije biće određeni zakonom. Oni se zatim mogu detaljno opisati podzakonskim aktom koji bi trebao biti u skladu sa gore navedenim opštim pravnim standardima.
- d. U članu 21(1) izraz „netačne informacije“, kao osnova za ukidanje ili izmenu odluke o koncentraciji, biće izbrisan iz Zakona.
- e. U članu 33(2), na kraju rečenice dodaće se izraz „osim ako ishod postupka ne krši njegova/njena prava ili interese“.
- f. Član 42(4) se briše.
- g. U članu 44(4), rok za garantovanje pristupa dokumentaciji od strane Autoriteta biće smanjen sa 15 na 5 dana. Član 44(8) se briše. Član 44(9) će biti izmenjen tako što će biti navedeno da „nije dopuštena posebna žalba, ali se na takav zaključak može uložiti žalba zajedno sa tužbom za pokretanje upravnog spora oko glavne odluke u konkretnom predmetu“.
- h. U članu 46(6), izraz „netačne informacije“, kao osnova za ponovno pokretanje postupka, biće izbrisan.
- i. Član 59(8) se briše.
- j. Član 60 (4) predviđa, uopšteno, kriterijume za izuzeće od kažnjavanja i mere za smanjenje kazni. One se zatim mogu detaljno opisati podzakonskim aktom.
- k. Član 66 se briše.

1. Član 7A(2) će odrediti opšte uslove za određivanje grupnih izuzeća. Oni mogu biti detaljno opisani podzakonskim aktom..

Autoritet ocenjuje da li su rokovi predviđeni u članu 20(8), članu 33(4), članu 35(5), članu 43(1) i članu 43(4) Zakona o zaštiti konkurencije i članu 10. o izmenama i dopunama Zakona u skladu sa načelom delotvornosti ZOUP-a - Član 10(2) „2. Javno telo će upravni postupak pokrenuti što je pre moguće i uz najmanje troškove za njega i za stranu, ne dovodeći u pitanje ono što je neophodno za legitiman i odgovarajući ishod upravnog postupka.”

5. Preporučujemo da novi Zakon jasno odredi da predsednik i članovi sadašnje Komisije obavljaju svoje dužnosti do imenovanja novih članova.
 - a. Ili, u članu 25, dodati stav o nastavku rada poverenika do imenovanja novih članova. Ako je mandat člana Komisije završen i imenovanje novog člana nije završeno, stari član ostaje na dužnosti do njegove/njene zamene. Ova praksa se primenjuje i u zemljama regiona.
6. Na osnovu analize člana 62, smatramo da odluka Autoriteta treba da ostane na snazi i da se izvrši čak i ako je pokrenut upravni spor, dok odluka suda ne dokaže suprotno.
 - a. Član 62. stav 4. ostaje na snazi kao u osnovnom Zakonu o zaštiti konkurencije br. 03/L-229 i to: Pokretanje upravnog spora ne zaustavlja izvršenje odluke Komisije - Autoriteta. S druge strane, član 26. o izmenama i dopunama Zakona, stav 4, treba preformulisati kao u osnovnom zakonu. Član 63. stav 2. takođe treba izmeniti;
 - b. Ako se odluči da su odluke Autoriteta izvršne čak i ako je pokrenut upravni spor, zakon treba da sadrži adekvatne kompenzacione mere za oštećenu stranu u slučajevima kada sud odluči u korist žalioca;
 - c. Napomena: Na osnovu analize konkurentnosti, razmotriti alternative zemalja u regionu.
7. Izbrisati član 24. Zakona o zaštiti konkurencije, odnosno odeljak o državnoj pomoći, kao i bilo koji odeljak u kojem je državna pomoć regulisana.
8. Važeći zakon uključuje članove koji su u suprotnosti sa terminologijom i posledično dovode do zabune u tumačenju, tako da preporučujemo da se zamene sledeći izrazi:
 - a. Izraz „temporary measure“ treba promeniti u „interim measures“,

- b. Izraz „group exemptions“ treba promeniti u „block exemption“
 - c. Izraz „development procedures“ nije jasan, ali je očigledno povezan sa procedurama i istragama koje sprovodi Autoritet.
 - d. Izraz „punitive measures“ treba promeniti u „fines“ jer se izraz „punitive“ više odnosi na krivične sankcije.
 - e. Izraz „legal defence“ u Zakonu o konkurenciji treba definisati kao „court review“.
 - f. Izraz „ekonomska aktivnost“ treba da se definiše: to je proizvodna, komercijalna, finansijska ili profesionalna aktivnost povezana sa kupovinom i prodajom robe i/ili pružanjem ili dobijanjem usluga.
 - g. U stavu 1.1, izraz „nerealna“ treba zameniti izrazom „nepravedna cena“ kako bi bio u skladu sa članom 102. UFEU-a. Nije jasno šta je nerealna cena.
 - h. U stavu 1.4. nedostaje konačni deo odredbe kao što je u članu 102. UFEU-a: „Dodatne obaveze koje, po svojoj prirodi ili u skladu sa trgovačkom praksom, nemaju nikakve veze sa predmetom takvih ugovora.“
 - i. Dodati posebnu definiciju koja definiše značenje pojma „preduzeće/preduzetnik“. Preporučuje se sledeća definicija: „Preduzetnik“ - znači svako fizičko ili pravno lice, bilo privatno ili javno, koje obavlja ekonomsku aktivnost. Organi centralne i lokalne uprave kao i javni subjekti ili institucije smatraju se preduzetnicima koji obavljaju ekonomsku aktivnost. Član 13. Zakona o zaštiti konkurencije definiše koncentracije. Većinom je ovaj odeljak usklađen sa pravnim tekovinama EU (Uredba o spajanju), ali u prvom stavu treba se odnositi na promenu kontrole na održivoj osnovi, a ne samo na kontrolu.
 - j. Stav 1.2 i stav 2. odnose se na uticaj na dominantan položaj, ali nije jasno da li to uključuje odlučujući uticaj jednog ili više preduzeća koja su deo definicije koncentracije u okviru prava EU.
9. Definirati ključne izraze u skladu sa zakonodavstvom EU. Izraz „preduzeće“ treba da bude definisan u skladu sa sudskom praksom EU, takođe treba dodati termin za javna preduzeća, preduzeća koja su zadužena za pružanje usluga od opšteg ekonomskog interesa i preduzeća koja kontroliše drugo preduzeće. Takođe, izraz „relevantno tržište“

treba definisati u okviru EU obaveštenja koja definišu relevantno tržište proizvoda kao: „tržište koje obuhvata sve one proizvode i/ili usluge koje se smatraju zamenljivim ili zamenljivim od strane potrošača zbog karakteristike proizvoda, njihove cene i njihove namene” i relevantno geografsko tržište kao „tržište koje obuhvata područje u kojem su predmetni preduzetnici uključeni u ponudu i potražnju proizvoda ili usluga u kojima su uslovi konkurencije dovoljno homogeni i mogu se razlikovati od susednih područja jer se uslovi konkurencije značajno razlikuju u tim područjima“.

10. Član 4. Zakona treba da bude u skladu sa članom 101. UFEU-a. Mada su neki od elemenata člana 101. inkorporisani u član 4. i dalje odredbe o sporazumima o zaštiti konkurencije. Međutim, da bi ova odredba bila u potpunosti u skladu sa članom 101. UFEU-a i zbog jasnoće ove odredbe, predlaže se da se doda još jedan stav koji odgovara članu 101. (stav 3) UFEU-a.
11. Prema Obaveštenju EU o sporazumima manjeg značaja koji ne ograničavaju konkurenciju na osnovu člana 101. UFEU-a (obaveštenja De Minimis), takvi bi se sporazumi trebali smatrati zabranjenim sporazumima. Stav 13. De Minimis obaveštenja navodi da Komisija neće primeniti sigurnu luku stvorenu tim tržišnim pragom za sporazume koji sadrže bilo koje od ograničenja koja su navedena kao stroga ograničenja i koja Komisija smatra uopštenim ograničenjem od objekta. Budući da je ovo veoma važna tačka za de minimis sporazume, bilo bi korisno da ova odredba bude jasna u Zakonu iako je regulisana podzakonskim aktima.
12. U cilju dodatnog jačanja ove važne uloge zastupanja konkurencije, bilo bi korisno da se stavu 1. članu 23. doda da AKK, bilo na sopstvenu inicijativu ili na zahtev, može izdati mišljenja o nacrtima zakona ili drugim zakonskim i regulativnim predlozima.
13. Član 54. Zakona ne predviđa odluku o zabranjenim sporazumima i izricanje novčane kazne za povredu člana 4. Zakona o zaštiti konkurencije. Ovo predstavlja prazninu u zakonu, jer se za zabranjene sporazume, konkretno, zabranjene horizontalne sporazume između konkurenata koji regulišu cene ili berze (kartele), a koji predstavljaju značajna ograničenja konkurencije, mogu izreći veće novčane kazne. Takve visoke novčane kazne za zabranjene sporazume predviđene su u članu 56. stav 1.1 Zakona o konkurenciji.

14. Član 57. treba promeniti. Novčana kazna od 2% se smatra veoma visokom s obzirom na to da kazne za manje prekršaje koje najčešće nameće većina zemalja EU iznose 1% ukupnog prometa kompanije.
15. Član 24. Zakona 04/L-226 dopunjuje član 57. osnovnog zakona u vezi sa kaznenim merama za manje povrede, predviđajući mere i za državne organe. Međutim, odredba je nejasna. Državni organi su podložni pravilima konkurencije samo ako učestvuju na tržištu, a i tada će pravna lica biti kažnjena a ne odgovorne osobe. Ako se ova odredba odnosi na preduzeća u državnom vlasništvu, to će biti obuhvaćeno stavom 1. ovog člana. Pored toga, udruženja kao što su profesionalna udruženja (privredne komore, sportska udruženja, itd.) mogu biti predmet pravila konkurencije i novčane kazne za kršenje Zakona o zaštiti konkurencije ako se oni smatraju preduzetnicima. Na primer, definicija zabranjenih sporazuma u zakonodavstvu EU o zaštiti konkurencije i član 4. Zakona o zaštiti konkurencije na Kosovu obuhvataju odluke udruženja preduzeća.
16. Član 66. treba izmeniti i uključiti zakonodavstvo EU u širem smislu, uključujući ne samo direktive, već i odredbe, obaveštenja i smernice komisije. Dodatno, na osnovu SSP-a, bilo bi korisno dodati preporuke za primenu propisa EU o zaštiti konkurencije od strane AKK-a, posebno u slučaju pravnih praznina ili nesigurnosti. U Zakonu o zaštiti konkurencije ne postoji član koji reguliše zahteve za naknadu štete zbog kršenja Zakona o zaštiti konkurencije. S obzirom da postoji Direktiva EU 2014/104 o štetama, bilo bi korisno imati poseban član u Zakonu o zaštiti konkurencije u kojem se navodi da oštećene strane mogu podneti zahteve za naknadu štete prouzrokovane kršenjem Zakona o zaštiti konkurencije odlukom Autoriteta za konkurenciju. Ovaj član će takođe naznačiti koji su sudovi nadležni (obično privredni sudovi). Član 69a. hrvatskog Zakona o zaštiti konkurencije može poslužiti kao referenca, iako postoji i poseban zakon o zahtevima za naknadu štete zbog kršenja zakona o zaštiti konkurencije u Hrvatskoj.
17. Novi stav treba dodati članu 28. kako bi se predvidelo pravo AKK-a da pruža evaluacije i preporuke centralnoj i lokalnoj upravi i drugim javnim institucijama, trgovinskim udruženjima, sindikatima, udruženjima potrošača, privrednim komorama i industriji o pitanjima vezanim za zaštitu konkurencije;

U članu 61. Zakona 03/L-229 predloženo je da se dodaju tri (3) nova stava:

Stav 4 : „Vlasti centralne i lokalne uprave, agencije i druge regulatorne institucije dužne su, dok obavljaju dužnosti regulisanja ekonomske aktivnosti na teritoriji Republike Kosovo, primeniti odredbe ovog zakona i osigurati pravičnu i efikasnu zaštitu konkurencije.“

Stav 5: „Autoritet, iz razloga od opšteg interesa, procenjuje, posebno, regulatorne prepreke konkurencije uključene u ekonomske i administrativne propise. U tim slučajevima, Autoritet daje relevantne preporuke.“

Stav 6: „Autoritet, radi primene ovog zakona u regulisanim sektorima, sarađuje sa drugim regulatornim organima i institucijama.“

Novi stav treba dodati članu 35. Kako sledi:

„Autoritet može, na svoju inicijativu, na zahtev i po službenoj dužnosti, izdati preporuke centralnim i lokalnim organima javne uprave i javnim pravnim licima u cilju vraćanja slobodne i efektivne konkurencije na tržište.“

3.3 Opcija 3 - Izgradnja profesionalnih kapaciteta AKK-a

Treća opcija (3) izgradnja profesionalnih kapaciteta AKK-a kao način za rešavanje problema bez upotrebe zakonodavstva je prilika koja se može brzo sprovesti, jer nisu potrebne zakonske izmene. Međutim, ova opcija bi samo donekle rešila efekte i uzroke koji su doveli do glavnog problema analiziranog u ovom koncept dokumentu. Budući da su identifikovani problemi u velikoj meri povezani sa trenutnom pravnom osnovom, došli smo do zaključka da treća opcija ne može u potpunosti rešiti identifikovani glavni problem.

POGLAVLJE 4: IDENTIFIKACIJA I BUDUĆA PROCENA UTICAJA

Procena ekonomskog uticaja

Tržišta koja se odlikuju većom konkurencijom, sa više učesnika na tržištu i više rivalstva, podstiču bolje tržišne rezultate. Ovi rezultati uključuju niže cene i bolji pristup uslugama i proizvodima za potrošače. Sa druge strane, konkurentno tržište mora obezbediti konkurentnu

proizvodnju koja je konkurentna na međunarodnom tržištu, što rezultira povećanim izvozom, mogućnostima zapošljavanja i ekonomskim rastom.

Što se tiče predloženih poboljšanja u okviru preporučene opcije, opšti cilj je jačanje konkurencije na Kosovu. Većina predloženih mera je pravno-administrativne prirode, čiji je uticaj na kosovsku ekonomiju površan i indirektan. Među najuticajnijim merama mogu se izdvojiti:

- **Povećanje praga sa 25% na 40% što određuje dominantan položaj za pojedinačna preduzeća.**

U 2017. godini, AKK je objavio izveštaj o strukturi tržišta u Republici Kosovo. Ovo istraživanje je obuhvatilo oko 14 tržišta sa oko 25 sektora. Prema podacima prikazanim u izveštaju, u proseku 4,5% preduzeća ima dominantan položaj na tržištima na kojima posluje. To uključuje prirodne monopole kao što su: prenos, snabdevanje i distribucija, kao i sektori snabdevanja pijaćom vodom.

Prema drugoj opciji za poboljšanje pravnog okvira kroz izradu novog zakona, prag za utvrđivanje dominantnog položaja će se povećati sa 25% na 40%. Kao rezultat ovog predloga, procenjuje se da će oko 1,5% preduzeća biti izuzeto od potražnje za dominantnim položajem, dok će 3% uključujući prirodne monopole biti u dominantnom položaju prema novom pragu. Na 13 tržišta analiziranih od strane AKK-a, ukupno 20 preduzeća će biti izuzeto od potražnje za dominantnim položajem.

Uticaj povećanog praga za utvrđivanje dominantnog položaja imaće neutralan uticaj na poslovanje. I kod opcije bez promene, kao i u opciji za promene u sprovođenju i izvršenju, preduzeća se neće suočiti sa opterećenjem do pokretanja postupka na osnovu nalaza zloupotrebe dominantnog položaja.

- **Odobranje prava AKK-u na pokretanje inicijative ili čak davanje stručnih mišljenja o nacrtima normativnih akata.**

Prema podacima iz 2017. godine, AKK je izdao 5 stručnih mišljenja o slučajevima koji su u suprotnosti sa Zakonom o zaštiti konkurencije. Stručna mišljenja se daju na zahteve i

inicijative različitih subjekata. Međutim, zahtevi za stručno mišljenje nisu uvek dolazili od državnih institucija Kosova, dok prema sadašnjem pravnom okviru AKK nema pravo da sprovodi radnje za izdavanje stručnog mišljenja.

Osim toga, zbog preklapanja između različitih zakona koji regulišu pitanja konkurencije, iako stručna mišljenja nisu obavezna, jasno ukazuju na postojanje neslaganja sa važećim pravilima utvrđenim Zakonom o zaštiti konkurencije. Zbog toga, stanje stvari koje su predmet stručnih mišljenja ostaje nepromenjeno, što i dalje predstavlja prepreku za postizanje ciljeva konkurencije za tržišta sa boljim rezultatima kao što su cene, troškovi i usluge i proizvodi bliski potrošačima.

U okviru ove opcije, AKK može dati preporuke u procesu izrade zakona ili drugih podzakonskih akata. Ove preporuke će biti date u svim slučajevima kada se utvrdi da je slobodna i efikasna konkurencija na tržištu ugrožena.

Dole navedene procene odnose se na sve predstavljene opcije

Tabela 9: Najznačajniji uticaji identifikovani u kategoriji uticaja

Kategorije uticaja	Identifikovani relevantni uticaji
Ekonomski uticaji	Imaće uticaj na slobodno tržište i konkurenciju.
Socijalni uticaji	Nema direktnog uticaja na društvo.
Ekološki uticaji	Nema uticaja na životnu sredinu.
Uticaji na osnovna prava	Nema uticaja na osnovna prava.
Uticaji na rodnu ravnopravnost	Nema uticaja na rodnu ravnopravnost.
Uticaji na društvenu jednakost	Nema uticaja na društvenu jednakost.
Uticaji na mlade	Nema uticaja na mlade.

Koncept dokument u oblasti konkurencije

Uticaji na administrativna opterećenja	Nema uticaja na administrativna opterećenja.
Uticaj na MSP-ove	Nema direktnog uticaja na MSP-ove.

Prva opcija i treća opcija neće imati nikakvog pozitivnog uticaja na gore navedene oblasti. Suprotno, one će imati negativan uticaj na dodatna pogoršanja problema koji su identifikovani u ovom koncept dokumentu. Sa druge strane, druga opcija će imati direktan uticaj na poboljšanje zakonske infrastrukture za zaštitu konkurencije povećanjem efikasnosti AKK-a i na taj način uticaće na zaštitu slobodnog tržišta i konkurencije.

4.1: Izazovi u prikupljanju podataka

Radna grupa za izradu ovog koncept dokumenta uključivala je odgovarajuće izlaganje kako bi pružila potrebne informacije za izradu ovog koncept dokumenta. Rad je vođen od strane Ministarstva trgovine i industrije i obezbedio je opšte i posebne informacije koje su potrebne uglavnom kroz Odeljenje za koordinaciju politika i Pravno odeljenje. Sa druge strane, posebne analize za koncept dokument pružene su od strane svih članova radne grupe. Predstavnici kosovskih opština i civilnog društva doprineli su podacima na kojima se zasniva analiza ovog KD-a.

Zbog toga, možemo potvrditi da nije bilo problema i izazova u prikupljanju ovih informacija.

POGLAVLJE 5: KOMUNUKACIJA I KONSULTACIJE

Radna grupa za izradu koncept dokumenta u oblasti zaštite konkurencije uključila je i zainteresovane strane od ranih faza izrade ovog dokumenta. Strane koje su konsultovane uključuju preduzetnike, udruženja preduzetnika, udruženja potrošača, privredne komore, različite neprofitne organizacije, opštine, druge relevantne institucije i širu javnost.

Dana 31. jula 2018. godine održan je javni sastanak sa zainteresovanim stranama (videti Aneks 5), na kojem su prisustvovala 33 osobe. Sastanak je poslužio kao dobra platforma za razgovor sa predstavnicima preduzeća i institucija o početnoj verziji identifikacije problema. Jedno od glavnih pitanja o kojima se raspravljalo bio je procenat dominantnog položaja na tržištu, koji

Koncept dokument u oblasti konkurencije

prema sadašnjem zakonu iznosi 25%. Većina učesnika se složila da je prikladnije za domaće tržište povećati ga na 40%, slično kao u zemljama u regionu. Kako bi se izbegla zloupotreba dominantnog položaja na tržištu, predloženo je da se utvrde posebni kriterijumi za preduzeća koja ostvaruju ovu kvotu. Radna grupa je razjasnila da su kriterijumi za dominantni položaj na tržištu trenutno definisani članom 10. važećeg Zakona br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije.

Učesnici na javnom sastanku, razgovarali su o radu komisije AKK-a, tražeći da ona ima izvršnu ulogu i da sadašnja komisija treba da nastavi sa svojom funkcijom do formiranja nove komisije, tako da rad AKK-a ne bude blokiran. AKK trenutno čeka na glasanje za nove članove komisije od strane Skupštine Kosova.

Takođe su date preporuke za skraćivanje rokova za postupke odlučivanja AKK-a i stvaranje dvostrukih faza unutar ove institucije.

Radna grupa je takođe sprovedla pripremne konsultacije u skladu sa članom 7. Pravilnika o radu Vlade, gde je u periodu od 12.12.2018. do 08.01.2019. primljeno mišljenje od Agencije za rodnu ravnopravnost i Koordinacionog sekretarijata Vlade u okviru Kancelarije premijera. Njihovi komentari odnosili su se na terminologiju korišćenu u određivanju glavnog problema, uključujući pravnu terminologiju koja se koristi u zakonu, tehničke aspekte o KD-u i njegovu usklađenost sa Smernicama za izradu koncept dokumenata, preporuke vezane za prag koji određuje dominantni položaj i komentari koji se odnose na poglavlje o identifikaciji i proceni budućih uticaja.

Takođe, zainteresovane strane i šira javnost, imali su priliku da doprinesu daljem razvoju ovog koncept dokumenta kroz online platformu za konsultacije. Dokument je bio dostupan za komentare u periodu od 12.12.2018. do 08.01.2019. godine, ali u roku od 15 radnih dana nisu primljeni doprinosi od učesnika.

Više detalja o ovom procesu predstavljeno je u završnom izveštaju o javnim konsultacijama. Izveštaj je deo pratećih dokumenata koncept dokumenta u oblasti konkurencije i dostupan je javnosti putem online platforme za konsultacije (<http://konsultimet.rks.gov.net/consultationsList.php>)

Tabela 10: Rezime aktivnosti konsultacija i komunikacije sprovedenih za koncept dokument

Proces konsultacija ima za cilj: učiniti dokument dostupnim javnosti kako bi se obezbedili inputi ili sugestije koje su potrebne od zainteresovanih strana i da ovaj dokument može odražavati interese većine, pružajući najbolju opciju u rešavanju identifikovanog problema. Zainteresovane strane su takođe bile uključene u definisanju problema, putem javnih sastanaka i drugih sastanaka koje je organizovala radna grupa.						
Glavni cilj	Ciljna grupa	Aktivnost	Komunikacija/obaveštenje	Indikativni vremenski rok	Potreban budžet	Odgovorno lice
Otvoreni sastanak za sve zainteresirane strane	Sve zainteresovane strane, javnost, (akademska zajednica, predstavnici poslovnih udruženja; stručnjaci za zaštitu konkurencije, predstavnici pravosudnog sistema, udruženja potrošača, Parlamentarna komisija za ekonomski razvoj, trgovinu, razvojni partneri.	Javni sastanak	Ciljane grupe putem e-mail; Javnost putem javnih obaveštenja	30. jul 2018.	Sala; Prevod; osveženje;	Bleron Menzelxhiu
Prethodne i avne rasprave u pisanom	Sve zainteresovane strane	Objavljivanje konsultacija na portalu javnih	Objava za medije za pokretanje javnih konsultacija; dostavljanje obaveštenja zainteresovanim	12.12.2018 do 08.01.2019 (15 radnih	Nema	Bleron Menzelxhiu

obliku		konsultacija	stranama koje se trenutno nalaze u bazi podataka	dana)		
--------	--	--------------	--	-------	--	--

POGLAVLJE 6: UPOREĐIVANJE OPCIJA

Prva opcija (1) i treća opcija (3) neće imati pozitivan uticaj na rešavanje glavnog identifikovanog problema u ovom koncept dokumentu. Naprotiv, oni mogu imati negativan uticaj na identifikovani problem povećanjem negativnog uticaja efekata na slobodno tržište i zaštitu konkurencije. Sa druge strane, druga opcija (2) će imati direktan uticaj na poboljšanje pravne infrastrukture koja reguliše i štiti slobodno tržište i konkurenciju u Republici Kosovo.

Problem identifikovan u ovom koncept dokumentu „*Poteškoće u funkcioniranju slobodnog tržišta i zaštita konkurencije*“ uglavnom se odnosi na sadašnju pravnu osnovu. Druga opcija (2) će doneti značajne promene u postojeću politiku, koja kroz izradu novog zakona o zaštiti konkurencije ima za cilj poboljšanje pravnog okvira i delotvorno sprovođenje zakona.

6.1: Planovi sprovođenja različitih opcija

Ovo potpoglavlje predstavlja plan sprovođenja za drugu opciju (2), koja je takođe preporučena opcija jer ima za cilj da poboljša pravni okvir u oblasti zaštite konkurencije i treću opciju (3) koja ima za cilj izgradnju kapaciteta AKK-a.

Tabela 11: Plan sprovođenja za Opciju 2

Cilj politike	Unapređenje pravnog okvira u oblasti zaštite konkurencije							Iznos procenjenih troškova
Strateški cilj	Zaštita i podsticanje slobodne konkurencije kao sredstva promovisanja ekonomske efikasnosti i povećanje dobrobiti potrošača .							
Specifičan cilj 1 1- Do decembra 2020. godine, zakonska infrastruktura	Autput 1.1	Odobren novi Zakon o zaštiti konkurencije .						
		Godina 1	Godina 2	Godina 3	Godina 4	Godina 5	Odgovorna institucija/odelj	

koja reguliše oblast zaštite konkurencije je potpuna, jasna i unapređena u odnosu na standarde EU .			(2019)	(2020)	(2021)	(2022)	(2023)	enje	
	Aktivnost 1.1.1 Izrada novog zakona	3.640€	3.640€	0	0	0	0	MTI AKK	7.280€
	Aktivnost 1.1.2 Preliminarne konsultacije sa resornim ministarstvima i zainteresovanim stranama	0	0	0	0	0	0	MTI AKK Resorna ministarstva Zainteresovane strane	Nema nastalih troškova budžeta
	Aktivnost 1.1.3 Podnošenje novog zakona uz svu relevantnu dokumentaciju Vladi na odobrenje	0	0	0	0	0	0	MTI AKK KP	Nema nastalih troškova budžeta
	Aktivnost 1.1.4 Osiguranje odobrenja od strane Vlade	0	0	0	0	0	0	Vlada	Nema nastalih troškova budžeta
	Aktivnost 1.1.5 Osiguranje usvajanja od strane Skupštine	0	0	0	0	0	0	Vlada Skupština	Nema nastalih troškova budžeta

Koncept dokument u oblasti konkurencije

		Aktivnost 1.1.6 Informisanje zainteresovanih strana o novom zakonu putem platformi komunikacije.	0	2.000€	2.000€	0	0	MTI AKK	4.000€
	Autput 1.2	Podzakonski akti usvojeni prema novom zakonu							
			Godin a 1 (2019)	Godin a 2 (2020)	Godin a 3 (2021)	Godin a 4 (2022)	Godin a 5 (2023)	Odgovorna institucija/odeljenje	
		Aktivnost 1.2.1 Izrada ili revizija podzakonskih akata	0	0	6.000€	6.000€	6.000€	AKK	18.000€
		Aktivnost 1.2.2 Usvajanje podzakonskih akata	0	0	0	0	0	AKK Vlada	Nema nastalih troškova budžeta
Specifičan cilj 2 - Do 2021. godine, osigurati Autoritetu za konkurenciju Kosova i sudovima neophodne kapacitete za efektivno i efikasno izvršavanje	Autput 2.1	Sprovedeni unutrašnji postupci u AKK-u							
			Godin a 1 (2019)	Godin a 2 (2020)	Godin a 3 (2021)	Godin a 4 (2022)	Godin a 5 (2023)	Odgovorna institucija/odeljenje	
		Aktivnost 2.1.1 Identifikacija, istraživanje i praćenje	2.560€	2.560€	0	0	0	AKK	5.120€

Koncept dokument u oblasti konkurencije

dužnosti i odgovornosti koje proizlaze iz pravnog okvira za zaštitu konkurencije.		relevantnih tržišta							
	Autput 2.2	Osnaženi unutrašnji kapaciteti AKK-a							
			Godin a 1 (2019)	Godin a 2 (2020)	Godin a 3 (2021)	Godin a 4 (2022)	Godin a 5 (2023)	Odgovorna institucija/odeljenje	
		Aktivnost 2.2.1 Zapošljavanje 4 nova službenika	38.500 €	32.700 €	32.900 €	33.100 €	33.300 €	AKK	170.500 €
		Aktivnost 2.2.2 Pružanje obuke službenicima AKK-a o novom zakonu i praksama EU	3.000€	3.000€	3.000€	3.000€	3.000€	Donatori AKK	15.000€
	Aktivnost 2.2.3 Saradnja kroz sastanke i MoR-ove sa lokalnim i međunarodnim zainteresovanim stranama	2.000€	2.000€	2.000€	2.000€	2.000€	AKK EU Relevantne institucije	10.000€	

Koncept dokument u oblasti konkurencije

	Output 2.3	Pružena obuka sudijama u oblasti zaštite konkurencije .							
			Godin a 1 (2019)	Godin a 2 (2020)	Godin a 3 (2021)	Godin a 4 (2022)	Godin a 5 (2023)	Odgovo rna instituci ja/odelj enje	
		Aktivnost 2.3.1 Pružanje obuke sudijama o praksama EU u oblasti zaštite konkurenci je	0	2.000€	2.000€	0	0	Donatori AKK Sudovi	4.000€
		Aktivnost 2.3.2 Organizov anje radionice vezane za iskustva u oblasti ostvarivanj a prava zaštite konkurenci je.	2.000€	2.000€	2.000€	0	0	Donatori AKK Sudovi	6.000€

Koncept dokument u oblasti konkurencije

Specifičan cilj 3 - Do 2023. godine, nivo svesti ekonomskih operatera i drugih zainteresovanih strana o pravilima zaštite konkurencije je veći.	Autput 3.1	Odobrena i pokrenuta informativna kampanja						
			Godin a 1 (2019)	Godin a 2 (2020)	Godin a 3 (2021)	Godin a 4 (2022)	Godin a 5 (2023)	Odgovo rna instituci ja/odelj enje
		Aktivnost 3.1.1 Izrada plana komunikacije	1.000€	0	0	0	0	AKK
		Aktivnost 3.1.2 Pokretanje kampanje	2.000€	2.000€	0	0	0	AKK Zaintere sovane strane
		Aktivnost 3.1.3 Praćenje i procena kampanje	1.000€	1.000€	0	0	0	AKK

Tabela 12: Plan sprovođenja za Opciju 3

Svrha politike	Pružanje obuke i izgradnja kapaciteta AKK-a	Iznos očekivanih troškova
Strateški cilj	Zaštita i podsticanje slobodne konkurencije kao sredstva promovisanja ekonomske efikasnosti i povećanje dobrobiti potrošača	

Strateški cilj 1 - Do 2021. godine, Autoritet za konkurenciju Kosova i sudovi imaće potrebne kapacitete za efektivno i efikasno izvršavanje obaveza i odgovornosti koje proizlaze iz pravnog okvira za zaštitu konkurencije •	Autput 1.1	Jačanje unutrašnjih kapaciteta AKK-a							
			Godin a 1 (2019)	Godin a 2 (2020)	Godin a 3 (2021)	Godin a 4 (2022)	Godin a 5 (2023)	Odgovorn a institucija/ odeljenje	
		Aktivnos t 1.1.1 Zapošljav anje 6 novih službenik a	57.500 €	48.800 €	49.100 €	49.400 €	49.700 €	AKK	254.500€
		Aktivnos t 1.1.2 Pružanje obuke službenic ima AKK-a o postojeće m zakonoda vstvu i praksama EU	3.000€	3.000€	3.000€	3.000€	3.000€	Donatori AKK Donatori AKK Organizato ri radionica u oblasti zaštite konkurenci je iz drugih međunarod nih institucija	15.000€
		Aktivnos t 1.1.3	2.000€	2.000€	2.000€	2.000€	2.000€	AKK	10.000€

Koncept dokument u oblasti konkurencije

		Saradnja kroz sastanke i MoR-ove sa lokalnim i međunar odnim zainteres ovanim stranama.						EU Relevantne institucije AKK EU	
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

6.2: Tabela poređenja tri opcije

Tabela 13: Poređenje opcija

Metod poređenja:			
	Opcija 1: Bez	Opcija 2: Izrada novog Zakona o	Opcija 3: Izgradnja profesionalnih

	promena			zaštiti konkurencije			kapaciteta AKK-a		
Relevantni pozitivni uticaji	Neće biti pozitivnog uticaja--			Rešavanje identifikovanih problema smanjenjem uticaja efekata +			Neće imati nikakvog uticaja na rešavanje problema u pravoj meri i neće biti većih troškova budžeta. -		
Relevantni negativni uticaji	Zadržavanje statusa quo ključnog problema--			Neće biti negativnog uticaja			U velikoj meri zadržati status quo ili smanjiti težinu identifikovanih efekata, iako to neće imati veliki efekat na budžet. -		
Relevantni troškovi	Neće biti dodatnih troškova ++			U okviru je planiranja budžeta AKK-a. +			U okviru je planiranja budžeta AKK-a. +		
Očekivana procena budžetskog uticaja	Go din a 1	Go din a 2	Go din a 3	Godina 1	Godina 2	Godina 3	Godina 1	Godina 2	Godina 3
	0	0	0	55,700€	52,900€	49,900€	62,500€	53,800€	54,100€
Zaključak	Nije preporučeno			Preporučena opcija			Nije preporučeno		

Gore navedena tabela predstavlja rezime tri dostupne opcije koje koncept dokument predstavlja u vezi sa problemom koji je identifikovan u oblasti konkurencije u Republici Kosovo. Preporuke su izvedene iz analize koju je sproveda radna grupa i svakoj preporuci je data procena očekivanog budžetskog uticaja na osnovu plana sprovođenja svake opcije. Na osnovu ovih podataka, zaključuje se da je Opcija 2 za izradu novog Zakona o zaštiti konkurencije preporučena opcija, budući ostaje u okviru planiranja budžeta AKK-a i da rešava identifikovani problem. Ova opcija doprinosi smanjenju uticaja identifikovanih efekata i ne stvara nikakav negativan uticaj, dok se Opcija 3, koja predlaže alternativnu izgradnju kapaciteta AKK-a, ne preporučuje. Iako je u okviru planiranja budžeta agencije, procenjuje se da neće imati uticaja na rešavanje problema u pravoj meri, zadržavajući „status quo“, i da će prouzrokovati dodatno

opterećenje identifikovanim efektima. Što se tiče Opcije 1, koja zadržava „status quo“, procenjuje se da neće imati pozitivan uticaj, s obzirom na to da se ni na jednom nivou ne bavi identifikovanim problemom u ovom koncept dokumentu, iako će uticaj na budžet AKK-a ostati na nultom nivou.

POGLAVLJE 7: ZAKLJUČCI I NAREDNI KORACI

Prema svim analizama sprovedenim u ovom koncept dokumentu, jedina opcija koja rešava identifikovane probleme u oblasti konkurencije jeste opcija koja predlaže izradu novog zakona. Glavni uzroci koji su nas naveli da identifikujemo glavni problem jesu uticaji koji proizlaze iz zakonskih odredbi koje naknadno predstavljaju poteškoće u funkcionisanju AKK-a u zaštiti slobodnog tržišta i konkurencije. Druga opcija (2), koja je takođe preporučena opcija, zasnovana na analizi radne grupe ovog koncept dokumenta, ne predstavlja nikakvu finansijsku poteškoću za rešavanje. Prema analizi radne grupe, treća opcija (3), iako ima niže troškove, nije se u potpunosti mogla suočiti sa efektima i uzrocima zakonodavne prirode koji su uzrokovali glavni problem. Takođe, ova opcija, uprkos nižim troškovima, ne ispunjava sve uslove koji proizlaze iz SSP-a i druge obaveze koje Kosovo ima u vezi sa Evropskom agendom u oblasti konkurencije.

Plan sprovođenja ovog koncept dokumenta, pod pretpostavkom da je odobren sa preporučenom opcijom, druga opcija (2), je kako sledi u daljem tekstu:

Tabela 14: Plan sprovođenja preferirane opcije

Mera	Rok
1. Izrada Nacrta zakona o zaštiti konkurencije	K2 2019
2. Usvajanje Nacrta zakona o zaštiti konkurencije od strane Vlade Republike Kosovo	K2 2019

Koncept dokument u oblasti konkurencije

3. Usvajanje Nacrta zakona o zaštiti konkurencije od strane Skupštine Republike Kosovo	K3 2019
4. Stupanje na snagu Nacrta zakona o zaštiti konkurencije	1. januar 2020. godine
5. Sprovođenje Zakona o zaštiti konkurencije	1. januar 2020. godine

Poglavlje 7.1: Odredbe za praćenje i evaluaciju

Akcionni plan sprovođenja preporučene opcije ovog koncept dokumenta odraziće se u planu rada Autoriteta za konkurenciju. Sprovođenje akcionog plana pratiće Autoritet za konkurenciju i Odeljenje za evropske integracije i koordinaciju politika u okviru MTI-a. Takođe, ovaj koncept dokument predviđa da se nakon pet godina od stupanja na snagu novog Zakona o zaštiti konkurencije izvrši ex-post evaluacija nivoa sprovođenja ovog Zakona.

Koncept dokument u oblasti konkurencije

Aneks I: Obrazac procene ekonomskog uticaja

Kategorija ekonomskog uticaja	Ključni uticaj	Da li se očekuje da će doći do ovog uticaja?		Broj pogođenih organizacija, kompanija i/ili pojedinaca	Očekivana korist ili trošak uticaja	Poželjan nivo analize
		Da	Ne			
Radna mesta ³⁴	Da li će se povećati trenutni broj radnih mesta?	x		Nizak	Niska	Predlog politike utiče na sva preduzeća koja posluju na Kosovu. Međutim, nivo uticaja je nizak.
	Da li će se smanjiti trenutni broj radnih mesta?		x			
	Da li će uticati na nivo plata?		x			
	Da li će uticati na olakšavanje pronalazjenja radnog mesta?	x		Nizak	Niska	Uticaj na „pogođena“ preduzeća je neutralan u odnosu na trenutnu situaciju. Svaki uticaj može biti indirektan.
Vodenje preduzeća	Da li će uticati na pristup finansijama za preduzeće?		x			

³⁴ Kada postoji uticaj na radna mesta, postojaće i socijalni uticaj.

Koncept dokument u oblasti konkurencije

	Da li će se određeni proizvodi ukloniti sa tržišta?		x			
	Da li će određeni proizvodi biti dozvoljeni na tržištu?					
	Da li će preduzeća biti zatvorena?		x			
	Da li će se otvoriti nova preduzeća?	x		Nizak	Niska	Povećanje dominantnog položaja direktno može uticati na uspostavljanje preduzeća, „barijeru“ za stvaranje novih preduzeća.
Administrativn o opterećenje	Da li će preduzeća morati da ispunjavaju nove obaveze informisanja?		x			
	Da li su obaveze informisanja za preduzeća pojednostavljene?		x			
Trgovina	Da li se očekuje promena trenutnog priliva uvoza?		x			
	Da li se očekuje promena trenutnog priliva izvoza?	x		Nizak	Niska	Povećanje dominantnog položaja na nivou zemlje može

Koncept dokument u oblasti konkurencije

						povećati konkurentnost na regionalnom nivou, a time i pristup spoljnim tržištima koji imaju uticaj na povećanje izvoza.
Transport	Da li će postojati uticaj na to kako će putnici i/ili roba biti transportovani?		x			
	Da li će doći do promene u vremenu koje je potrebno za prevoz putnika i/ili roba?		x			
Investicije	Da li se očekuje da kompanije investiraju u nove aktivnosti?		x			
	Da li se očekuje da kompanije otkazu ili odlože investicije?		x			
	Da li će se povećati investicije iz dijaspore?		x			
	Da li će se smanjiti investicije iz dijaspore??		x			
	Da li će se povećati strane direktne investicije?	x			Nizak	Uticaj je indirektan; stoga nije potrebna detaljna analiza.

Koncept dokument u oblasti konkurencije

	Da li će se smanjiti direktne strane investicije?		x			
Konkurentnost	Da li će se povećati cene poslovnih inputa, kao što je električna energija?		x			
	Da li će se smanjiti cena poslovnih inputa, kao što je električna energija?		x			
	Da li se promovišu inovacije ili istraživanja?		x			
	Da li je verovatno da će inovacije i istraživanja biti otežani?		x			
	Da li su kompanije koje su pogođene uticajem uglavnom MSP-ovi?	x		Visok	Niska	Preko 90% preduzeća na Kosovu su MSP-ovi
Cene i konkurencija	Da li će se povećati broj roba i usluga dostupnih za preduzeća ili potrošače?		x			
	Da li će se smanjiti broj roba i usluga dostupnih za preduzeća ili potrošače?		x			
	Da li će se povećati cene postojeće robe i usluga?		x			
	Da li će se smanjiti cene postojeće robe i usluga?		x			
	Da li će specifični poslovni sektor biti pogođen uticajem?		x			
Regionalni ekonomski						

Koncept dokument u oblasti konkurencije

uticaji	Da li je ovaj sektor koncentrisan u određenom regionu?		x			
Ukupni ekonomski razvoj	Da li će uticati na budući ekonomski rast?	x		Nizak	Niska	Trenutno je ekonomski rast za naredni period oko 5%. Uticaj je indirektan.
	Može li postojati uticaj na stopu inflacije?		x			

Aneks 2: Obrazac procene socijalnog uticaja

Kategorija socijalnog uticaja	Ključni uticaj	Da li se očekuje da će doći do ovog uticaja?		Broj pogođenih organizacija, kompanija i / ili pojedinaca	Očekivana korist ili trošak uticaja	Poželjan nivo analize
		Da	Ne			
Radna mesta ³⁵	Da li će se povećati broj trenutnih radnih mesta?		x		Visoka/niska	
	Da li će se smanjiti broj trenutnih radnih mesta?		x			
	Da li su radna mesta u određenom poslovnom sektoru pogođena uticajem?		x			

³⁵ Kada postoji uticaj na radna mesta, postojeće i ekonomski uticaji.

Koncept dokument u oblasti konkurencije

	Da li će postojati uticaj na nivo plata?	x				
	Da li će postojati uticaj na lako pronalaženje posla?	x				
Regionalni socijalni uticaji	Da li su socijalni uticaji koncentrisani na određeni region ili određene gradove?	x				
Uslovi rada	Da li su prava radnika pogodena uticajem?	x				
	Da li su uvedeni ili ukinuti standardi za rad pod opasnim uslovima?	x				
	Da li će postojati uticaj na to kako će se odvijati socijalni dijalog između zaposlenih i poslodavaca?	x				
Socijalna inkluzija	Da li će siromaštvo biti pogodoeno uticajem?	x				
	Da li je pristup šemi socijalne zaštite pogođen uticajem?	x				
	Da li će se promeniti cena osnovnih roba i usluga?	x				
	Da li će finansiranje ili organizacija šema socijalne zaštite biti pogođeni uticajem?	x				
Obrazovanje	Da li će osnovno obrazovanje biti	x				

Koncept dokument u oblasti konkurencije

	pogođeno uticajem?						
	Da li će srednje obrazovanje biti pogođeno uticajem?			x			
	Da li će visoko obrazovanje biti pogođeno uticajem?			x			
	Da li će stručno osposobljavanje biti pogođeno uticajem?			x			
	Da li će obrazovanje radnika i doživotno učenje biti pogođeni uticajem?			x			
	Da li će organizacija ili struktura obrazovnog sistema biti pogođeni uticajem?			x			
	Da li će akademske slobode i samouprava biti pogođeni uticajem?			x			
Kultura	Da li opcija utiče na kulturnu raznolikost?			x			
	Da li opcija utiče na finansiranje kulturnih organizacija?			x			
	Da li opcija utiče na mogućnosti da ljudi uživaju u kulturnim aktivnostima ili učestvuju u njima?			x			
	Da li opcija utiče na očuvanje kulturnog			x			

Koncept dokument u oblasti konkurencije

	nasleđa?						
Upravljanje	Da li opcija utiče na sposobnosti građana da učestvuju u demokratskom procesu?		x				
	Da li se sve osobe tretiraju jednako?		x				
	Da li će javnost biti bolje informisana o određenim pitanjima?		x				
	Da li opcija utiče na način na koji funkcionišu političke partije?		x				
	Da li će civilno društvo biti pogođeno uticajem?		x				
	Da li će životi ljudi, kao što je očekivani životni vek ili stopa smrtnosti, biti pogođeni uticajem?		x				
Javno zdravlje i bezbednost ³⁶	Da li će kvalitet hrane biti pogođeno uticajem?		x				
	Da li će se zbog štetnih supstanci povećati ili smanjiti rizik po zdravlje?		x				
	Da li će zdravlje zbog promena nivoa buke ili kvaliteta vazduha, vode i/ili zemljišta biti pogođeno uticajem?		x				
	Da li će zdravlje zbog promena u		x				

³⁶ Kada postoje uticaji na javno zdravlje i bezbednost, takođe postoje i redovni ekološki uticaji.

Koncept dokument u oblasti konkurencije

	korišćenju energije biti pogođeno uticajem?						
	Da li će zdravlje zbog promena u odlaganju otpada biti pogođeno uticajem?		x				
	Da li će način života ljudi, kao što je bavljenje sportom, promene u ishrani ili promene u upotrebi duvana ili alkohola biti pogođeni uticajem?		x				
	Da li postoje specifične grupe koje se suočavaju sa mnogo većim rizicima od drugih (određuju se po faktorima kao što su godine, pol, invaliditet, društvena grupa ili region)?		x				
	Da li su šanse da kriminalci budu uhvaćeni pogođene uticajem?		x				
Kriminal i bezbednost	Da li je potencijalna korist od kriminala pogođena uticajem?		x				
	Da li je nivo korupcije pogođen uticajem?		x				
	Da li je kapacitet organa za sprovođenje zakona pogođen uticajem?		x				

Koncept dokument u oblasti konkurencije

	Da li su prava i bezbednost žrtava kriminala pogođeni uticajem?		x				
--	--	--	---	--	--	--	--

Koncept dokument u oblasti konkurencije

Aneks 3: Obrazac procene uticaja na životnu sredinu

Kategorija ekoloških uticaja	Ključni uticaj	Da li se očekuje da će doći do ovog uticaja?		Broj pogođenih organizacija, kompanija i/ili pojedinaca	Očekivana korist ili trošak uticaja	Poželjan nivo analize
		Da	Ne			
Klima i održiva životna sredina	Da li će postojati uticaj na emisiju gasova staklene bašte (ugljen-dioksid, metan itd.)?		x			
	Da li će potrošnja goriva biti pogođena uticajem?		x			
	Da li će se promeniti raznovrsnost resursa koji se koriste za proizvodnju energije?		x			
	Da li će doći do promene cena za proizvode koji su ekološki prihvatljiviji?		x			
Kvalitet vazduha	Da li će određene aktivnosti postati manje zagađujuće?		x			
	Da li će emisija zagađivača vazduha biti pogođena uticajem?		x			
	Da li opcija utiče na kvalitet slatke vode?		x			

Koncept dokument u oblasti konkurencije

	Da li opcija utiče na kvalitet podzemnih voda?	x				
	Da li opcija utiče na izvore pitke vode?	x				
Kvalitet tla i upotreba zemljišta	Da li će kvalitet zemljišta (koji se odnosi na aciditet, kontaminaciju, upotrebu pesticida ili herbicida) biti pogođen uticajem?	x				
	Da li će erozija zemljišta biti pogođena uticajem?	x				
	Da li će zemljište biti izgubljeno (zbog izgradnje itd.)?	x				
	Da li će se dobiti na zemljištu (putem dekontaminacije itd.)?	x				
	Da li će doći do promene u korišćenju zemljišta (npr. od šuma do poljoprivredne ili urbane namene)?	x				
Otpad i reciklaža	Da li će se promeniti količina otpada koji se generiše?	x				
	Da li će se promeniti načini odlaganja otpada?	x				
	Da li će mogućnosti reciklaže otpada biti pogođene uticajem?	x				

Koncept dokument u oblasti konkurencije

Korišćenje resursa	Da li opcija utiče na korišćenje obnovljivih resursa (zalihe riba, hidroenergija, solarna energija itd.)?	x				
	Da li opcija utiče na korišćenje resursa koji se ne mogu obnoviti (podzemne vode, minerali, uglj itd.)?	x				
Skala rizika po životnu sredinu	Da li će šanse za nastanak rizika poput požara, eksplozija ili nesreća biti pogođene uticajem?	x				
	Da li će spremnost za reagovanje u slučaju prirodnih katastrofa biti pogođena uticajem?	x				
	Da li je zaštita društva od prirodnih katastrofa pogođena uticajem?	x				
Biodiverzitet, flora i fauna	Da li će zaštićene ili ugrožene vrste ili područja u kojima žive biti pogođeni uticajem?	x				
	Da li će veličina ili veze između prirodnih zona biti pogođene uticajem?	x				
	Da li će broj vrsta u datom području biti pogođen uticajem?	x				
Dobrobit	Da li će tretman životinja biti pogođen	x				

Koncept dokument u oblasti konkurencije

Životinja	uticajem?				
	Da li će zdravlje životinja biti pogođeno uticajem?		x		
	Da li će kvalitet i bezbednost hrane za životinje biti pogođeni uticajem?		x		

Aneks 4: Obrazac procene uticaja na osnovna prava

Kategorija uticaja na osnovna prava	Ključni uticaj	Da li se očekuje da će doći do ovog uticaja?		Broj pogođenih organizacija, kompanija i/ili pojedinaca	Očekivana korist ili trošak uticaja	Poželjan nivo analize
		Da	Ne			
Dostojanstvo	Da li opcija utiče na dostojanstvo ljudi, njihovo pravo na život ili lični integritet ?		x			
Sloboda	Da li opcija utiče na pravo na slobodu pojedinaca?		x			
	Da li opcija utiče na pravo lica na privatnost?		x			
	Da li opcija utiče na pravo na sklapanje braka ili osnivanje porodice?		x			

Koncept dokument u oblasti konkurencije

	Da li opcija utiče na pravnu, ekonomsku ili socijalnu zaštitu pojedinaca ili porodice?		x			
	Da li opcija utiče na slobodu misli, savesti ili veroispovesti?		x			
	Da li opcija utiče na slobodu izražavanja?		x			
	Da li opcija utiče na slobodu okupljanja ili udruživanja?		x			
Lični podaci	Da li opcija uključuje obradu ličnih podataka?		x			
	Da li se garantuje pravo pojedinca na pristup, ispravku i prigovor?		x			
	Da li je način na koji se lični podaci obrađuju jasan i dobro zaštićen?		x			
Azil	Da li opcija utiče na pravo azila?		x			
Imovinska prava	Da li će imovinska prava biti pogođena uticajem?		x			
	Da li opcija utiče na slobodu poslovanja?		x			

Koncept dokument u oblasti konkurencije

Jednak tretman ³⁷	Da li opcija štiti načelo jednakosti pred zakonom?								
	Da li postoje šanse da će određene grupe pretrpeti diskriminaciju direktno ili indirektno (npr. bilo kakva diskriminacija zasnovana na bilo kom osnovu, kao što su pol, rasa, boja, etnička i nacionalna pripadnost, političko ili bilo koje drugo mišljenje, starost ili seksualna orijentacija)?								
	Da li opcija utiče na prava ljudi sa invaliditetom?								
Prava deteta	Da li opcija utiče na prava deteta?								
Dobra uprava	Da li će administrativne procedure postati opterećujuće?								
	Da li je način na koji uprava donosi odluke pogođen uticajem (transparentnost, proceduralno vreme, pravo pristupa datoteci itd.)?								
	Za krivično pravo i predviđene								

³⁷ Rodna ravnopravnost se tretira kroz Procenu rodnog uticaja

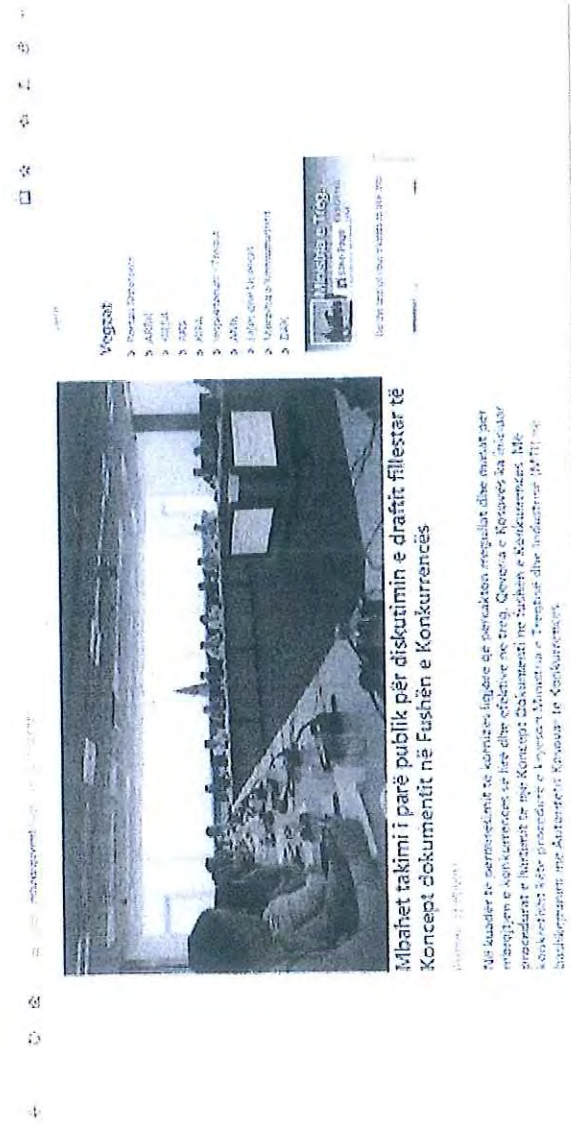
Koncept dokument u oblasti konkurencije

	sankcije: da li su prava optuženog pogođena uticajem?						
	Da li je pristup pravdi pogođen uticajem?	x					

Aneks 5: Javni sastanak sa zainteresovanim stranama

<https://mti.rks.gov.net/Page.aspx?id=1.%203.683>

Koncept dokument u oblasti konkurencije

Koncept dokument u oblasti konkurencije

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

Koncept dokument u oblasti konkurencije

Čak su i neki mediji izveštavali o ovom sastanku, kao što se može videti na internet stranici RTK-a

<https://www.rtklive.com/sq/news-single.php?ID=284392>

Koncept dokument u oblasti konkurencije

Najvećim brojem izdanih procedura u Kancelariji Komisije za Konkurenciju (KK) na području Republike Srbije su procedure u vezi sa konkurencijom.

Prema tome, u ovom dokumentu, pored općih informacija o postupcima u vezi sa konkurencijom, posebno su istaknute procedure u vezi sa konkurencijom na tržištu u Republici Srbiji. Dokument je namenjen svim zainteresovanim stranama, posebno onima koji su uključeni u postupke u vezi sa konkurencijom.

U ovom dokumentu, pored općih informacija o postupcima u vezi sa konkurencijom, posebno su istaknute procedure u vezi sa konkurencijom na tržištu u Republici Srbiji. Dokument je namenjen svim zainteresovanim stranama, posebno onima koji su uključeni u postupke u vezi sa konkurencijom.

U ovom dokumentu, pored općih informacija o postupcima u vezi sa konkurencijom, posebno su istaknute procedure u vezi sa konkurencijom na tržištu u Republici Srbiji. Dokument je namenjen svim zainteresovanim stranama, posebno onima koji su uključeni u postupke u vezi sa konkurencijom.

U ovom dokumentu, pored općih informacija o postupcima u vezi sa konkurencijom, posebno su istaknute procedure u vezi sa konkurencijom na tržištu u Republici Srbiji. Dokument je namenjen svim zainteresovanim stranama, posebno onima koji su uključeni u postupke u vezi sa konkurencijom.

U ovom dokumentu, pored općih informacija o postupcima u vezi sa konkurencijom, posebno su istaknute procedure u vezi sa konkurencijom na tržištu u Republici Srbiji. Dokument je namenjen svim zainteresovanim stranama, posebno onima koji su uključeni u postupke u vezi sa konkurencijom.

RAPORTI NGA PROCESI I KONSULTIMIT KONCEPT DOKUMENTIN NE FUSHËN E KONKURRENCËS

Hyrja/sfondi

Ministria e Tregtisë dhe Industrisë respektivisht Departamenti për Integritet Evropian dhe Kordinim të Politikave në cilësinë e Organit Propozues për hartimin e Koncept Dokumentit në Fushën e Konkurrencës, ka propozuar hartimin e këtij Koncepti, përmes të cilit ka identifikuar “Vështirësi në funksionimin e lirë të tregut dhe mbrojtjen e konkurrencës” që është kryesisht i ndërlidhur me bazën aktuale ligjore. Rrjedhimisht, çfarëdo përmirësimi në zbatimin dhe ekzekutimin e dispozitave përkatëse ligjore Prandaj përmes hartimit të këtij koncept dokumenti do qartësohen se opsionet për hartimin e një Ligji të ri për Mbrojtjen e Konkurrencës .

Qëllimi dhe fushëveprimi i konsultimit gjatë hartimit të politikave është me rëndësi që të gjithë ata që janë të përfshirë në procesin e konsultimit të jenë të njohur qysh prej fillimit me qëllimin dhe opsionet e këtij koncept dokumenti. Kjo do ti ndihmoi Ministrisë për të analizuar gjendjen, identifikimin të problemeve, opsioneve, përgatitjen e rekomandimeve dhe propozimeve nga palët, për ti përfshirë në koncept dokumentit në fushën e konkurrencës.

Ecuria e procesit të konsultimit

Duke pasur parasysh se procesi i konsultimeve është realizuar dhe është zhvilluar konform rregullave dhe procedurave të përcaktuara në Rregulloren për Punën e Qeverisë nr. 09/2011, Rregulloren Nr. 05/2016 Për standardet minimale për procesin e konsultimit publik, Udhëzuesin për procesin e konsultimeve Nr.062/2011 dt. 26.09.2011, Ministria e Tregtisë dhe Industrisë, si organ propozues i këtij koncept dokumenti ka zhvilluar procesin e konsultimeve paraprake dhe publike në të cilën periudhë e ka dërguar në Konsultim të të gjitha institucionet përkatëse dhe shoqatat relevante, që t’ju ofrojë informata për publikun e në veçanti për grupet e interesit me qëllim të merret mendimi i publikut dhe grupeve të interesit rreth hartimit të koncept dokumentit në fushën e konkurrencës.

Gjatë kësaj periudhe lidhur me koncept dokumentit në fushën e konkurrencës, nuk kemi pranuar komente nga asnjë palë e interesit.

Kohëzgjatja e procesit të konsultimit të dokumentit në fjalë, është bërë konform Rregullores për Punën e Qeverisë nr. 09/2011, gjegjësisht nenit 7 të kësaj Rregullore.

[illegible]

IZVEŠTAJ O PROCESU KONSULTACIJA O KONCEPT DOKUMENTU U OBLASTI KONKURENCIJE

Uvod/ osnovne informacije

Ministarstvo trgovine i industrije, odnosno Odeljenje za evropske integracije i koordinaciju politika, u svojstvu predlagača izrade nacrtu koncept dokumenta u oblasti konkurencije, predložilo je izradu ovog koncept dokumenta, kroz koji su identifikovane „poteškoće u funkcionisanju slobodnog tržišta i zaštiti konkurencije“ koje su u velikoj meri povezane sa sadašnjom pravnom osnovom, dakle, sa svakim poboljšanjem u sprovođenju i primeni relevantnih zakonskih odredbi. Stoga će izrada ovog koncept dokumenta razjasniti opcije za izradu novog Zakona o zaštiti konkurencije.

Svrha i obim konsultacija tokom procesa kreiranja politike je od velikog značaja, tako da će svi oni koji su uključeni u proces konsultacija biti od samog početka upoznati sa svrhom i mogućnostima ovog koncept dokumenta. Ovo bi pomoglo Ministarstvu da analizira situacije, identifikuje probleme, opcije, pripremi preporuke i predloge strana, i uključi ih u koncept dokument u oblasti konkurencije.

Napredak u procesu konsultacija

Imajući u vidu da je proces konsultacija sproveden i razvijen u skladu sa pravilima i procedurama utvrđenim u Uredbi br. 09/2011 o radu Vlade, Uredbi br. 05/2016 o minimalnim standardima za proces javnih konsultacija, smernicama o procesu javnih konsultacija br. 062/2011 od 26.09.2011, Ministarstvo trgovine i industrije, kao telo koje predlaže ovaj koncept dokument, razvilo je proces preliminarne i javne konsultacije i dostavilo isti svim relevantnim institucijama i udruženjima, u cilju dobijanja informacija od javnosti i posebno interesnih grupa i dobijanja mišljenja o izradi ovog koncept dokumenta.

Tokom ovog perioda, nismo primili nijedan komentar u vezi sa koncept dokumentom od bilo koje zainteresovane strane.

Trajanje procesa konsultacija dotičnog dokumenta izvršeno je u skladu sa Uredbom br. 09/2011 o radu Vlade, odnosno članom 7. ove Uredbe.

Metode konsultacija	Datumi/trajanje	Broj učesnika	Broj doprinosioca

[illegible]